

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF MUEANG KAI
SUB-DISTRICT, MAE TAENG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Conservation Tourism Management of Mueang Kai
Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province

Phramaha Thiwakorn Khattiyasiri (Khuttiya)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Social Development)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ. ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ปรีชา วงศ์ทิพย์)

ประธานกรรมการ

(ดร.ประเสริฐ บุปผาสุข)

กรรมการ

(ดร.ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์)

กรรมการ

(พระครูศรีปริยัตยารักษ์, ดร.)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย

ดร.ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์

ประธานกรรมการ

พระครูศรีปริยัตยารักษ์, ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาทิวากร ขตติยสิริ)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ผู้วิจัย** : พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : ดร.ทิพาภรณ์ เยสุวรณ์, ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป), บธ.ม. (บริหารธุรกิจ),
ปร.ด. (สังคมศาสตร์)
 - : พระครูศรีปริยัตยารักษ์, ดร., ป.ธ. ๖, พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ),
กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), พธ.ด. (การพัฒนาสังคม)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และ ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และประชาชน จำนวน ๑๕ คน สนทนากลุ่ม (Focus Discussion) จำนวน ๑๐ คน และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้นำชุมชนในตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประกอบไปด้วย ๑. แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของโครงการหลวง และ ๒. ไร่ชาลุงเดช เป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนบุคคล ถึงแม้สถานที่ท่องเที่ยว ๒ แหล่งนี้จะมีรูปแบบที่ต่างกัน แต่ในด้านศักยภาพการบริหารจัดการ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แหล่งท่องเที่ยวม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการการเกษตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจากโครงการหลวง และนำองค์ความรู้ที่ได้รับส่งต่อไปยังชาวบ้าน โดยเฉพาะการปลูกชาทุกสายพันธุ์ ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านนำเมล็ดพันธุ์ไปปลูกในพื้นที่ของตนเองแล้วนำเอาผลผลิตที่ได้รวบรวมส่งออกไปสู่ท้องตลาด ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพและเกิดรายได้ดูแลครอบครัวเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน

การส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ดังนี้ ๑. รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ มิให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาครอบครองตามใจตน ต้องขออนุญาตผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง ส่วนไร้อาณาเขตมีการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนบุคคล และมีการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ๒. การส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาโดยภาครัฐ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดูแลรักษาตามรูปแบบที่ตนเองกำหนดขึ้น ๓. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีรูปแบบการจัดการ โดยชุมชนตั้งคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยวในแต่ละฝ่าย โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน ๔. วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนร่วมกันวางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ ๕. การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว มีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ๖. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค ยูทูบ และเว็บไซต์ เป็นต้น

การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว พบว่า ๑. การใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น facebook ช่องทาง youtube ๒. การใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน การทำกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านโดยการนำประเพณีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ กิจกรรมความเชื่อทางศาสนาและการแสดงของชนเผ่าเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน ๓. ในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยว ได้พัฒนาเส้นทางในการเดินทางแต่ละจุดให้กว้างขวาง ให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่าและตำบลใกล้เคียง ๔. ในการเชื่อมความสัมพันธ์กับเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้ประกอบการในตำบลเมืองเก่ามีการสร้างแผนที่แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล การจัดทำป้ายสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบล ๕. ในวิธีการดูแลรักษาเพื่อการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวจะยั่งยืนนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน คนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ การจัดการ, แหล่งท่องเที่ยว, เชิงอนุรักษ์

Thesis Title : The Conservation Tourism Management of Mueang Kai Sub-District, Mae Taeng District, Chiangmai Province

Researcher : Phramaha Thiwakorn Khattiyasiri (Khuttiya)

Degree : Master of Arts (Social Development)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Tipaporn Yesuwan, B.A. (General Management),
M.B.A. (Business Administration), Ph.D. (Social Sciences)

: Phrakhrusripariyattayarak, Dr., Pali VI, B.A. (English),
M.A. (Curriculum and Instruction),
Ph.D. (Social Development)

Date of Graduation : May 12, 2020

Abstract

This research is of 3 objectives: 1) to study the attractive potential of Mueang Kai Sub-district, Mae Taeng District, Chiang Mai Province; 2) to promote the management of conservative attractions of Mueang Kai Sub-district, Mae Taeng District, Chiang Mai Province and 3) to enhance the tourist networks of Mueang Kai Sub-district, Mae Taeng District, Chiang Mai Province.

It is the qualitative research having collected data by interview with 15 persons namely the local administrators, entrepreneurs, and the Local people and additionally by focus group of 10 people. The research's results are found that:

The potential of tourist attractions the Mueang Kai Sub-district includes:

1. Doi Morn Ngoh tourist attraction is under the supervision of the Royal Project and
2. Uncle Dej's Tea plantation is the a private tourist site. Although these two tourist attractions are different forms, but they are not different in terms of management's potential. That is to say: Doi Morn Ngoh tourist attraction and Uncle Dej's tea plantation have been supported both the theoretical and practical academic agricultural knowledge from the Royal Project. They passed those knowledge to the villagers. All seeds of tea species are given to villagers to grow up in their own farms. They then, exported the gained products to the market. This causes the villagers in the community

got a career and income being able to take care of their families and to create a circular economy in the community.

The promotion and management of conservative attractions of Mueang Kai Sub-district, consists of ๖ items as follows: 1. The model of managing the conservative attractions has run according to the National Reserved Forest Act, B.E. 1964. That Act does not allow local people to freely occupy. They have to ask permission from the relevant authority. On the tea farm of Uncle Dej is managed by a private business and assisted by the Doi Morn Nghoh's Royal Project. 2. The promotion and maintenance of tourist attractions are in charged by the government sector such as the local government organization and the private sector having based on a self-defined caring pattern. 3. On the management of conservative attractions is settled by a management model. That is the community has formed a tourist communal committee in each tourist sector with the responsibilities clearly divided among the group committee. 4. In the aspect of tourist resource's improvement, management methods Local people takes part in setting plan for the improvement of tourist attractions such as transportation, service to tourist, and surrounding landscape's improvement. 5. The tourist site's regulations are unitedly laid down by communities. Thereby, tourist tourists have to follow the set regulations. 6. The Public relations of tourist attractions in Mueang Kai Sub-district are promoted through the social medias such as Facebook, YouTube, website and so on.

On enhancing the tourist networks they are found that 1. A usage media in public relations to build up tourist networks is acted by online media's Channels such as Facebook, Youtube. 2. In the creating the intercommunity-networking, the participatory activities are done between the tourists and villagers by adopting ethnic cultural traditions, religious belief-activities and the tribal performances in order to build up networks within the communities. 3. In the tourist route creation, they had developed the wider routes in particular point connecting to the tourist attractions in Mueang Kai Sub-districts and Nearby Sub-districts. 4. In connecting with a conservative tourist site-networks, the entrepreneurs in Mueang Kai sub-district have created a tourist map within Sub-district. The signs of tourist attractions are made in the Sub-

district. 5. In a maintenance technique for building up a conservative tourist attractions, the tourist attractions will be sustainable, if only if the cooperations are performed from all sectors, both the states and private sectors. The people in communities have to take part in taking care natural resources sustainably.

Keywords: Management, Conservative, Attractions

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตาจาก ดร.ทิพาภรณ์ เยสุวรรณ์ ได้เสียสละเวลาอันมีค่า รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ ที่คอยเมตตาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระมหาวิระศักดิ์ สุระเมธี, ดร., รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีดาคำ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตระกูล ขำนาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เมตตาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืองานวิทยานิพนธ์ จนทำให้งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระครูสิริวิชายางกูร เทียบผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ผู้ที่ผลักดันให้เกล้ามีความขยันขันแข็งในการเรียน คอยให้ความเมตตาอุปถัมภ์ตลอดการศึกษาในระดับปริญญาโท เพื่อรอความสำเร็จของผู้วิจัย จวบจนการให้คำปรึกษาสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านทุกภาคส่วนที่มีความเอื้อเฟื้อต่องานวิทยานิพนธ์ ให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการศึกษา ให้ความร่วมมือในการศึกษา ตลอดจนช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่มีความลำบากต่อการเดินทางและที่ขาดเสียไม่ได้ ขอขอบคุณสำหรับความห่วงใยและกำลังใจจากเพื่อนๆ สหธรรมิกสาขาการพัฒนาศักยภาพทุกท่าน รวมไปถึง คุณพ่อสว่าง คุณแม่จันดี ชติยะ ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นกำลังใจที่สำคัญ จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังไว้เป็นอย่างยิ่งว่า งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่มากก็น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ได้ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับส่วนบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว และพร้อมยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ)

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ	๖
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว	๑๓
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์การท่องเที่ยว	๑๖
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	๒๕
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	๓๗
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย	๔๔
๒.๗ บริบทภายในชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	๔๕
๒.๘ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๑
๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๗
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๗
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	๕๙

	๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๐
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๓
๔.๑ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	๖๓
๔.๒ การส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	๖๘
๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	๗๔
๔.๔ องค์กรความรู้ที่ได้รับ	๘๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๘๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๖
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๒
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๐๒
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	๑๐๒
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	๑๐๓
บรรณานุกรม	๑๐๔
ภาคผนวก	๑๑๒
ภาคผนวก ก หนังสืออนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๑๑๓
ภาคผนวก ข แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)	๑๑๖
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล (สัมภาษณ์)	๑๒๐
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่ม)	๑๓๕
ภาคผนวก จ เครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม	๑๔๖
ภาคผนวก ฉ ภาพผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	๑๕๑
ภาคผนวก ช ประมวลผลจากการศึกษาภาคสนาม/สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม	๑๕๓
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๖

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ แผนผังแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๕๐
๒.๒ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๖
๔.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย	๘๒
๔.๒ แผนผังเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยว	๘๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยในแง่เศรษฐกิจนั้นการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาล อีกทั้งนำมาสู่การจ้างงานและสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรง และการจ้างงานในภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เกิดการกระจายรายได้ไปยังชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมจะนำไปสู่การสร้าง ความเจริญเติบโต และการมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในด้านสังคม การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคที่มีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรม อันเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญในการที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

การท่องเที่ยวมีการบริหารและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงต้องจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๕ ปีถัดไป ประกอบกับประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาแห่งการปฏิรูป เพื่อให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคงและยั่งยืน โดยประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูป จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) บนพื้นฐานของหลักการดังกล่าว เพื่อเป้าหมายการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืน สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวไว้ดังนี้ คือ เพื่อเป็น

* สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์, “การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย”, จุลสารวิชาการ อิเลคทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ฉบับที่ ๑/๒๕๕๐: ๑-๔.

การถือฤกษ์ฤกษ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรมโบราณคดี เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และใช้ผังเมืองเป็นกลไกประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองให้เกิดความน่าอยู่และยั่งยืน^๒

จังหวัดเชียงใหม่มีสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและแหล่งอำนวยความสะดวกทันสมัยสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งที่พัก โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ ที่มีชื่อเสียงทั้งร้านอาหารจำนวนมาก จึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เชียงใหม่จึงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญประเทศและระดับโลก ในปีพ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดเชียงใหม่ได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองนำท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก ของนิตยสารทราเวล แอนด์ เลสเซอร์ (สหรัฐอเมริกา) มีทั้งหมด ๒๕ อันดับ จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองนำท่องเที่ยวอันดับที่ ๑ ของเอเชีย และเป็นอันดับที่ ๒ ของโลกและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาจังหวัดเชียงใหม่ ๕ อันดับแรก ได้แก่ นักท่องเที่ยวประเทศจีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ ตามลำดับรายได้จากนักท่องเที่ยวปี ๒๕๕๘ นักท่องเที่ยวสร้างรายได้แก่จังหวัด ๘๒,๕๗๐.๒๔ ล้านบาท จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นมาโดยแบ่งออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ใหญ่ โดยยุทธศาสตร์ที่ ๑ ได้กำหนดถึงด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ เชื่อมโยงชุมชนและท้องถิ่น มีกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว ๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ ๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ ๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงสู่ระดับสากล ๔. เพื่อส่งเสริมและเชื่อมโยงการประชาสัมพันธ์และการตลาดทางการท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ เพื่อให้ได้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง^๓

ปัจจุบันนี้จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมากมาย และส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกระแสนิยม และระบบนายทุน ซึ่งมีส่วนน้อยมากที่เกิดขึ้นจากความต้องการและการมีส่วนร่วมกันของชุมชนโดยแท้ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีทั้งประสบความสำเร็จและมีทั้งความล้มเหลว

^๒ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๖๐), หน้า ก.

^๓ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D8/8D01Feb2017150134.pdf> [๑๐ มกราคม ๒๕๖๓].

แต่ยังมีพื้นที่ในชุมชนอีกมากมายที่มีบริบทเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมได้ แต่ยังขาดการจัดการการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังเช่นพื้นที่ชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมต จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นระบบนิเวศ และทรัพยากรทางธรรมชาติ ต้นน้ำลำธาร ป่าบนภูเขา ชุมชนแห่งนี้มีจุดแข็งและจุดเด่นด้านประเพณีวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม มีสภาพภูมิศาสตร์เป็นภูเขาสลับซับซ้อนและมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีธรรมชาติที่สวยงาม และมีกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม และหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว อาจกลายเป็นฐานรายได้ที่สำคัญของชุมชนที่สามารถสร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชนและประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่และได้มีโอกาสเข้าไปพบปะชุมชน พบว่าชุมชนตำบลเมืองเก่าประสบปัญหาหลายด้าน เช่น การบุกรุกกว้านซื้อที่ดินของนายทุน ลูกหลานไปรับจ้างในต่างถิ่นและในเมือง ทำให้ชุมชนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดทั้งด้านเศรษฐกิจ อาชีพ และสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า เพื่อให้ชุมชนได้เกิดความตระหนัก รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการจัดการให้ชุมชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยอยู่บนพื้นฐานความคิด ความเชื่อ ซึ่งใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนา เพื่อเป็นแบบอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะเกิดเศรษฐกิจและผลประโยชน์สุขให้แก่ชุมชนต่อไป

๑.๒ คำถามวิจัย

คำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

- ๑.๒.๑ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร
- ๑.๒.๒ การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร
- ๑.๒.๓ วิธีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ๑.๓.๑ เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมต จังหวัดเชียงใหม่
- ๑.๓.๒ เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมต จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓.๓ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้กำหนดขอบเขต ด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากตำรา หนังสือ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็น ต่อไปนี้

๑. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
๒. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว
๓. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์การท่องเที่ยว
๔. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแหล่งการท่องเที่ยว
๕. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
๖. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย
๗. บริบทภายในชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
๘. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

- ๑.๑ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภายในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า จำนวน ๑๕ คน
- ๑.๒ สันทนาการเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการในตำบลเมืองเก่า จำนวน

๑๐ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มวิจัยตั้งแต่ กันยายน ๒๕๖๓ – มกราคม ๒๕๖๔

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การส่งเสริม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมหรือติดต่อสัมพันธ์ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนตำบลเมืองเก่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น เป็นที่ดึงดูดให้ผู้สนใจมาท่องเที่ยว และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลเมืองเก่าให้มีความโดดเด่น อันเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ผู้สนใจมาเที่ยวอย่างไม่ขาดสาย

การอนุรักษ์ หมายถึง การสงวนรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในตำบลเมืองเก่า ให้มีสภาพคงเดิม ดูแลปกป้องให้อยู่กับชุมชนได้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

การจัดการ หมายถึง การร่วมมือกันวางแผน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีระบบ และทำให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในตำบลเมืองเก่า

การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือกันของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ การรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในตำบลเมืองเก่า จนทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๓ ได้ทราบถึงการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
๒. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว
๓. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์การท่องเที่ยว
๔. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
๕. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
๖. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย
๗. บริบทภายในชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
๘. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

๒.๑.๑ ความหมายเกี่ยวกับการจัดการ

ศาสตราจารย์สุชาติวรงค์ กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทางการจัดการ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมหลัก ๔ ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุมองค์การ^๑

สมภพ ระวังทุกข์ กล่าวว่า การจัดการ คือ การติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยองค์การหรือบุคคลที่ร่วมงานกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย การจัดการ

^๑ ศาสตราจารย์สุชาติวรงค์, การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: จีพีไอ เบอร์พริ้นท์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖.

มีบทบาทต่อความสำเร็จขององค์การ ซึ่งการเป็นผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับนั้นไม่ได้มาจากพรสวรรค์
 อย่างเดียว แต่สามารถฝึกฝนกันได้^๒

เนตร์พัฒนา ยาวีราข กล่าวว่า การจัดการ คือ กระบวนการที่ผู้บริหารปฏิบัติ
 เพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการ
 บริหาร^๓

George R.Terry กล่าวว่า “การบริหารการจัดการ เป็นกระบวนการของการวางแผน
 แผนการจัดองค์การ การกระตุ้นและการควบคุมให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรบุคคล
 และอื่นๆ”^๔

James A.F.Stoner กล่าวว่า “การจัดการคือ กระบวนการ (Process) ของการวางแผน
 (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การสั่งการ (Leading) และการควบคุม (Controlling)
 ความพยายามของสมาชิกในองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การ
 กำหนดไว้”^๕

สร้อยตระกูล อรรถมานะ ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการ หมายถึง กระบวนการ
 ดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับ เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด
 โดยใคร นอกจากจะเป็นการลดความไม่แน่นอนแล้ว ยังทำให้สมาชิกในองค์กรมีความมั่นใจในการ
 ทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับการทำงานที่ดีไม่ควรมีลักษณะตายตัว ต้อง
 ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ อาจมีการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนลำดับการทำงานได้เสมอ ส่งผล
 ให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลมากขึ้นด้วย^๖

สุรัสวดี ราชกุลชัย กล่าวว่าไว้ว่า “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ”
 (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการ
 กำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการ

^๒ สมภพ ระวังบุกข์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: เกศินี, ๒๕๕๔), หน้า ๒.

^๓ เนตร์พัฒนา ยาวีราข, **Modern Management การจัดการสมัยใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ ๗,
 (กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุป, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

^๔ Terry, George R, **Principles of Management**, (Illinois: Richard D. Irwin, Inc, 1977).

^๕ James A. F. Stoner and R. Edward Freeman, **Management**, 5th ed, (Englewood Cliffs:
 Prentice Hall, 1992).

^๖ สร้อยตระกูล อรรถมานะ, **พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์**, (กรุงเทพมหานคร :
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๒๑.

จัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ตามในตำราหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง ๒ คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกัน สามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป^๗

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ กล่าวไว้ว่า ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้ ๑. การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวย และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (๖ M’s) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน ๒. คำว่า “การจัดการ” (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึง บุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากร และกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร^๘

กุติกและเออร์วิค เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๗ ประการ หรือเรียกว่า POSDCORB ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือการกำหนดการไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรในการบริหารงานใดๆ ก็ตาม ผู้บริหารจะต้องรู้จักวางแผน เพราะการวางแผนเป็นหลักการสำคัญมูลฐานของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า แผนงานเป็นหลักและเป็นรากฐานของการปฏิบัติงานทั้งปวง ถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดี การวางแผนในการบริหารนั้นอาจจัดเป็นแผนระยะสั้น หรือแผนระยะยาวก็ได้ รูปแบบของแผนงานควรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ นโยบาย แนวปฏิบัติและมาตรฐานของงาน ในการวางแผนนั้น ผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า จะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้เงินเท่าไร (How money) จะมอบหมายให้ใครทำ (Who) และจะกระทำเมื่อไร (When) นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ ระบบของสังคม พฤติกรรมของบุคคล ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยึดถือของบุคคลในกลุ่มนั้นๆ ด้วย

^๗ สุรัสวดี ราชกุลชัย, การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จามจุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๓.

^๘ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์กรและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘-๑๙.

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การหรือหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งวัตถุประสงค์กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดงานควบคุมและบังคับบัญชาในลักษณะหน่วยงานหลัก หน่วยงานที่ปรึกษา และหน่วยงานช่วยพร้อมทั้งกำหนดช่วงการบังคับบัญชาไว้ด้วย ซึ่งตามปกติช่วงการบังคับบัญชาจะอยู่ระหว่าง ๓-๑๕ หน่วยงาน การจัดองค์การเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้ามีการจัดองค์การที่ดีจะช่วยให้เกิดความราบรื่นในองค์การนั้น ในการจัดองค์การอาจแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์การ เพื่อให้เกิดการสื่อสารความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบสายการบังคับบัญชา และการติดต่อ

๓. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การดำเนินการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาสู่หน่วยงาน มีการปฐมนิเทศ และมอบหมายงานให้ทั้งบุคคลใหม่ และบุคลากรเก่า มีการพิจารณาเรื่องความดีความชอบ และสวัสดิการเนื่องจากคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารพึงเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ และความสุภาพเรียบร้อยของผู้ร่วมงาน ดูแลผู้ร่วมงานของหน่วยงานให้อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ มีการมอบหมายงานใหม่ที่เหมาะสมกับบุคคล และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร่วมงานโดยเสมอภาคกัน ในการบริหารงานบุคคลในปัจจุบันมีใช้อยู่ ๒ ระบบ คือ

๓.๑ ระบบคุณธรรม (Merit system) เป็นระบบบริหารงานบุคคลที่ใช้หลักเกณฑ์ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) หลักความเสมอภาค เช่น ใช้สิทธิสมัครสอบได้ทุกคน
- ๒) หลักความสามารถ เช่น ให้ผู้สอบได้คะแนนสูงกว่าได้รับการบรรจุก่อน
- ๓) หลักความมั่นคง เช่น ให้ผู้ร่วมงานได้รับความคุ้มครองเมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่
- ๔) หลักความเป็นกลางทางการเมือง เช่น ห้ามข้าราชการฝักใฝ่ทางการเมือง

๓.๒ ระบบอุปถัมภ์ (Patronage system) เป็นระบบบริหารงานบุคคลที่ตรงข้ามกับระบบคุณธรรม ส่วนใหญ่จะใช้ระบบเครือญาติ หรือระบบพวกพ้อง

๔. การอำนวยการ (Directing) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการบริหาร และเป็นบทบาทที่สำคัญของนักบริหาร เพราะการสั่งการและคำสั่งของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมขององค์การหรือหน่วยงาน ซึ่งอาจจะเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ การสั่งการเป็นการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการกำหนดให้ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน หรือดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นการตัดสินใจในการเลือกทางเดินขององค์การก็ได้ ในการสั่งการนั้นผู้บริหารอาจ

สั่งการได้ ๒ วิธี คือ การสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร และการสั่งการด้วยวาจา ในการสั่งการนั้นมีข้อที่ควรคำนึงถึง คือ

๔.๑ การสั่งการนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การเพียงใด

๔.๒ ผู้บริหารมีข้อมูลผลการวิจัย และความคิดของนักวิชาการประกอบการตัดสินใจสั่งการเพียงใด

๔.๓ คำนึงถึงความสามารถของผู้รับคำสั่งด้วยหรือยัง

๔.๔ ปัจจัยเกื้อกูลและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

๔.๕ เป็นคำสั่งที่ชัดเจน และเกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สั่งและผู้รับคำสั่งหรือไม่

๕. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การหรือหน่วยงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การประสานงานเป็นขั้นหนึ่งของกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้เทคนิคในการส่งเสริม ชักจูง ตักเตือน และช่วยเหลือให้ทุกหน่วยงานขององค์การ หน้าที่ขององค์การเป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง

๕.๑ วิธีการประสานงานภายในองค์การ

๑) จัดแผนผังแสดงสายงาน และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงาน และตำแหน่งต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการปฏิบัติงานก้าวก่าย และซ้ำซ้อนกัน เมื่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้งานขององค์การย่อมสอดคล้องกัน

๒) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และเข้าใจซึ่งกันและกัน

๓) จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ หรือกำหนดแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจัดตั้งเป็นคณะกรรมการประจำ หรือคณะกรรมการเฉพาะกิจก็ได้

๔) การใช้วิธีการงบประมาณ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมให้การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน หรือแต่ละโครงการประสานงานกัน และบรรลุเป้าหมายอย่างมีเอกภาพ

๕) การติดตามผล เพื่อเป็นการติดตามผลงานความก้าวหน้าของงาน หาทางแก้ไขข้อบกพร่อง และปัญหาต่าง ๆ

๖) การใช้วิธีติดต่อแบบ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในสายงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการติดต่อแบบไม่เป็นทางการ และการใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพื่อช่วยให้ประสานงานเป็นไปด้วยดี

๗) การใช้เจ้าหน้าที่ติดต่อเฉพาะ โดยการเลือกใช้บุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ประสานงานโดยเฉพาะ เช่น มีบุคลิกภาพดี มีความสุภาพอ่อนโยน และพูดจาน่าฟัง

๘) จัดให้มีงานประชุมระหว่างสมาชิกในองค์การ โดยมีการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ ประชุม สัมมนา เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสานงานกันทางอ้อมด้วย

๕.๒ วิธีประสานงานระหว่างองค์การ

๑) การกำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์การ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ขององค์การ จึงควรกำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์การให้ชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน และการขัดแย้งกัน

๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการผสม เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) การใช้งบประมาณ เพื่อให้องค์การต่าง ๆ ปฏิบัติงานตามโครงการ และงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนเพื่อป้องกันการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน

๖. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติ และการประชาสัมพันธ์ขององค์การในการบริหารนั้น ผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามกระบวนการบริหาร เริ่มจากการวางแผนการจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน ต่อจากนั้นก็เป็นที่หน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องติดตามผลว่าการทำงานที่ได้สั่งการหรือมอบหมายให้แก่ผู้ร่วมงานนั้น ผลการปฏิบัติงาน รุดหน้าหรือไม่เพียงใด มีอุปสรรคและข้อขัดข้องประการใด ผลการปฏิบัติงานสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการประเมินผลงานขององค์การ และประเมินผลการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงานด้วย และจะได้เป็นข้อมูลในการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชา และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

๗. งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การบริหารงบประมาณ ในการบริหารงานผู้บริหาร มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ มีภารกิจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ ซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้าในการขอเงินเพื่อจัดซื้อหรือจัด

จ้าง หรือค่าใช้จ่าย และขั้นตอนที่สอง ได้แก่ การดำเนินการใช้เงินเพื่อจัดซื้อ หรือจัดจ้างตามงบประมาณที่ได้รับนั้น^๙

ดริคเกอร์ เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการประกอบด้วย

๑. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การทำงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้ความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องควบคุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคคลในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วยดี

๓. การเป็นผู้นำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำ การกระตุ้น และชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิต และเน้นมนุษยสัมพันธ์ทำให้เกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาวะงานเพราะคนมักไม่ค่อยชอบภาวะงาน

๔. การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่^{๑๐}

ศาสตราจารย์ กล่าวถึง กิจกรรมหลักทางการจัดการ แบ่งออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม ๔ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของธุรกิจ ตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ตลอดจนกำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒. การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคคลแบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด การวางแผนและการจัดการองค์การนี้ จัดได้ว่าอยู่ในส่วน

^๙ Gulick, Luther, Lindon Urwick, **Paper on the Science of Administration**, (Clifton: Augustus M. Kelley, 1937), Page 13.

^{๑๐} Drucker. P.F, **Management : Tasks, responsibilities, practices**, (New York: Truman Talley Books, 2005).

ของการคิด ซึ่งเป็นนามธรรมเพื่อให้ส่วนการคิดนี้นำไปสู่การกระทำที่สำเร็จเป็นรูปธรรม จะต้องอาศัยสมาชิกในองค์กร ซึ่งหมายถึงตนเองและผู้อื่นร่วมกันทำงาน เพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ตามความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่และบรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องอาศัยกิจกรรมในลำดับต่อไปนี้ เรียกว่า การชี้นำ

๓. การชี้นำ (Leading) ประกอบด้วยเนื้อหา ๒ เรื่องสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจ (Motivation) ซึ่งเกี่ยวกับการชักจูง หรือการกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ

๔. การควบคุมองค์กร (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กรเป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวังหรือมาตรฐานที่กำหนด^{๑๑}

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

๒.๒.๑ ความหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มีนักวิชาการต่าง ๆ ได้แสดงทัศนะความหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

ศศิกานต์ กุลวานิช ได้ให้ความหมายไว้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourism Promotion) หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกระบวนการขายโดยบุคคล (Personal Promotion) และไม่ใช่บุคคล (Non-Personal Selling) เข้าไปติดต่อเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการ โดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคให้มากที่สุด รวดเร็วที่สุด และมีผลกำไรตามธุรกิจนั้นต้องการ^{๑๒}

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวถึง หลักดำเนินการ ด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ ๕ ประการ ได้แก่

๑. เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และทรัพยากรเส้นทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมืองและนอกเมือง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

^{๑๑} สาคร สุขศรีวงศ์, การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จีพีไอแบริพันธ์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๖-๒๗.

^{๑๒} ศศิกานต์ กุลวานิช, “การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา”, รายงานการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การปกครองท้องถิ่น, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๘๕.

๒. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๓. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

๔. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยรอบทั้งด้านการตลาด การลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

๕. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย^{๑๓}

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วนในการเข้าไปติดต่อสัมพันธ์สำหรับการค้าขายและการบริการ ซึ่งทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งมีหลักการดำเนินการท่องเที่ยวอันเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้การท่องเที่ยวนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้การท่องเที่ยวในแต่ละแห่งนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๒.๒ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ เกิดการสร้างงาน พัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้อง มีแหล่งรายได้ใหม่ ระบบสาธารณสุขปลอดภัยได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากระบบการท่องเที่ยว และมีความก้าวหน้าทางสาธารณสุข ปลอดภัยจากโรค แต่ในขณะเดียวกันชุมชนจะได้รับผลกระทบด้านลบด้วย เช่น ชุมชนที่เติบโตเร็วเกินไป โครงสร้างชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมเดิมและวิถีชีวิตของชุมชนถูกกลืนไปกับอิทธิพลของวัฒนธรรมจากภายนอก ที่ผ่านมามีชุมชนไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยว เนื่องจากผู้มีโอกาสมากกว่าได้แสวงหาผลประโยชน์จากชุมชนและทรัพยากร โดยให้ประโยชน์ต่อชุมชนเพียงเล็กน้อยและสร้างผลกระทบทางลบไว้มาก การลดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน การสร้างโอกาสและประโยชน์ที่แท้จริงแก่ชุมชนและท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อชุมชนมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมใน

^{๑๓} กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร, ๒๕๕๐), หน้า ๓๖-๓๗.

กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนสำคัญในการกำกับดูแลควบคุมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี เนื่องจากเป็นเจ้าของท้องถิ่นเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ช่วยกันดูแลความสะอาดเรียบร้อยความร่มรื่นของท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ชุมชนสามารถให้บริการ ให้ข้อมูลด้านความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จะต้องส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติโดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนควรต้องมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น คือ กระจายรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิต ได้รับผลตอบแทนมาบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ มีการรักษาระบบนิเวศที่ยั่งยืน สังคมมีการพัฒนาอย่างเหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาของท้องถิ่นเอง

ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีแนวทางในการเปิดโอกาสให้ชุมชน กลุ่มผู้นำชุมชน และองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบกระบวนการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. สสำรวจศักยภาพของชุมชน

๒. เตรียมความพร้อมของชุมชน

๒.๑ จัดเวทีพบปะพูดคุยและประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจ วิเคราะห์ผลดีผลเสียของการจัดการท่องเที่ยวต่อท้องถิ่นและชุมชน

๒.๒ ให้ความรู้แก่ชุมชนถึงกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน

๒.๓ จัดกิจกรรม สนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

๒.๔ สร้างความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันซึ่งดำเนินการได้ในลักษณะต่างๆ คือ

- ใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยในการเสนอข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน
- ใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่ม
- จัดอาสาสมัคร

- ปลุกฝังเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการพิทักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

๒.๕ กำหนดเป้าหมายวางแผนการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

๒.๖ จัดรูปแบบองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและการจัดสรรผลประโยชน์^{๑๔}

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้น คือ ต้องร่วมมือร่วมใจกันจัดการอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน ช่วยเหลือกันในทุกๆด้าน ให้คนทุกคนได้มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวของตนได้มีคุณภาพ และพัฒนาไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์การท่องเที่ยว

๒.๓.๑ ความหมายของคำว่าอนุรักษ์

พระมหาวิระยุทธ ปราสาทนอก การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแลรักษาให้คงสภาพเดิมหรือสภาพที่ยังเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอยได้^{๑๕}

อำนาจ เจริญศิลป์ การอนุรักษ์ คือ การสงวนรักษาซึ่งหมายถึงการใช้การระวังทรัพยากรด้วยวิธีฉลาดและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด^{๑๖}

เกษม จันท์แก้ว การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษา สงวนซ่อมแซมปรับปรุงและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป หรืออีกความหมายก็คือ การใช้ตามความต้องการและคงประหยัดไว้ใช้เพื่ออนาคต^{๑๗}

^{๑๔} พิงพิศ ลักขณาลิขิตกุล, “ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน”, รายงานวิจัย, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔): ๒๔.

^{๑๕} พระมหาวิระยุทธ ปราสาทนอก, “การอนุรักษ์และการสืบทอดภูมิปัญญาการผลิตบาตรของชุมชนบ้านบาตรเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘.

^{๑๖} อำนาจ เจริญศิลป์, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕.

^{๑๗} เกษม จันท์แก้ว, คู่มือนักพัฒนา เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล๊อค, ๒๕๔๐), หน้า ๓๘.

นิวัตน์ เรื่องแก้ว การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดสูญเสียน้อยที่สุดใช้ได้นาน และต้องกระจายการใช้ประโยชน์ให้ทั่วถึงกันโดยถูกต้องตามกาลเทศะด้วย^{๑๘}

กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการสำนักงาน กล่าวถึง การอนุรักษ์ หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนานและไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น ในระดับบุคคล องค์กรและระดับประเทศ คือ การใช้อย่างประหยัดเป็นการใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด การนำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้อีก เป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้ การบูรณะซ่อมแซมสิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้ การบูรณะซ่อมแซมทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก การบำบัดและการฟื้นฟูเป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสี่ยงของทรัพยากร การใช้สิ่งอื่นทดแทนเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงและไม่ทำลาย^{๑๙}

กล่าวโดยสรุป การอนุรักษ์ คือ การดูแลรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิมและใช้ได้เป็นเวลายาวนาน ใช้อย่างระมัดระวังและชาญฉลาด ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนานและไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

๒.๓.๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ณัฐฤกษ์กุล เอภรรณัง ได้กล่าวถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชม และส่งผลให้

^{๑๘} นิวัตน์ เรื่องพานิช, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๕๙.

^{๑๙} กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการสำนักงาน, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.maceducation.com/e-knowledge/2343104100/02.htm>, [๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗].

พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดการขยายตัว ก่อให้เกิดการพัฒนาและเติบโตในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว แต่หากมีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลือง และไม่มีการดูแลรักษาที่ดีพอ ย่อมทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรม และไม่เป็นที่น่าสนใจอีกต่อไป ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ จำเป็นต้องหาแนวทางการในการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดการพัฒนายั่งยืน

๒.๓.๒.๑ ความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

๑. เป็นการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติไม่ให้เสื่อมโทรม การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จะทำให้มีธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งเท่ากับว่ามีสมบัติประจำชาติที่น่าภาคภูมิใจ

๒. เป็นการเกิดผลทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเยือน ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่เจ้าของท้องถิ่น และสามารถนำรายได้เหล่านั้นไปใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติของท้องถิ่นได้

๒.๓.๒.๒ หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลักการที่ ๑ การใช้แบบยั่งยืน หมายถึง การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (Wise Use) ให้สามารถใช้ได้อย่างยาวนาน และไม่ทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยว

หลักการที่ ๒ การฟื้นฟูสิ่งที่เสื่อมโทรม กล่าวคือ เมื่อมีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวแล้วย่อมมีความเสื่อมโทรมเกิดขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งหากมีความเสื่อมโทรมเกิดขึ้นเมื่อใดก็ต้องทำการฟื้นฟูให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวกลับมามีคุณภาพที่ดีดังเดิมเพื่อที่จะสามารถใช้อย่างยาวนานต่อไป

หลักการที่ ๓ การสงวนของหายาก หมายถึง หากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวบางชนิดที่มีอยู่อย่างจำกัดหรือหายาก เช่น สัตว์ป่าหรือพรรณบางชนิดก็ควรทำการสงวนทรัพยากรนั้นไว้

ก่อนยังไม่ควรนำทรัพยากรนั้นมาใช้ในการท่องเที่ยว โดยควรรอให้ทรัพยากรนั้นมีจำนวนมากขึ้นจึงค่อยนำมาใช้ประโยชน์^{๒๐}

๒.๓.๒.๓ แนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีแนวทางปฏิบัติโดยภาพรวม

ณัฐฤกษ์ ฤกษ์ เอกวรรณัง ได้ให้แนวทางของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีดังนี้

๑. การใช้มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติในการคุ้มครองรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการคุ้มครองรักษาชายหาด หรือปะการังต่างๆ เป็นต้น
๒. การป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยวในทางที่เสียหาย เช่น การใช้ป้ายเตือนในพื้นที่ท่องเที่ยว หรือการจัดให้มีถังขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
๓. การดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การรักษาความสะอาดบริเวณน้ำตก หรือการตัดแต่งกิ่งไม้บริเวณจุดชมทิวทัศน์ เป็นต้น
๔. การดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น การซ่อมแซมสะพานเดินข้ามร่องหินแตกในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า หรือการซ่อมแซมห้องสุขาบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
๕. การออกระเบียบข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ในบริเวณลานหินที่มีกล้วยไม้ดินขึ้นอยู่ ควรออกข้อบังคับนักท่องเที่ยวไม่ให้เดินออกนอกเส้นทางเดินที่จัดไว้เพราะหากเดินออกนอกเส้นทางจะเป็นการทำลายกล้วยไม้ดินได้ เป็นต้น

^{๒๐} ณัฐฤกษ์ ฤกษ์ เอกวรรณัง, “การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว”, เอกสารประกอบการสอนวิชาการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๘). (อัดสำเนา).

๖. การจัดทำคู่มือท่องเที่ยว และป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี^{๒๑}

กล่าวโดยสรุป การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชม และส่งผลให้พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดการขยายตัว ก่อให้เกิดการพัฒนาและเติบโตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แต่หากมีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลือง และไม่มีการดูแลรักษาที่ดีพอ ย่อมทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และไม่เป็นที่น่าสนใจอีกต่อไป ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ จำเป็นต้องหาแนวทางการในการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดการพัฒนายั่งยืน โดยมีส่งเสริมให้มีการอบรมและสร้างสำนึกให้ประชาชนเกิดความรู้สึกมองเห็นและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม พัฒนาการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓.๓ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒.๓.๓.๑ ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่าเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติสภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้ความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ^{๒๒}

Ceballos Lascurain อาจจะเป็นคนแรกที่ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้

^{๒๑} ฌ็อง-ลุยส์ เอ็ควอร์ฌัง, “การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว”, เอกสารประกอบการสนธิสัญญาการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๘). (อัดสำเนา).

^{๒๒} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๘), หน้า ๕๓.

เพลิตเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น"^{๒๓}

Elizabeth Boo ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ที่มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม"^{๒๔}

The Ecotourism Society ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น"^{๒๕}

Western ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น คือ "การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น"^{๒๖}

The Commonwealth Department of Tourism ได้ให้คำจำกัดคำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่า ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยัง

^{๒๓} Ceballos Lascurain, **Tourism, eco-tourism and protected areas in Kusler, (ed) Eco-tourism and Resource Conservation**, Vol 1. Eco-tourism and resource conservation project, (Maryland: The Wildlife Society, 1991), pp. 432-433.

^{๒๔} Elizabeth Boo, **Ecotourism: The Potentials and Pitfalls**. (Washington D.C.: World Wildlife Fund-US., 1991).

^{๒๕} The Ecotourism Society, **The Ecotourism Society's Definition**. (Washington D.C.: The Ecotourism Society Newsletter, 1991).

^{๒๖} Western, D., Defining Ecotourism. in K. Lindbergh and D.E. Hawkins (eds.) **Ecotourism: A Guide for Planners & Managers**, (North Bennington Vermont: The Ecotourism Society, 1993), pp. 7-11.

ครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่าการรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึง การป็นผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ^{๒๗}

เสรี เวชบุษกร ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย"^{๒๘}

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม ธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่มีการทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมจะต้องคืนประโยชน์กลับสู่ธรรมชาติและช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมจะเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๒.๓.๓.๒ หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ได้กล่าวว่า หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีหลักการที่สำคัญ คือ

๑. จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ไม่ถูกทำลายไป

๒. กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

^{๒๗} The Common wealth Department of Tourism (CDoT), **National Ecotourism Strategy**, (Canberra: Australian Government Publishing Service, 1994).

^{๒๘} เสรี เวชบุษกร, **สวนนันทนาการและสื่อความหมาย**, สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html [๑๔ กันยายน ๒๕๖๓].

๓. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเป็นมรดกตกทอดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ^{๒๙}

อิศรัฎฐ์ รินโรตง และคณะ ได้พูดถึงนักวิชาการหลายท่านว่าได้แสดงความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ควรจะมีหลักการต่างๆ ที่สรุปได้ดังนี้

๑. เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียขยะ ตลอดจนการคมนาคม

๒. ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวแก่ทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่น และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเอง ส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์

๓. การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

๔. ในการสร้างหรือการจัดการใดๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดจากสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อให้ทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยวก็เป็นไปเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติซึ่งเป็นการลดการไหลออกและรายได้ไปยังต่างประเทศ

๕. ในการวางแผนตัดสินใจ และดำเนินงานตลอดจนการควบคุมควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุดมิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๖. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใด การทำธุรกิจโดยมุ่งทำกำไรสูงสุดในระยะสั้น เป็นการทรมานตัวเองอย่างไรก็ตามบริษัทนำเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ทราบนานเท่าไร ถ้ามีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และสามารถนำมาใช้ใหม่ได้การมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ในระบบนิเวศน์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่าง

^{๒๙} สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๗, โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๔), หน้า ๑๘๘.

แท้จริง การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางก่อนที่จะไปถึง ทั้งในรูปของภาพยนตร์บนเครื่องบิน เทปบันทึกเสียง และเอกสารเผยแพร่

๗. มีการจัดการและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่เกินขีดความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น และระบบนิเวศน์ของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปีไม่ใช่มิเฉพาะฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมนี้^{๓๐}

๒.๓.๓.๓ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มี ๓ ประการ คือ

๑. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายลงก็มีอยู่สูง การให้ความรู้ความเข้าใจหรือการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

๒. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแรกโดยตรง เพราะนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่างๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติตลอดจนธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำหาย

๓. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ การเป็นมัคคุเทศก์

^{๓๐} อิศรภักดี รินไธสง และคณะ, “เรื่องรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนเมืองเก่าอำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา”, รายงานวิจัย, (หน่วยงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓-๑๔.

การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่นๆ เป็นต้น^{๓๑}

กล่าวโดยสรุป หลักการและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ สภาพแวดล้อม และผู้ที่มาท่องเที่ยวนั้นจะต้องเป็นบุคคลเฉพาะกลุ่มโดยรู้และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรชุมชน หรือสิ่งที่น่าจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นเสียหาย ดังนั้น ต้องคำนึงถึงหลักการและองค์ประกอบที่ต้องนำมาใช้ในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อที่จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๔.๑ ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว

นักวิชาการได้ให้ความหมายของ “การท่องเที่ยว” หลากๆ ทศนะ ดังนี้

คำว่า ท่องเที่ยว (tourist) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายแนวคิดดังนี้ คือ

ธนภุต สังข์เฉย (๒๕๕๐, ๓๘) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว เป็นการเดินทางที่มีกิจกรรมต่างๆ ระหว่างการเดินทาง โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบเหล่านี้ คือ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่น^{๓๒}

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ว่าด้วยการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ ๓ ประการ คือ ๑. ต้องมีการ

^{๓๑} สายสุ นีย์ สิงห์ทัศน์, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.highlightthailand.com/th/main/detail_content/การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/214.html [๑๔ กันยายน ๒๕๖๓].

^{๓๒} ธนภุต สังข์เฉย, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการ วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรีมหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐), หน้า ๓๘.

เดินทาง ๒. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และ๓. ต้องมีจุดหมายของการเดินทาง^{๓๓}

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวว่า หากจะอธิบายคำว่า การท่องเที่ยวให้ครอบคลุมที่สุดต้องพิจารณา ๔ ประเด็นหลักต่อไปนี้ คือ

๑. นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน คือ ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ ทั้งประสบการณ์ที่สามารถรับได้ด้วยกายและทางจิตใจ ซึ่งจุดประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไป

๒. ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ ธุรกิจที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งได้ผลกำไรจากการขายสินค้าและบริการให้แก่นักท่องเที่ยว

๓. ภาครัฐบาลที่ดูแลนักท่องเที่ยว คือ องค์กรที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อควบคุมดูแลการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐวางไว้ รัฐบาลในหลายประเทศส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ อันเกิดจากรายได้ที่ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

๔. ชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว คือ ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวโดยนอกจากจะมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของที่ดีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวแล้ว ในบางโอกาสยังเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง เมื่อประชาชนเข้ามาทำงานเป็นพนักงานส่วนหนึ่งของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว^{๓๔}

เศกสรรค์ ยงวณิชย์ ได้กล่าวถึง ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึงการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใด ๆก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้^{๓๕}

^{๓๓} กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.tourism.go.th/๒๐๑๐/th/standard/view.php?ItemID=๑๖๑๗> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔].

^{๓๔} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยที่ ๑-๗, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘).

^{๓๕} เศกสรรค์ ยงวณิชย์, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑), หน้า ๘.

นิคม จารุมณี ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ คือ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีค่า ๓ ค่า เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว คือ

๑. การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง โดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางใกล้หรือไกลก็ได้

๒. การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีสถานที่ที่เลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้นมักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมากหรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่หรือเป็นสถานที่ที่มีวัฒนธรรมประเพณี

๓. การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีจุดประสงค์ในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ แต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่นโดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า ๑ อย่างก็ได้^{๓๖}

๒.๔.๒ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาศวงศ์ พงศบุตร กล่าวว่า ความสำคัญของการท่องเที่ยว คือ ปัจจุบันถือได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความร่วมมือระหว่างประเทศในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น^{๓๗}

นิคม จารุมณี ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองเพิ่มเติม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับเมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

๒. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

^{๓๖} นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๔), หน้า ๖๕.

^{๓๗} ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาศวงศ์ พงศบุตร, คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๘.

๓. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

๔. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง

๕. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

๖. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย อาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

๗. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้า อากาศ เหมือนการเกษตรอื่น ๆ

๘. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

๙. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ

๑๐. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

๑๑. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน^{๓๘}

๒.๔.๓ ประเภทของการท่องเที่ยว

ดา เกิง โถทอง และคณะ ได้กล่าวถึง การจำแนกประเภทของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการการเรียนรู้ไปในโลกกว้าง ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หรือการศึกษาดูงานในหน่วยงานบูรณาการหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นประเภทของการท่องเที่ยวในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวกล่าวคือ ในการจำแนกจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว (Type of Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยวสามารถ

^{๓๘} นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๘.

แบ่งออกเป็นกลุ่ม หรือประเภทของประสบการณ์ (Travel Experience) ที่นักท่องเที่ยวได้รับออกเป็น ๖ ประเภท คือ

๑. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งจะรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำฟ้อน และเข้าร่วมพิธีทางศาสนาต่างๆ

๒. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและบางกรณีก็เข้าร่วมใช้ชีวิตดั้งเดิมที่ได้สูญหายไปหมดแล้วกลับมาสร้างสีสันดึงดูดใจนักท่องเที่ยวซึ่งอาจจัดอาหารงานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณีการรำฟ้อนบ้าน การแสดงศิลปะ และ หัตถกรรมรุ่นโบราณๆไว้บริการด้วย เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourist) เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานและโบสถ์เก่าๆ ที่เน้นความรุ่งเรืองของอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วังต่างๆ การแสดงแสงสีเสียง เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆในประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดนไกล แต่การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมเน้นสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เป็นสิ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์การกลับคืนสู่ธรรมชาติ เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา น้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดด และการเข้าร่วมสมาคมเพื่อผ่อนคลายจิตตามสถานที่ต่างๆ เช่น หาดทราย ชายทะเล ชายหาด ที่แนวต้นปาล์มไสว สนามกอล์ฟ หรือสนามเทนนิส การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ

๖. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีลักษณะเด่น คือ การประชุมหรือการพบปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้ามาไว้ด้วย เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภทบางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว

๗. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อการดูงาน

ประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อสันถนาการ โดยหน่วยงานและบริษัท ห้างร้านจะเป็น ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด^{๓๙}

๒.๔.๔ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้สรุปสาระสำคัญของระบบ และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มี องค์ประกอบหลัก ๓ ด้าน คือทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาดท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) ซึ่งแยกกล่าวแต่ละ ประเด็น คือ แหล่งท่องเที่ยวบริการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้วย^{๔๐}

ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจในด้านความ สวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือ บริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง^{๔๑}

๒.๔.๕ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้กับชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน^{๔๒}

^{๓๙} ดา เกิงโถทอง และคณะ, “เส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทยกัมพูชาลาว”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๔๐} สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, “รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการ กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการสถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒), หน้า ๘.

^{๔๑} ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ, “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา การท่องเที่ยวทางชุมชน ริมคลองเขตตลิ่งชัน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

^{๔๒} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ให้คำนิยามว่า การท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว^{๓๓}

๒.๔.๕.๑ สารสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศูนย์วิจัยป่าไม้ ได้สรุปสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ ดังนี้

๑. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก และอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ด้วย

๒. ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

๓. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง อีกทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

๔. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕. มุ่งเน้นคุณค่าลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ไม่เน้นที่การเสริมแต่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ได้สะท้อนภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการท่องเที่ยวและการพัฒนาไปพร้อมๆกัน โดยเฉพาะการพัฒนาจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวให้มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม^{๓๔}

๒.๔.๕.๒ องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี ๔ ประการคือ

^{๓๓} สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, “รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒).

^{๓๔} ศูนย์วิจัยป่าไม้, โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้, (กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘).

๑. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ

๒. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษภาวะ และควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่ยั่งยืน

๓. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

๔. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย^{๔๔}

๒.๔.๖ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บรรดานักวิชาการ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้มากมายดังต่อไปนี้

๒.๔.๖.๑ ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าเป็น การท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการพัฒนาย่างสมดุลทั้ง ๓ มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่พิเศษ กล่าวคือการท่องเที่ยวเป็นที่มาของรายได้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตอันดีงาม และเป็นเครื่องมือในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่ได้รับ

^{๔๔} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔).

ประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนนั้น ได้แก่ นักท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ^{๔๖}

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยืนยาว^{๔๗}

๒.๔.๖.๒ ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นจุดเด่น หรือเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์และสามารถนำไปสู่การจัดการที่มีประสิทธิภาพได้โดยมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

อุษาวดี พลพิพัฒน์ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติและความต่อเนื่องของวัฒนธรรม ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถอบประสพการณ์นันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

๒. เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) หมายถึง การเน้นคุณภาพของ ๓ ส่วนหลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

๓. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถของทรัพยากร^{๔๘}

^{๔๖} กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ความหมายการท่องเที่ยว, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: กรมการกงสุล, ๒๕๕๘), หน้า ๑๕๘.

^{๔๗} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๗.

^{๔๘} อุษาวดี พลพิพัฒน์, “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย”, *จูลสารการท่องเที่ยว*, ๒๑, ๔ (ตุลาคม- ธันวาคม, ๒๕๔๕): ๓๘-๔๘. (อัดสำเนา).

๒.๔.๖.๓ หลักการของการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้อธิบายถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการดังนี้ **อุษาวดี พลพิพัฒน์** ได้อธิบายถึงหลักการของการท่องเที่ยว ดังนี้

๑. การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งในส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว
๒. การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องทำภายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
๓. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต
๔. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว
๕. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงราคาและพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดการทำลายอีกด้วย
๖. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อม
๗. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง
๘. เป็นการฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ
๙. ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว
๑๐. การวิจัยและติดตามผล เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย^{๔๔}

^{๔๔} อุษาวดี พลพิพัฒน์, “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย”, *จุลสารการท่องเที่ยว*, ๒๑, ๔ (ตุลาคม- ธันวาคม, ๒๕๔๕): ๓๘-๔๘. (อัดสำเนา).

ธีระ อินทรเรือง ได้อธิบายถึงหลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีดังนี้ การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตของความสามารถของธรรมชาติชุมชน ชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ (Carrying Capacity) ในการฟื้นฟูให้สามารถผลิตและให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดไป โดยไม่ลดถอย หรือเสื่อมโทรมลง มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity) ให้ประสบการณ์ันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of Experience) ให้ผู้มาเยือน หรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ทรัพยากร และวิถีชีวิต (Education and understanding) เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local architecture and local material) การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) เพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหาเป็นการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยวข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง^{๕๐}

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ ได้กล่าวถึงหลักการในการจัดการการท่องเที่ยวตามหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวของโลกไว้ว่า

๑. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using resource sustainable) หมายถึง มีวิธีการ จัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้

^{๕๐} ธีระ อินทรเรือง, เอกสารประกอบ เรื่อง การวางแผนพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๙), หน้า ๓๗. (อัดสำเนา).

อย่างประหยัด คำนึงถึงต้นทุนด้านคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติและต้นทุนทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นควบคู่กับการลดการก่อของเสีย (Reducing over-consumption and waste) การร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก

๓. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintain diversity) ต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยวโดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

๔. ประสานแผนการพัฒนากการท่องเที่ยว (Integrating tourism into planning) การประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.หรือเทศบาล) การประสานแผนพัฒนานโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวมีศักยภาพ

๕. นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting local economy) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวเป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น

๖. การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายพัฒนากการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น มีการร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (Participation approach) โดยเข้าเป็นหน่วยงานร่วมจัด ร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหา ร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวร่วมประเมินผลการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

๗. จัดประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องมีการประสานกับพหุภาคี ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนาหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่

เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือในการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

๘. การพัฒนาบุคลากร (Training staff) การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และมีวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

๙. การจัดเตรียมข้อมูลบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing tourism responsibly) มีการจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว และการบริการการขายให้พร้อมมีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่าง ๆ

๑๐. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking research) การช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่ารวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัย เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ^{๕๑}

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒.๕.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายกับการมีส่วนร่วมของชุมชน มีดังนี้

บรรจง กนะกาศัย ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อดำเนินการพัฒนาหรือและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์^{๕๒}

^{๕๑} ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, เอกสารบทความ เรื่อง หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๗): ๒๑-๒๓.

^{๕๒} บรรจง กนะกาศัย, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการทรัพยากร, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐).

อาภรณ์ ช่างเกวียน สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของประชาชนไม่ว่าจะเป็นระดับปัจเจกบุคคลหรือคนที่เห็นพ้องต้องกันร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนเพื่อพัฒนาแลกเปลี่ยนให้ไปในทิศทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร^{๕๓}

อมร นนทสุต ได้ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง งานหรือกิจกรรมใดๆ ที่ประชาชนมีความเป็นเจ้าของและเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเองเป็นสำคัญ และองค์ประกอบที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอยู่ ๒ ประการ ได้แก่ องค์กรชุมชนกำลังคน และกองทุนต่างๆ^{๕๔}

๒.๕.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

เยาวมาลย์ จ้อยจุฬี ได้อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

๑. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)

๒. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)

๓. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)^{๕๕}

มรว.อดิน รพีพัฒน์ ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในชุมชนออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑) การค้นหาสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข

^{๕๓} อาภรณ์ ช่างเกวียน, “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลนชุมชน ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐).

^{๕๔} อมร นนทสุต, “สหัสวรรษใหม่กับความท้าทายใหม่ๆ ของนักสาธารณสุข”, เอกสารประกอบการศึกษา กระบวนวิชาสาธารณสุขมูลฐาน, หลักสูตรสาธารณสุขมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓). (อัดสำเนา).

^{๕๕} เยาวมาลย์ จ้อยจุฬี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดการมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม, (คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๒).

๒) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

๓) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

๔) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา^{๕๖}

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางต้นเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคมองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติ และการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

๒. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ^{๕๗}

๒.๕.๓ ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน

ภิญโญ ภูศรี ได้กล่าวถึง ลักษณะการร่วมของชุมชนในการพัฒนา คือ การร่วมกันศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้

^{๕๖} อคิน ทรัพย์พัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข, ๒๕๔๗).

^{๕๗} สุชาติ จักรพิสุทธิ์, “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”, วารสารศึกษาศาสตร์, ๒๗, ๔, (มิถุนายน-สิงหาคม: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗): ๑๘-๒๓.

บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ และร่วมควบคุมติดตามประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ทำได้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป^{๔๘}

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น ๖ ลักษณะ ได้แก่

๑. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

๒. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหรือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

๓. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ เป็นต้น

๔. การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังข้อมูลผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

๕. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

^{๔๘} ภิญโญ ภูศรี, ความหมายของการมีส่วนร่วมชุมชน, (สำนักวิทยาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, ๒๕๓๕).

๖. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง ในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอัน เนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ซึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และ ประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์กร ตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้^{๕๙}

๒.๕.๔ ลักษณะส่วนบุคคลกับความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของชุมชน

ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และแหล่งชุมชนที่อาศัยอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และการมี ส่วนร่วมของชุมชน

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา ประกอบด้วย ดังนี้

๑. เพศ กับแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ความแตกต่างของ เพศนั้นส่งผลถึงการมีพฤติกรรมต่างๆ ของเพศชายมีการริเริ่มสร้างสรรค์วิเคราะห์แยกแยะมีความ มั่นใจในตนเองมากกว่าเพศหญิง แต่เพศชายจะสมยอม หรือจำนนต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ น้อยกว่าเพศหญิง มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ความแตกต่างทางเพศทำให้ความ สนใจด้านงานแตกต่างกัน และเพศหญิงมีความอดทนที่จะทำงานที่ต้องใช้ฝีมือและความละเอียดอ่อน มากกว่าเพศชาย

๒. อายุ กับแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน อายุเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันทางด้านพฤติกรรม เนื่องจากคนในวัยเดียวกันย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับพัฒนา และวุฒิภาวะของบุคคล เพราะเมื่อบุคคล มีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะ ประสบการณ์จะมากขึ้น

๓. การศึกษา กับแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน การศึกษา เป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลที่ได้รับการ ศึกษาสูงย่อมมีสติปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้ถูกต้องมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

^{๕๙} ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก, การบริหารสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อ สังคมไทยและสังคมโลก, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, ๒๕๕๑).

๔. สถานภาพสมรส กับแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีส่วนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่มีสถานภาพสมรสคู่ คู่สมรสมีความสำคัญในอันที่จะเป็นกำลังใจ และคอยช่วยเหลือ ทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นคงในอารมณ์ ส่วนบุคคลที่ไม่ประสบความสำเร็จในการครองชีวิตคู่ มีปัญหาที่เกี่ยวกับบุตร จะทำให้เป็นผู้มีอารมณ์หงุดหงิดง่าย

๕. อาชีพ กับแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ผู้ประกอบอาชีพหลายอย่างนี้อาจมีผลทำให้เวลาที่จะมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ น้อย ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวโดยไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นด้วย ก็อาจจะมีเวลาว่างมากพอจากการประกอบอาชีพ จึงสามารถมีเวลาว่างพอที่จะมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ^{๖๐}

๒.๕.๕ ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชน

สำหรับขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญให้ความหมายของขั้นตอนการมีส่วนร่วมเอาไว้หลายขั้นตอน ดังนี้

ชาญวิทย์ โพธิ์เจริญ ได้อธิบายขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล^{๖๑}

แก้ว นิมะเริง กล่าวสรุปว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

^{๖๐} กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา, “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๕).

^{๖๑} ชาญวิทย์ โพธิ์เจริญ, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๐).

๓. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์

๔. ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นได้มีส่วนร่วมการตรวจดูแลรักษา และประเมินผลประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ^{๖๒}

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการร่วมกันเข้ามาแก้ไขปัญหาของชุมชน มีดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน^{๖๓}

อคิน ระพีพัฒน์ ได้แบ่งขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข

๒. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

๓. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา

๔. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา^{๖๔}

อภิญา กังสนารักษ์ ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน ๔ ขั้นตอน คือ

^{๖๒} แก้ว นีมะเริง, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐).

^{๖๓} ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์, “กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม”, โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, (ขอนแก่น, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔๙-๑๖๓.

^{๖๔} อคิน ระพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข, ๒๕๔๗), หน้า ๓๒๐.

๑. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
๒. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ
๓. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้^{๖๕}

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย

๒.๖.๑ ความหมายของคำว่าเครือข่าย

สนธยา พลศรี ได้กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างสมาชิกซึ่งอาจเป็นบุคคลต่อบุคคล บุคคลต่อกลุ่ม กลุ่มต่อกลุ่ม เครือข่ายต่อเครือข่าย กลายเป็นเครือข่ายย่อย ภายใต้เครือข่ายใหญ่ ในการเชื่อมโยงเครือข่ายไม่ได้เป็นเพียงการรวมตัวกันโดยทั่วไป แต่มีเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งที่เป็นครั้งคราวหรืออาจเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง จึงเป็นการเชื่อมโยงคนที่มีความสนใจร่วมกัน พบปะสังสรรค์ และพัฒนาไปสู่การลงมือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยเป้าหมายและจุดประสงค์เดียวกัน ดังนั้น เครือข่ายจึงไม่ใช่เป็นเพียงการรวบรวมรายละเอียดบุคคลที่เป็นสมาชิกเท่านั้น แต่มีการจัดระบบให้สมาชิกสามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อบรรลุจุดหมายที่สมาชิกเห็นพ้องต้องกัน สิ่งที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน คือวัตถุประสงค์ หรือผลประโยชน์ที่ต้องการบรรลุผลร่วมกัน การสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน^{๖๖}

^{๖๕} อภิญญา กังสนารักษ์, “รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔).

^{๖๖} สนธยา พลศรี, เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐).

เสรี พงศพิศ ได้ให้คำนิยามคำว่า เครือข่าย (Network) หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจสื่อสารสัมพันธ์กัน หรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างรวมกัน โดยไม่ทำให้แต่ละคนหรือแต่ละองค์กรสูญเสียความเป็นอิสระ^{๖๗}

พระกนกพงศ์ สมจิตโต (หอมสุวรรณ) ได้กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงกันของหน่วยย่อยเล็กๆ หลายหน่วยทั้งที่เป็นรูปแบบและไม่เป็นรูปแบบ สามารถเชื่อมโยงในแนวดิ่งหรือแนวนอน ขนาดของเครือข่ายจะใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับวิธีการเชื่อมโยงว่ามีจำนวนมากหรือน้อย^{๖๘}

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร ได้นิยามคำว่า เครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย โดยเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีโครงสร้าง และรูปแบบที่หลากหลาย^{๖๙}

นฤมล นิราทร ได้ให้นิยามคำว่า เครือข่ายทางสังคม คือ แบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ซึ่งนักสังคมวิทยา ถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษา และใช้วิธีศึกษาโดยการสังเกต (Observation) ก่อนจะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)^{๗๐}

๒.๗ บริบทภายในชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

๒.๗.๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลเมืองเก่า

ตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ ๒๗ กิโลเมตร

^{๖๗} เสรี พงศพิศ, *แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญาไท, ๒๕๔๖).

^{๖๘} พระกนกพงศ์ สมจิตโต, “แนวทางการสร้างเครือข่ายการให้บริการสุขภาพแก่พระสงฆ์ของโรงพยาบาลบางปลาหมอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๖๙} พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, “เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ”, *โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗).

^{๗๐} นฤมล นิราทร, *การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓).

๑) ที่ตั้ง

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกี้ดช้าง
ทิศใต้	ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสบเปิง
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋

๒) พื้นที่

ตำบลเมืองกาย มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ ๖๖.๓๒๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๑,๔๕๒.๕ ไร่

๓) ภูมิประเทศ

ตำบลเมืองกาย มีสภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ ๑ ใน ๓ เป็นที่ราบเชิงเขา

๔) จำนวนผู้ใหญ่บ้าน

หมู่บ้านในเขตตำบลเมืองกาย มีทั้งหมด ๕ หมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ดังต่อไปนี้

หมู่ที่ ๑	บ้านกายน้อย	นายสังวร	ผางมาลี	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒	บ้านเมืองกาย	นายอาทิตย์	ก้อนคำ	ผู้ใหญ่บ้าน (กำนัน)
หมู่ที่ ๓	บ้านออบ	นายอนันต์	ทันใด	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔	บ้านเหล่า	นายประพันธ์	สุทาชัย	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕	บ้านม่อนเงาะ	นายสรารุฒิ	เส่งหล้า	ผู้ใหญ่บ้าน

๕) ประชากรทั้งหมด

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	เพศ		รวม
			ชาย(คน)	หญิง(คน)	
๑	บ้านกายน้อย	๑๘๒	๑๖๔	๑๓๙	๓๐๓
๒	บ้านเมืองกาย	๑๒๔	๑๓๗	๑๑๓	๒๕๐
๓	บ้านออบ	๑๑๐	๑๔๕	๑๑๖	๒๖๑
๔	บ้านเหล่า	๑๖๑	๒๑๖	๑๘๒	๓๙๘
๕	บ้านม่อนเงาะ	๗๘	๒๑๖	๒๒๔	๔๔๐
รวม		๖๕๕	๘๗๘	๗๗๔	๑,๖๕๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุประชากร	จำนวนเพศชาย (คน)	จำนวนเพศหญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
น้อยกว่า ๑ ปีเต็ม	๑	-	๑
๑ ปีเต็ม - ๒ ปี	๕	๖	๑๑
๓ ปีเต็ม - ๕ ปี	๑๙	๑๔	๓๓
๖ ปีเต็ม - ๑๑ ปีเต็ม	๓๐	๓๐	๖๐
๑๒ ปีเต็ม - ๑๔ ปีเต็ม	๑๕	๒๒	๓๗
๑๕ ปีเต็ม - ๑๗ ปีเต็ม	๑๓	๑๙	๓๒
๑๘ ปีเต็ม - ๒๕ ปีเต็ม	๓๖	๔๔	๘๐
๒๖ ปีเต็ม - ๔๙ ปีเต็ม	๑๙๕	๑๙๖	๓๙๑
๕๐ ปีเต็ม - ๖๐ ปีเต็ม	๑๔๙	๑๑๕	๒๖๔
มากกว่า ๖๐ ปีเต็มขึ้นไป	๑๐๗	๗๘	๑๘๕
รวมทั้งหมด	๕๗๐	๕๒๔	๑,๐๙๔

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ปี ๒๕๕๙

ในเขตตำบลเมืองเก่า มีสัดส่วนความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ประมาณ ๒๕ คนต่อ ตารางกิโลเมตร

๒.๗.๒ สภาพทางสังคม

๑) การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา ๑ แห่ง
- โรงเรียนขยายโอกาส ๑ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๓ แห่ง

๒) สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ ๗ แห่ง

๓) สาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล ๑ แห่ง

๒.๗.๓ สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพราษฎร

ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การปลูกชาทำเมี่ยง การปลูกกะหล่ำปลี ฝรั่งทั่วไป ปลูกข้าวโพด กาแฟ ลิ้นจี่ สวนส้ม และผลไม้เมืองหนาว

ประชากรจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนเพศชาย (คน)	จำนวนเพศหญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
เกษตรกรรม – ทำนา	-	-	-
เกษตรกรรม – ทำไร่	๒๔	๒๐	๔๔
เกษตรกรรม – ทำสวน	๒๒๑	๑๙๗	๔๑๘
เกษตรกรรม – ประมง	-	-	-
เกษตรกรรม – ปศุสัตว์	-	-	-
รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔	๖	๑๐
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑	-	๑
พนักงานบริษัท	๑	-	๑
รับจ้างทั่วไป	๑๘๐	๑๔๓	๓๒๓
ค้าขาย	๑๓	๒๐	๓๓
ธุรกิจส่วนตัว	๑	-	๑
อาชีพอื่น	๑๗	๒๐	๓๗
กำลังศึกษา	๙๐	๙๗	๑๘๗
ไม่มีอาชีพ	๑๙	๑๓	๓๒
รวม	๕๗๑	๕๑๖	๑,๐๘๗

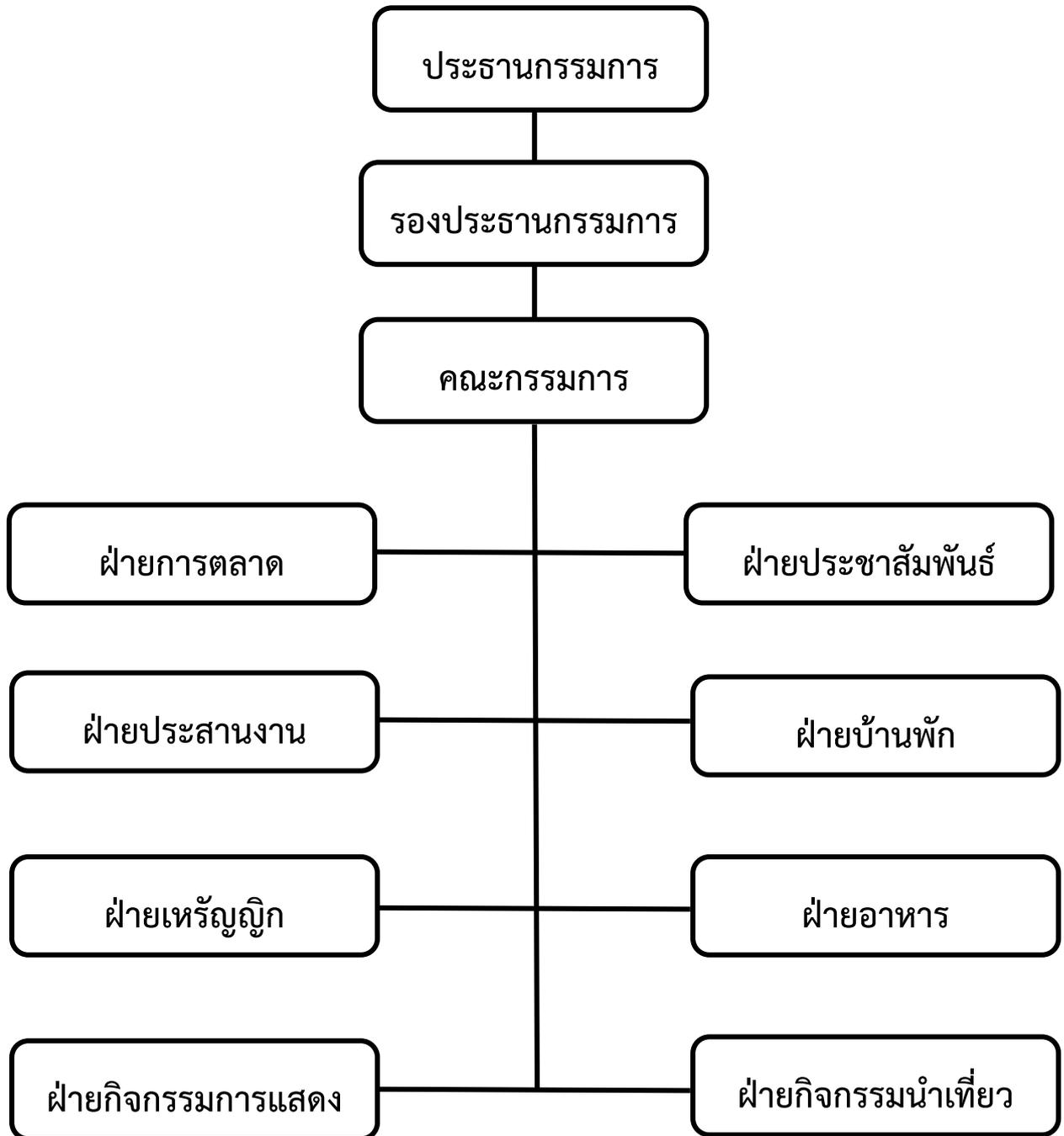
๒.๗.๔ การบริการพื้นฐาน

๑) การคมนาคม

สภาพถนนภายในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน

ถนนเชื่อมหมู่บ้านและถนนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ แต่ก็จะมีบางช่วงที่เป็นทาง ๒ ร่องล้อและถนนดินลูกรัง

๒) แผนผังแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ ๒.๑ แผนผังแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

๒.๘ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงรัตน์ จินพล ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้เว็บไซต์ไปสู่การทำ e-Commerce ด้วยรูปแบบ Popular Model ที่มีการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน ดังนี้ ๑.การวางแผน ๒.การกำหนดวัตถุประสงค์ ๓.การประกาศให้รับรู้ ในขั้นตอนนี้มีเครื่องมือในการดำเนินการ ๒ ประเภท ได้แก่ การกระทำ Social Commerce และวิธีโฆษณาแบบดั้งเดิม ๔.การสร้างความเข้าใจ ๕.ลักษณะเฉพาะ ๖.การสร้างความประทับใจ และ๗.การรักษาลูกค้า ทั้งนี้ข้อมูลบนเว็บไซต์ควรมีองค์ประกอบของข้อมูล ๖ องค์ประกอบ (๖As) และคุณลักษณะของเว็บไซต์ ประกอบด้วย ๗ คุณลักษณะ (๗Cs) เมื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นพบว่า ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยใช้รูปแบบ Popular Model สามารถใช้เป็นต้นแบบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดอื่น ๆ ได้^{๗๒}

จันทร์จิรา สุขบรรจง ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง คือ มีการจำกัดปริมาณการเข้ามาของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้พื้นที่ดูแออัดจนเกินไป เป็นการช่วยลดอุบัติเหตุทางรถยนต์ การแก้ปัญหาห้องพักและที่จอดรถไม่เพียงพอ และควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ตลาดนัดย้อนยุค เกษตรแนวใหม่ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมหลักในพื้นที่ ถึงแม้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหนานมดแดงอย่างเต็มที่ แต่บุคลากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรจัดสรรบุคลากรเข้ามาให้ความรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน สร้างจิตสำนึกในการหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาหนานมดแดงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป^{๗๓}

^{๗๒} พวงรัตน์ จินพล, การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช, (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการศึกษา: วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้, ๒๐๑๙), หน้า ๒๖-๒๗.

^{๗๓} จันทร์จิรา สุขบรรจง, “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๙).

ศรัญญา มีมัย และ มณฑกานติ ชุบชวงค์ ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ๑. ด้านระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับ มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ๒. ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๓. ด้านปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับพบว่า โดยรวมแล้วประชาชนต้องการให้รักษารูปแบบเดิมของวิถีชีวิตดั้งเดิม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาของชุมชน ไม่ควรมีการสร้างเพิ่มเติมจนมองว่าเป็นการปรุงแต่งเกินความพอดี และประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนมีการสำนึกรักบ้านเกิดและส่งเสริมภาคเอกชนน้อย รวมถึงการดูแลสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในชุมชนและบริเวณโดยรอบให้คงอยู่เดิม สวยงาม สะอาด และปลอดภัย และต้องการให้หน่วยงานราชการให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมงบประมาณเพิ่มเติมบางส่วน และส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นที่รู้จัก เช่น การเผยแพร่ภาพกิจกรรมลงในสื่อสังคมออนไลน์^{๗๔}

นายพิฑูรย์ ทองฉิม ได้ทำการศึกษา การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนและขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นและการท่องเที่ยวชุมชนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่ พัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ ซึ่งแนวทางการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้คิดการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่ชุมชน และมีการดำเนินการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ส่วนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่าชาวบ้านในชุมชนยังมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ส่งผลต่อศักยภาพคนและพื้นที่ของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อแข่งขันกับผู้ประกอบการที่มาจากภายนอก และบทบาทของผู้นำชุมชนในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาชุมชนมีอยู่น้อยมาก ทำให้การจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนมีค่อนข้างน้อย มีส่วนร่วม

^{๗๔} ศรัญญา มีมัย และมณฑกานติ ชุบชวงค์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม”, **รายงานวิจัย**, (สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, (คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๖๓), หน้า ๙๐.

ในบางประเด็นเท่านั้น ดังนั้น แนวทางการจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ จึงต้องอาศัยการจัดการที่เป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานซึ่งกัน และกัน และต้องสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา^{๗๕}

ดร.ดนุวัศ สุวรรณวงศ์ ผศ.ดร.ภัทรพงษ์ เกริกสกุล ได้ทำการศึกษาการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) กับการเชื่อมต่อพื้นที่การท่องเที่ยวใน ๔ รัฐ (กลันตัน เปรักเคดาห์ และเปอร์ลิส) ประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนต้นแบบ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย จะต้องมีการ ๑) การเติมกิจกรรมลงไปให้ชุมชน ๒) ขั้นตอนลงสนาม ๓) พี่เลี้ยงเชื่อมประสาน และ ๔) การค้นหาข้อจำกัด และประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้นั้น จะเป็นด้านเครือข่ายความรู้ โดยเฉพาะมิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับปัญญาซึ่งผ่าน ๑) ระยะเวลาที่ผ่านไปอย่างช้าๆ และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้โดยตรง และ ๒) การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนผ่านการเสนอข้อมูลชุมชนต่อที่สาธารณะ โดยกลไกดังกล่าวเกิดขึ้นโดยหลายหน่วยงาน และพบว่าภายในชุมชนมีการไหล (flow) ของเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายมี ๓ ประเด็นหลัก คือ ๑. ชุมชนต่อชุมชนของประเทศไทย ๒. ชุมชนของประเทศไทยกับชุมชนของประเทศมาเลเซีย และ ๓. การเชื่อมโยงเครือข่ายโดยผ่านตัวกลาง โดยดำเนินงานลักษณะ “วิทยากรกระบวนการ” ส่วนข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ การเติมกลไกการสร้างเครือข่ายเรียนรู้เพื่อการเสริมพลังอำนาจให้กับชุมชน และการพัฒนาสร้างหน่วยงานเชื่อมประสาน ซึ่งสถาบันการศึกษาควรเป็นหน่วยงานตั้งต้นในบทบาทการเชื่อมประสานงานดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำงานหรือหน่วยงานที่ทำการเชื่อมประสานนั้น ควรดำเนินงานเป็นแบบเพื่อนถึงเพื่อน ไม่ใช่การทำงานแบบสั่งการหรือทำงานเชิงอำนาจ^{๗๖}

^{๗๕} พิฑูรย์ ทองฉิม, “การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘), หน้า ๕.

^{๗๖} ดนุวัศ สุวรรณวงศ์ และภัทรพงษ์ เกริกสกุล, “การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) กับการเชื่อมต่อพื้นที่การท่องเที่ยวใน ๔ รัฐ (กลันตัน เปรักเคดาห์ และเปอร์ลิส) ประเทศมาเลเซีย”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๙).

เสาวคนธ์ ทรายแก้ว ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีสักยากลุ่มเข้าออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า

- ๑) ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันดูแลความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการวางถังขยะตามจุดต่างๆ ส่วนสภาพถนนในการเดินทางเข้ามายังท่าเรือ สภาพถนนอาจไม่ค่อยดีนัก ผู้นำกลุ่มชุมชนจะต้องติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงาน เพื่อนำงบประมาณมาบำรุงซ่อมแซมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ถนนที่มีสภาพดีและเกิดความปลอดภัย
- ๒) นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกันช่วยดูแลสอดส่องมิฉ้อฉล หรือคนแปลกหน้าเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- ๓) ร่วมกันให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยวว่าจะเป็นการแจกแผ่นพับ
- ๔) การสร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น ควรผลิตสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ทำให้นักท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอยในการซื้อของฝาก ของที่ระลึกกันในราคาไม่แพงจนเกินไป
- ๕) การมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยกลุ่มชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับกลุ่มชุมชน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ สวยงามควรดูแลรักษาด้วยความร่วมมือจากภาครัฐประชาชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา เช่น จัดพื้นที่จอดรถให้เพียงพอ และปลอดภัย การจัดการขยะ การอบรมภาษาให้กับประชาชนในชุมชน การซ่อมถนนให้อยู่ในสภาพดี และปลอดภัย การจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพและหลากหลายเพื่อความยั่งยืนต่อไป^{๗๗}

นุชประวีร์ ลิขิตอรุณ ได้ทำวิจัยเรื่อง ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร ผลวิจัยพบว่า

- ๑) ด้านทำเลที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนสายหลัก
- ๒) ด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดพิจิตร เนื่องจากมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- ๓) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พักรับรองแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่มีบางแห่งยังขาดการจัดการด้านที่พักให้ได้มาตรฐาน
- ๔) ด้านระบบสาธารณูปโภคของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- ๕) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในระดับมาก
- ๖) ด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร มีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่แหล่ง

^{๗๗} เสาวคนธ์ ทรายแก้ว, “แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีสักยากลุ่มเข้าออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๒).

ท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ๗) การท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร ยังขาดการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในเรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดออกสู่สายตานักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมชม เยือน จึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง^{๗๘}

กมลชนก จันทร์เกตุ ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะยอ ตามองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเกาะยอ ผลวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยว ของชุมชนเกาะยอยังไม่เกิดความยั่งยืน เนื่องจากขาดความสมดุลในการพัฒนาทางด้านมิติของ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของ คนชุมชนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอนของกระบวนการ จัดการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มิติด้านที่ขาดความยั่งยืนและควรได้รับการแก้ไขตามลำดับความ เร่งด่วน คือ มิติการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และด้านมิติการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนเกาะยอ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก และปัจจัยด้าน นโยบายมาตรการและกฎหมาย ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน เกาะยอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการ มีแผนงานด้าน ท่องเที่ยว มีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนที่มีความสมดุลของการพัฒนาในมิติ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกๆ กระบวนการ^{๗๙}

^{๗๘} นุชประวีร์ ลิขิตอรุณ, “ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร”, การบริการและการท่องเที่ยว ไทย, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑, (๒๕๖๒).

^{๗๙} กมลชนก จันทร์เกตุ, “การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะยอตามองค์ประกอบของ การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเกาะยอ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐).

๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยเสนอตามกรอบแนวคิด ดังภาพที่ ๒.๒

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่” นี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ๑. เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ๒. เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ๓. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริบทชุมชนตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง เชียงใหม่ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัย รายงานของหน่วยงานต่างๆ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ (Key Informants) โดยใช้เลือกแบบวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยศึกษาความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และประชากรชุมชนในตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และประชากรชุมชนในตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑,๖๕๒ คน ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	เพศ		รวม
			ชาย(คน)	หญิง(คน)	
๑	บ้านกายน้อย	๑๘๒	๑๖๔	๑๓๘	๓๐๒
๒	บ้านเมืองเก่า	๑๒๔	๑๓๗	๑๑๓	๒๕๐

๓	บ้านออบ	๑๑๐	๑๔๕	๑๑๖	๒๖๑
๔	บ้านเหล่า	๑๖๑	๒๑๖	๑๘๒	๓๙๘
๕	บ้านม่อนเงาะ	๗๘	๒๑๖	๒๒๔	๔๔๐
รวม		๖๕๕	๘๗๘	๗๗๔	๑,๖๕๒

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และ ประชากรชุมชนในตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เลือกรูปแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. ผู้บริหารท้องถิ่น	จำนวน ๑ คน
๒. ผู้นำชุมชน	จำนวน ๔ คน
๓. ผู้ประกอบการ	จำนวน ๕ คน
๔. ประชากรในชุมชน	จำนวน ๕ คน

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสัมภาษณ์

๑. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑) นายดวงคำ	วุฒิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย
๒) นายกฤษฏากรณ์	คำกล้า	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ กายน้อย
๓) นายบุญยศ	ไชยเลิศ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านออบ
๔) นายฝน	นันทา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า
๕) นายวัฒนชัย	แชลี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ม่อนเงาะ
๖) นายเดช	รังษี	ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช
๗) นายประพันธ์	สุธาชัย	ผู้ประกอบการ ไร่ส้มแบงค์ค้อย
๘) นางพรทิพย์	มาลาจันทร์	ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร

๙) นางบัวใบ	มาลาจันทร์	ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
๑๐) นายเมือง	อินตยศ	ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
๑๑) นายวิรัตน์	ใจสูง	ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า
๑๒) นางสาวพรนิภา	นันทา	ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า
๑๓) นายประพัฒน์	ขอตเรียนแก้ว	ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า
๑๔) นายดวงคำ	มาลาจันทร์	ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า
๑๕) นางบัวใบ	สุขประเสริฐ	ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วย

๑) นายดวงคำ	วุฒิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า
๒) นายประจวบ	ชั้นธวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า
๓) นายเกษม	บุญเรือง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า
๔) นายอนิรุทธิ์	พงษ์แก้ว	หัวหน้าสำนักปลัด
๕) นายวิโรจน์	ชูดำ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ
๖) นายอาทิตย์	ก้อนคำ	กำนันตำบลเมืองเก่า
๗) นายสังวร	ผางมาลี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑
๘) นายอนันต์	ทันใด	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓
๙) นายประพันธ์	สุทาชัย	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔
๑๐) นายสรารุฒิ	เส่งหล้า	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริง ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์การของวิจัย การศึกษาวิจัยได้ใช้รูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงได้

ค้นคว้าข้อมูลทางด้านเอกสาร และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๓.๑ ข้อมูลทางด้านเอกสาร ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลโดยการค้นหาทาง Internet จาก Website ต่าง ๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์ ข้อมูลจากส่วนราชการ วารสารวิชาการ และจากตำราต่าง ๆ

๓.๓.๒ การสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถกระทำได้ ๓ ระดับ คือ ๑) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ คือ การสัมภาษณ์ การนัดแนะเวลา สถานที่แน่นอนไว้ก่อน ๒) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ คือ การสัมภาษณ์โดยการพบปะเป็นการส่วนตัว ๓) การสัมภาษณ์แบบพูดคุยเป็นกันเอง คือ การพูดคุยกันธรรมดา การพูดคุยเป็นไปตามธรรมชาติ

๓.๓.๓ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยดำเนินการสนทนากลุ่มระหว่างผู้วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และประชากรชุมชนในตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น ๑๐ คน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)

- ๑) ขอนหนังสือจากหลักสูตรฯ เพื่อขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย
- ๒) นำหนังสือจากหลักสูตรฯ ส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๕ คน พร้อมทั้งแนบคำถามในการสัมภาษณ์ไปด้วย เพื่อความเข้าใจและใช้เป็นข้อมูลเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้นัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
- ๓) สัมภาษณ์ตามกำหนดการ และสถานที่ที่นัดหมายไว้ โดยมีการบันทึกภาพ เสียง และจดบันทึกข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ได้สัมภาษณ์

๓.๔.๒ การสนทนากลุ่ม

โดยดำเนินการสนทนากลุ่มระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบกึ่งโครงสร้าง (Interview Guideline) โดยสนทนาแบบเจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ร่วมสนทนามารวมเป็นกลุ่มที่เราเลือกแบบเจาะจงแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนคติกันอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆ ที่เราต้องการแล้วพยายามหาข้อสรุป เพื่อหารูปแบบโครงสร้างแนวคิดใหม่ๆ

ส่วนประเด็นในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งประเด็นคำถามออกเป็น ๒ ประเด็น คือ

๑) การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยว ๑. การใช้สื่อในการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยว ๒. การใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน ๓. การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๔. การเชื่อมความสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๕. วิธีการดูแลในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ ๖. วิธีการรักษาในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒) การมีส่วนร่วมชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ๑. การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๒. การมีส่วนร่วมวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๓. การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๔. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ ๕. การมีส่วนร่วมประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้ร่วมกับการสังเกตและการสัมภาษณ์ คือ การขออนุญาตบันทึกเทป ได้ใช้เทปบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่ครบถ้วน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการจดบันทึกข้อมูล การถอดเทปสัมภาษณ์ รวมถึงภาพถ่าย ทำการจัดระบบหมวดหมู่ เพื่อสรุปประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในบริบทชุมชนตำบลเมืองเก่า

๑) กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interviews) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interviews) นั้น มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) โดยวิธีการวิเคราะห์ อันจะดำเนินการตามแนววิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก หรือแบบแผนหลักที่พบในข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อย เป็นกระบวนการวิเคราะห์โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

๒) กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยทำการถอดข้อความจากการบันทึกข้อมูล และการสังเกตปฏิกิริยาผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) โดยอธิบายเป็นความเรียง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่” นี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ๑. เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ ๒. เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ ๓. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากการศึกษาวิจัยได้ผลการวิจัยดังนี้

๔.๑ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๒ การส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและศึกษาข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ ๑ โดยค้นคว้าจากเอกสาร งานวิชาการ ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ในตำบลเมืองเก่าสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม โดยเฉพาะไร่ชาลู่เดช และดอยม่อนเงาะได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านอาชีพให้แก่ชุมชนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองมีศักยภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

๔.๑.๑ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ ตั้งอยู่ที่บ้านม่อนเงาะ ตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแมง ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แตง มีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา ในอดีตประชาชนใช้พื้นที่แห่งนี้ปลูกฝิ่น เมื่อแผนพัฒนากำหนดขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของพี่น้องชาวเขา จึงได้รับ

การส่งเสริมให้ประชาชนปลูกชา และเมื่อได้รับการขยายพื้นที่ทำกิน มีการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไร่หมุนเวียน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งโครงการหลวงม่อนเงาะ ดอยม่อนเงาะ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกำเนิดใหม่ เริ่มเปิดตัวในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ นักท่องเที่ยวกลุ่มแรกๆ ตั้งฉายาให้กับดอยม่อนเงาะว่าเป็น “ภูชี้ฟ้าแห่งเมืองเชียงใหม่” เนื่องจากการเดินทางที่ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร พื้นถนนยังมีสภาพเป็นดินลูกรังบวกกับทางขึ้นเขาได้ความชัน ช่วงเช้าถึงดอยม่อนเงาะจำเป็นต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อ เมื่อสิ้นสุดถนนสำหรับยานพาหนะแล้ว จะพบกับลานโล่งสำหรับจอดรถและทางเดินเท้าสำหรับผู้ที่ต้องการพักผ่อน ณ บริเวณนี้จะต้องเดินเท้าต่อไปยังจุดชมวิวดอยม่อนเงาะอีก ๕๐๐ เมตร^๑

ยอดดอยม่อนเงาะ มีความสูง ๑,๔๒๕ เมตรจากระดับน้ำทะเล ณ จุดนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ชมความสวยงามของทิวเขาถนนธงชัยที่สลับซับซ้อนไปมาหลายชั้นหลายแนวเป็นมุมกว้าง ๓๖๐ องศาได้อย่างสุดลูกหูลูกตา สามารถชมทะเลหมอกได้ในยามเช้า และชมพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกได้อีกด้วย บนยอดดอยจะมีท่อนไม้เรียงเป็นตัวอักษร “ม่อนเงาะ” เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงการพิชิตยอดดอยแห่งนี้ อีกหนึ่งสิ่งเด่นคือ ผาหินปูนที่ชื่อว่า “เงือกผา” เป็นแนวผาหินที่มีลักษณะรูปร่างละม้ายคล้ายนางเงือกที่กำลังเกาะหน้าผาอยู่ อันนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองและจินตนาการของแต่ละคนด้วย สำหรับที่มาของชื่อ “ม่อนเงาะ” เกิดจากหน้าหินที่เรียงกันอยู่สามผา ผาแรกคือ “ผาลูก” ผาตรงกลางที่มีลักษณะโดดเด่นที่สุดคือ “ผาแม่” และผาสุดท้ายคือ “ผาพ่อ” ดังนั้นคำว่า “ม่อนเงาะ” จึงเพี้ยนมาจากคำว่า “โมงเงาะ” เป็นภาษาม้งที่แปลว่า “แม่” นั่นเอง

นอกจากการมาเที่ยวชมความงดงามทางธรรมชาติบนดอยม่อนเงาะแล้ว ภายในหมู่บ้านม่อนเงาะ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขาเผ่าม้ง ใครจะรู้ว่านี่คือหมู่บ้านที่เป็นอดีตของผู้ที่ไว้ผมยาวที่สุดในโลก ท่านผู้นั้นก็คือ พ่อเฒ่าฮู้ เสง่หล้า นำเสียดายที่ปัจจุบันพ่อเฒ่าได้เสียชีวิตไปแล้ว โดยสถิติของพ่อเฒ่าที่ทำไว้มีผมยาวของเส้นผมถึง ๕๑๕ เซนติเมตร ในขณะที่พ่อเฒ่ายังมีลมหายใจ บ้านม่อนเงาะแห่งนี้มีความอัศจรรย์ทั้งทางธรรมชาติและมนุษย์เลยทีเดียว สมกับเป็น The Amazing of Mae Taeng.

กล่าวโดยสรุป ศักยภาพของดอยม่อนเงาะ ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความสวยงามตามธรรมชาติเปี่ยมไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ แม่น้ำลำธาร มีความอุดมสมบูรณ์ จนเริ่มกลายเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะดอยม่อนเงาะมีวิวทิวทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติ มีเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลรักษาพื้นที่อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะทุกคนในชุมชนช่วยกันดูแลไม่ให้มีการบุกรุกป่าไม้ ทำลายความเป็นอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ และยังเป็นที่ตั้งศูนย์ของโครงการ

^๑ สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

หลวงดอยม่อนเงาะอีกด้วย มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนสร้างอาชีพโดยการปลูกพืชผักผลไม้ต่างๆ ตามความต้องการของท้องตลาด ทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๔.๑.๒ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช เป็นไร่ชาที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่มากนัก อยู่ในความดูแลของโครงการหลวงม่อนเงาะ มีพื้นที่ประมาณ ๖ ไร่ ใช้ปลูกชาพันธุ์ดี ๒ สายพันธุ์ คือ ชาเบอร์ ๑๒ กับพันธุ์ก้านอ่อน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ หม่อมเจ้าภคิศจัยราชินี ประธานมูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเมื่อเกือบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ไร่ชาแห่งนี้มีส่วนช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้าน สามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง นอกจากการปลูกชาแล้ว ไร่ของลุงเดช ยังใช้ปลูกผลไม้นานาชนิด ไม่ว่าจะเป็นเงาะ ส้ม มะขาม รวมถึงยังได้จัดสรรพื้นที่ขนาดกะทัดรัดใช้เป็นแปลงเพาะปลูกกาแฟพันธุ์ดีอีกด้วย เป็นไร่ชาที่ปลูกชาแบบขึ้นบันไดลงไปตามเชิงเขา เชิงดอยมีความสวยงาม เหมาะสำหรับการมานั่งพักผ่อนชมอง ชิมชาและนั่งกินบรรยากาศชั้นเยี่ยม พร้อมกับถ่ายภาพเก็บบรรยากาศไปด้วย ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เส้นเดียวกับโครงการหลวงม่อนเงาะ ใช้เวลาเดินทางประมาณชั่วโมงครึ่ง ผ่านถนนหนทางที่คดเคี้ยววนิดหน้อย ก็จะได้พบกับไร่ชาที่สวยงาม โค้งวนไปตามไหล่เขา มีบ้านหลังไม้ ตั้งโดดเด่นริมไร่ชา ด้านหน้าเป็นวิเวกเขา บ้านหลังนี้จะเรียกว่าเป็นเอกลักษณ์ของไร่ก็ว่าได้ ที่ไร่ชาลุงเดชจะเป็นสถานที่หนึ่งที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ ซึ่งประกอบด้วยโครงการหลวงม่อนเงาะ ยอดดอยม่อนเงาะ สามารถเที่ยวทั้งแบบ one day แวะชมไร่ชา จิบกาแฟ ทานอาหาร หรือพักผ่อนนั่งสัมผัสบรรยากาศ ชมสายหมอกยามเช้าก็ดีไม่น้อยที่ไร่ชาลุงเดชจะปลูกชาสองสายพันธุ์ที่ได้รับคำแนะนำการปลูกจากโครงการหลวง มีทั้ง ชาขาว อุ๋หลง ชาเขียวให้เลือกกันตามความชอบ ใครอยากจิบชาร้อนๆ พร้อมกับดูทะเลหมอก และพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าหรือยามเย็น ล้วนแต่มีความสวยงามไปคนละแบบ

แม้จะเพิ่งเป็นที่รู้จักเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา แต่แท้ที่จริงแล้วลุงเดชได้เริ่มปลูกชามาตั้งแต่ ๓๘ ปีที่แล้ว ตามการสนับสนุนของโครงการหลวง ซึ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ไร่ของลุงเป็นไร่ตัวอย่างของในพื้นที่ ปัจจุบันไร่ชาลุงเดชมีองค์ความรู้เรื่องชาทุกสายพันธุ์ ดังนั้นไร่ชาลุงเดชจึงมีศักยภาพในการสื่อสารให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่ต้องการข้อมูลเรื่องชา

นายเดช รัชชี กล่าวว่า โครงการหลวงได้เข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ในการปลูกชาในหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ ครอบครัวที่โครงการหลวงเข้ามาสนับสนุนด้านอาชีพด้วยการปลูกชา เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่ในเวลาต่อมาคนในชุมชนได้เปลี่ยนอาชีพในการปลูกชาเป็นอาชีพอื่น ทำให้ปัจจุบันเหลือเพียงไร่ชาลุงเดชเท่านั้นที่สามารถบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวของตนเอง^๒

^๒ สัมภาษณ์ นายเดช รัชชี, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง ๒ แห่งได้มีการบริการให้นักท่องเที่ยว ดังนี้

๑. ด้านพื้นที่จุดชมวิว ดอยม่อนเงาะ มีการบริการให้นักท่องเที่ยวทั้งหมด ๓ จุด ได้แก่ จุดชมวิวพระอาทิตย์ขึ้น - ตก, หินผาเงือก, จุดชมวิวทะเลหมอก จุดชมวิวทั้ง ๓ ที่นี้มีให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติที่สวยงามและสัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้สึกผ่อนคลาย มีความสดชื่น ไร่ชาลุงเดช มีการสร้างอาคารสถานที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามานั่งชมบรรยากาศในการเก็บยอดอ่อนใบชา และมีจุดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการถ่ายรูปเก็บไว้ เป็นภาพบรรยากาศบริเวณของไร่ชาที่สวยงาม ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่สิริกประทับใจในการบริการที่ดี

๒. ด้านที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางขึ้นไปบนจุดชมวิวดอย มีที่พักอาศัยจัดเตรียมไว้ให้บริการ และมีลานกางเต็นท์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ไร่ชาลุงเดช ได้สร้างห้องพักรับรองแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะผู้ที่สนใจนอนพักอาศัยสัมผัสบรรยากาศอย่างเต็มเปี่ยม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด และควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้น

๓. ด้านการเดินทางขนส่งแก่นักท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะ มีบริการรับส่งนักท่องเที่ยวที่ไม่สะดวกในการเดินทางด้วยตัวเอง ซึ่งคนในชุมชนให้บริการรับส่งแก่นักท่องเที่ยว ส่วนที่นักท่องเที่ยวที่ใช้ยานพาหนะในการเดินทางด้วยตัวเอง ก็สามารถขึ้นไปได้ แต่มีเจ้าหน้าที่ให้การดูแล ไร่ชาลุงเดช มีการบริการรับส่งนักท่องเที่ยวขึ้นไปยังบนพื้นที่จุดชมวิว มียานพาหนะของไร่ชาลุงเดชไว้คอยบริการทั้งขาขึ้น - ขาลง เพราะว่าเป็นพื้นที่ทางลาดชัน นักท่องเที่ยวสามารถนำยานพาหนะขึ้นไปด้วยตัวเองได้

๔. ด้านความอำนวยความสะดวกดอยม่อนเงาะ มีการบริการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีป้ายเตือนจุดอันตราย และถนนที่ขรุขระให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ พร้อมทั้งจัดตั้งเจ้าหน้าที่กำกับดูแล ความปลอดภัยในช่วงที่นักท่องเที่ยวอยู่บนพื้นที่ดอยม่อนเงาะ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ไร่ชาลุงเดช มีการบริการทำราวชั้นบันไดให้นักท่องเที่ยวในขณะที่นักท่องเที่ยวเก็บยอดอ่อนใบชา จัดทำป้ายเตือนจุดอันตรายในบริเวณที่มีความลาดชันสูง

๕. ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะ จัดตั้งศูนย์บริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถึงบนดอยม่อนเงาะ และมีเจ้าหน้าที่ชำนาญการคอยให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การรักษาความสะอาด การใช้สถานที่อย่างถูกต้องตามกฎระเบียบ รวมไปถึงการให้ข้อมูลแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆภายในตำบล ไร่ชาลุงเดช มีการบริการให้ความรู้ข้อมูล

เกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของการปลูกชา กาแฟ ผลไม้ และพืชพันธ์ต่างๆ รวมไปถึงวิธีการเก็บยอดอ่อนใบชา นำมาสร้างผลิตภัณฑ์ส่งออกไปยังตลาดที่ต้องการ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญภายในตำบล

๖. ด้านอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆดอยม่อนเงาะ มีการบริการให้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้แก่ ความสว่าง,น้ำ,และอาหาร เป็นต้น ไร่ชาลุงเดช ได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม และสถานที่จอดยานพาหนะของนักท่องเที่ยว

๗. ด้านการสร้างเครือข่าย ดอยม่อนเงาะ มีการสร้างเครือข่ายโดยการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงผู้ประกอบการที่อยู่ตำบลเมืองกาย ไร่ชาลุงเดช มีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวภายในตำบลร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่เดียวกัน จัดทำแผนผังแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลให้นักท่องเที่ยวและการสร้างเครือข่ายไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นนอกตำบล โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆทั้งอินเทอร์เน็ตและเอกสารแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอแม่แตง

๘. ด้านการเสริมสร้างอาชีพ ดอยม่อนเงาะ มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพ ได้แก่ การปลูกพืชผักผลไม้ ส่งให้โครงการหลวงของดอยม่อนเงาะเอง , การเพาะกล้ากล้วยไม้พันธ์ต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้สามารถเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ ไร่ชาลุงเดช มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามาทำงานรับจ้างรายวัน และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการปลูกพืชผักผลไม้ส่งให้กับกลุ่มลูกค้าของไร่ชาลุงเดช^๓

กล่าวโดยสรุป ศักยภาพของการบริหารจัดการของไร่ชาลุงเดชนั้นมีการบริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ได้สัมผัสจุดชมวิวที่เป็นธรรมชาติและให้ความสะดวกในด้านการเดินทาง การใช้บริการยานพาหนะมีการรับส่ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเกิดความประทับใจ และมีการเพิ่มศักยภาพในการรับรองที่พักแก่นักท่องเที่ยว โดยไร่ชาได้จัดทำบ้านพักสำรองแก่นักท่องเที่ยวพร้อมบริการอาหารและบริการอื่นๆ ตลอดจนมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับใบชาจำหน่าย รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างอาชีพผลิตภัณฑ์ชาทุกสายพันธ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้ สามารถพึ่งพาตัวเองและครอบครัวได้

^๓ สัมภาษณ์ นายประพันธ์ สุทธชัย, ผู้ประกอบการ ไร่ส้มแบงค์ดอย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๔.๒ การส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

จากการที่ตำบลเมืองเก่า มีบริบทในด้านพื้นที่ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สมบูรณ์ จึงมีศักยภาพในการประกอบธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ด้านการส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ซึ่งประกอบไปด้วย แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ แหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช ผู้วิจัยขอสรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

๔.๒.๑ การส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

๑. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้การจัดการมีความเหมาะสมในแต่ละบริบทของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ของผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการพัฒนาจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้วยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว โดยการจัดประชุมคณะทำงานในชุมชน จัดอบรมให้ความรู้ จัดให้มีวิทยากรแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว จัดกิจกรรมด้านการรักษาความสะอาด จัดให้มีเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง ดูแล อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน จัดให้มีการคัดแยกขยะอย่างมีระบบ ในสถานที่ท่องเที่ยวและในชุมชน และนำทรัพยากรธรรมชาติเหลือใช้มาทำปุ๋ยชีวภาพ^๔

๒. ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช กำหนดให้มีแนวทางการดำเนินงานการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการวางแผนจัดการ การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความพร้อมในการให้บริการ โดยมีการอบรมศึกษาดูงาน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน ด้วยการจัดให้มีป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งถนนสายหลัก ถนนสายรอง และป้ายบอกชื่อสถานที่ มีการจัดที่พัก สถานที่ประกอบอาหาร สุขา ให้มีความสะอาด เป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ เช่น มีการแยกขยะ มีบ่อน้ำทิ้ง มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ใช้งานได้เหมาะสมและบริการสถานที่จอดรถของนักท่องเที่ยว ให้มีพื้นที่เพียงพอต่อการจอดรถให้กับนักท่องเที่ยว จัดให้มีที่พักริมทาง และจัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชน การให้คำแนะนำสถานที่ทั่วไป และข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยว^๕

^๔ สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ใจสูง, ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^๕ สัมภาษณ์ นายฝน นันตา, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ การสนับสนุนด้านวิชาการจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์กรมหาชน) การสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์กรมหาชน) มีข้อได้เปรียบในเรื่องการที่มีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะเข้ามาสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องอาชีพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อีกทั้งยังมีองค์กรและหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหลายด้าน จึงทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่สร้างขึ้นและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่สวยงามและมีความสำคัญต่อชุมชนที่สามารถใช้เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวชม^๖

ดังกล่าวมาข้างต้น ดอยม่อนเงาะเป็นสถานที่ที่อยู่ในความดูแลของเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีรูปแบบการจัดการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ คือ มีให้ประชาชนในพื้นที่หรือต่างพื้นที่เข้ามาครอบครอง แต่อนุญาตให้ประชาชนเข้าอยู่อาศัยและทำกินในเขตพื้นที่ได้ชั่วคราว นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่บัญญัติไว้ในด้านการห้ามมิให้บุกรุก และหากมีการบุกรุกจะต้องโทษจำคุกตามกฎหมาย ดังนั้นในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ จึงมีระบบและข้อจำกัดในการจัดการแบบอิสระ เนื่องจากระบบการจัดการต่างๆ จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามมติที่ภาครัฐและภาคประชาชนกำหนด^๗ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช เป็นสถานที่ส่วนบุคคล จึงมีรูปแบบการจัดการแบบธุรกิจส่วนบุคคล ไร่ชาลุงเดชได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวง จึงมีองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเฉพาะการปลูกชาทุกสายพันธุ์ ไร่ชาลุงเดชยังได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับส่งต่อไปยังชาวบ้าน โดยการเข้าไปส่งเสริมให้ชาวบ้านนำเมล็ดพันธุ์ไปปลูกในพื้นที่ของตนเองแล้วนำเอาผลผลิตที่ได้มาส่งให้ที่ไร่ชา เพื่อรวบรวมส่งออกไปสู่ท้องตลาด อีกทั้งสนับสนุนให้ชาวบ้านเข้ามาประกอบอาชีพเก็บใบชา เก็บผักผลไม้ และอื่นๆในไร่ชา จนทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพและเกิดรายได้สามารถดูแลครอบครัว นอกจากนี้ไร่ชาลุงเดชยังมีศักยภาพนำผลผลิตที่ได้ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกทั่วราชอาณาจักรไทย และยังสามารถจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งให้กับชุมชนอีกด้วย^๘

๔.๒.๒ การส่งเสริมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีแนวทางดำเนินงานด้าน

^๖ สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองการบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^๗ สัมภาษณ์ นายวัฒนชัย แซ่ลี, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ม่อนเงาะ, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^๘ สัมภาษณ์ นายเดช รัชชี, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดระดับของการดำเนินงานออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. จัดให้มีการประชุม อบรมเพื่อหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดอบรมมัคคุเทศก์เยาวชนชุมชน เพื่อให้เรียนรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน ดอยม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช มีการดูแลรักษาโดยภาครัฐ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดูแลรักษาตามรูปแบบที่ได้กำหนดขึ้น คือ การเฝ้าระวังดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงในพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยว การจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้าเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดไฟไหม้ที่เกิดจากธรรมชาติหรือจากนักท่องเที่ยวไหม้ลุกลามไปยังพื้นที่อื่น และมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่เชิงอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน มีการประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครอง พื้นที่ฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด^๙

๒. จัดให้มีกลุ่มชุมชนตัวอย่างตามแนวคิดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีหลักสูตรชุมชน เช่น ไร่ชาลุงเดช เริ่มตั้งแต่การปลูก การรดน้ำพรวนดิน การให้ปุ๋ย จนไปถึงการเก็บใบชา การแปรรูปเมี่ยงในชุมชน จัดกิจกรรมหรือหลักสูตรให้สมาชิกในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น จัดระบบให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างเหมาะสม และสร้างเครือข่ายในชุมชน ชักชวนสมาชิกในชุมชนร่วมกันเป็นสมาชิกการจัดการการท่องเที่ยว มีการศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบคล้ายกันเพื่อนำมาปรับใช้ในชุมชนของตนเอง สร้างแนวร่วมต่างชุมชนโดยการสร้างภาคีเครือข่ายให้ชัดเจน แลกเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางปฏิบัติของแต่ละชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน สิ่งที่ได้รับมาเชื่อถือในชุมชนเป็นแบบอย่างและสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน^{๑๐}

๔.๒.๓ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ แหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช มีรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนี้

^๙ สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ ขอดเรือนแก้ว, ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๑. รูปแบบการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวโดยมอญเงาะ แหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช ร่วมกับชุมชน มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว จึงได้จัดทำกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่กลุ่มตัวแทนชุมชน โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการดูแล ซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวมีทั้งคนในชุมชน ภายในตำบลเมืองเก่า อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยวประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการฝ่ายการตลาด/ประชาสัมพันธ์/ประสานงาน กรรมการฝ่ายบ้านพัก กรรมการฝ่ายเหรียญกษาปณ์ กรรมการฝ่ายอาหาร กรรมการฝ่ายกิจกรรมการแสดง และกรรมการฝ่ายกิจกรรมนำเที่ยว โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน ^{๑๑}

๒. การปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนได้ร่วมกันกำหนดมาตรการในการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งมาตรการโดยรวมของการท่องเที่ยวในการห้ามกระทำการที่ผิดขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความเชื่อ จารีต ในชุมชนที่ได้ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ส่วนในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน ได้ดำเนินการโดยการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม โดยให้สมาชิกในชุมชนแลกเปลี่ยนและเสนอความคิดเห็น การกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมชมการเล่นดนตรีพื้นเมือง และการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขา กิจกรรมทำบุญตักบาตรตอนเช้า กิจกรรมการทำสมุนไพร กิจกรรมการฝึกทำอาหารพื้นเมือง ชมวิถีชีวิตชุมชน บ้านพักโฮมสเตย์ การปลูกป่า บวชป่า การทำฝายชะลอน้ำ และการสืบชาติป่าต้นน้ำ เป็นต้น

๓. การพัฒนาการท่องเที่ยว จากการจัดประชุมชาวบ้านทำให้ทราบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่เป็นจุดประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความอยู่รอดของชุมชนขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน คนในชุมชน มีความเชื่อมโยงผูกพันกับทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนในการเผยแพร่ภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากร สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สร้างความร่วมมือของหน่วยงานในการทำงานเป็นพันธมิตรร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่กลุ่มตัวแทนชุมชน โดยชุมชนมีการดำเนินการให้ชาวบ้านเกิดกระบวนการเรียนรู้องค์ประกอบที่จำเป็นในการดำเนินการท่องเที่ยววิธีการจัดการที่เหมาะสมกับศักยภาพในชุมชน คือ

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายกฤษณากรณ์ คำกล้า, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ กำนันน้อย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

การสร้างทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยว และการสร้างองค์กรชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม ตลอดจนมีการ กำหนดขีดความสามารถในการรองรับในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

๔.๒.๔ วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสอง แห่ง มีวิธีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น โดยคนในชุมชนร่วมกัน วางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ อาทิเช่น ด้านการสัญจรทิ้งไป-กลับ นอกจากนี้ยังมีการจัดการการ ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในด้านการบริการ คือ ทั้งถนนสายหลัก ถนนสายรอง และป้ายบอกชื่อ สถานที่ มีการจัดที่พัก สถานที่ประกอบอาหาร สุขา ให้มีความสะอาด เป็นสัดส่วน สะอาด ถูก สุขลักษณะ เช่น มีการแยกขยะ มีบ่อน้ำทิ้ง มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการปลูกป่าชาวบ้าน ตามแผนปฏิบัติการของชุมชน ด้วยการปลูกป่าริม ถนนชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว มีการปลูกไม้ยืนต้นของชุมชน ต้นเหลืองปรีดิยาทร จำนวน ๑,๐๐๐ ต้น เพิ่มทัศนียภาพในสถานที่ท่องเที่ยว^{๑๒}

๔.๒.๕ การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งมี การกำหนดกฎระเบียบร่วมกันกับชุมชน โดยเน้นเรื่องการปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในแหล่ง ท่องเที่ยวตลอดจนการให้ความสำคัญในด้านประเพณีวัฒนธรรมและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยออกมาตรการให้นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตาม ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งจากผู้สัมภาษณ์

“ตั้งแต่มีแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะเกิดขึ้นมาในชุมชน ก็จะมีนักท่องเที่ยวที่ชอบ ธรรมชาติขึ้นมาชื่นชมธรรมชาติอยู่มาก บ้างก็ขึ้นมาด้วยการขับมอเตอร์ไซด์มาเอง บางรายมาด้วยการ ขับรถยนต์ส่วนตัว บางรายก็มาโดยการนำพาของนักท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีสภาพภูมิอากาศที่สดชื่น ดังนั้นจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความ เป็นธรรมชาติสูงสุด ในด้านการจัดการด้านกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ก่อนหน้านั้นก็ไม่มี การจัดการด้านกฎระเบียบ ตั้งแต่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวและในชุมชน จึงเกิดผล กระทบในด้านต่างๆในชุมชนมาก ทางภาครัฐ คือ อบต.และดอยม่อนเงาะ ตลอดจนผู้นำชุมชนจึงได้ ประชุมมีมติร่วมกันให้มีการออกกฎให้นักท่องเที่ยว เป็นกฎระเบียบที่ทุกคนที่เข้ามาจะต้องปฏิบัติตาม ห้ามไม่ให้ผู้ใดฝ่าฝืน มิเช่นนั้นต้องถูกทำโทษตั้งแต่สถานเบาไปจนถึงสถานหนัก กฎที่ร่วมกันออกนี้

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายฝน นันทา, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ครอบคลุมไปทุกๆที่ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตอยม่อนเงาะ ไร่ชาลุงเดช ตลอดจนสถานที่ในชุมชน ที่มีผลกระทบต่อการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว” ^{๑๓}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้านการจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองมีการจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวต้องช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ทิ้งขยะในบริเวณที่จัดให้ทั้งบริเวณหมู่บ้านและพื้นที่ท่องเที่ยวทั้งหมด ไม่ทำลายสิ่ง สาธารณประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนพื้นที่ในชุมชน ห้ามส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในยามวิกาล ห้ามเล่นการพนัน ผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่ท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ ห้ามประพฤติทางเรื่องชู้สาวหรือ กระทำการอนาจารใดๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหรือในชุมชน ห้ามกระทำการใดๆ หรือนำสิ่งเสพติดเข้ามา ภายในหมู่บ้าน และที่สำคัญที่สุดต้องให้ความเคารพไม่ลบหลู่ถูกกฎระเบียบประเพณีความเชื่อของ ชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบและมาตรการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบเดินป่า คือ ห้ามตัดหรือ ทำลายต้นไม้และนำสิ่งของที่เป็นธรรมชาติใดๆออกจากป่าทุกชนิด ห้ามทิ้งขยะในพื้นที่ป่า อีกทั้งยังมี กฎระเบียบในด้านความปลอดภัย คือ มีการจัดสถานที่จอดรถที่เป็นระเบียบให้กับนักท่องเที่ยว ทำ ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวและบอกจุดสำคัญในพื้นที่ จัดตั้งศูนย์ประสานงานหาคณะทำงานรับผิดชอบ จัดโซนที่พักให้นักท่องเที่ยว และมีตำรวจชุมชนบริการดูแลความปลอดภัย โดยการออกตรวจชุมชน^{๑๔}

๔.๒.๖ การประชาสัมพันธ์ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ Facebook ซึ่งจาก การประชุมกลุ่มให้ความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook เป็นวิธีการที่ให้ผลเร็วที่สุด เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก โดยมอบหมาย ให้คณะทำงานไปสร้าง Fan Page และได้ดำเนินการเชิญชวนให้ผู้ใช้ Facebook สมัครเข้ามาเป็น สมาชิกเพื่อรับทราบข่าวสารประชาสัมพันธ์จากทางกลุ่ม เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดการ ตัดสินใจมาในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป^{๑๕}

การส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า สัมภาษณ์จาก นายประพันธ์ สุทาชัย กล่าวว่า ปัจจุบันนี้มีการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น โดยได้ ทำการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชน ทุกคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกันในการ ส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางบัวโย มาลาจันทร์, ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางบัวโย สุขประเสริฐ, ตัวแทนประชากรในตำบลเมืองเก่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

สรุปการส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ดังนี้ ๑. รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ มิให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาครอบครองตามใจตน ต้องขออนุญาตผู้ที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง ส่วนไร้อาณาเขตมีการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนบุคคล และมีการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ๒. การส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาโดยภาครัฐ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดูแลรักษาตามรูปแบบที่ตนเองกำหนดขึ้น ๓. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีรูปแบบการจัดการ ชุมชนตั้งคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยวในแต่ละฝ่าย โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน ๔. วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนร่วมกันวางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ ๕. การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันกับชุมชน โดยเน้นเรื่องการปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนการให้ความสำคัญในด้านประเพณีวัฒนธรรมและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยออกมาตรการให้นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตาม และ ๖. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค ยูทูบ และเว็บไซต์ เป็นต้น

๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง

จังหวัดเชียงใหม่

การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า มีความเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตชุมชนที่มีหลายชาติพันธุ์ มีการพัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวด้วยการจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานทรัพยากรชุมชน และไม่ขัดกับจรรยาบรรณและวิถีชีวิตของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างประโยชน์และรายได้ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดแก่ชุมชน

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในตำบลเมืองเก่า ได้แก่ ดอยม่อนเงาะ จากการศึกษาพบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าเป็นหลัก เพราะดอยม่อนเงาะอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า โดยมีรูปแบบในการดำเนินงาน คือ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ไร้อาณาเขต จากการศึกษา พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนบุคคล ได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ไร้อาณาเขตจะเกิดขึ้นมาได้หากไม่มีโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ

สนับสนุน ซึ่งทางโครงการหลวงมีบทบาทในการแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้แนวทางในการปลูกพืชผัก ผลไม้ต่างๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ และหาหนทางในการแพร่ขยายตลาดในการขายสินค้าเกษตรอีกด้วย

๔.๓.๑ การมีส่วนร่วมชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า

๑. การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายประจวบ ชันธวงค์ กล่าวว่า ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันวิเคราะห์ และช่วยกันทำในเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยทุกหมู่บ้านจะมีการประชุมหารือกัน ร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในตำบลทุกแห่ง เปิดโอกาสให้คนทุกเพศทุกวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ในการทำเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจะได้เห็นถึงทัศนคติ แนวความคิดที่หลากหลาย พร้อมกับการช่วยกันลงมือทำ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อคนในชุมชน^{๑๖}

๒. การมีส่วนร่วมการวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายวิรัตน์ ใจสูง กล่าวว่า เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะตนเองเป็นเจ้าของกิจการโฮมสเตย์ จึงได้กำหนดการวางแผนงานให้การจัดการนั้นมีประสิทธิภาพ และทำให้แหล่งท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จตามี่คาดหวังไว้ แหล่งท่องเที่ยวของดอยม่อนเงาะได้ร่วมกับเทศบาลตำบลเมืองเก่า ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสถานที่บริการข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละจุดของดอยม่อนเงาะ ซึ่งมีการจุดชมวิวที่เป็นหินผาตามธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับการบรรยากาศที่อุดมสมบูรณ์^{๑๗}

๓. การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายเกษม บุญเรือง กล่าวว่า คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยการลงประชามติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เจริญมากขึ้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าได้ร่วมดำเนินการในการประชาสัมพันธ์โปรโมทให้แก่แหล่งท่องเที่ยวโดยการประชุมผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้มีการจัดความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและการ

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายประจวบ ชันธวงค์, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ใจสูง, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองเก่า, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ให้บริการต่างๆ รวมทั้งทางเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลงไปให้ความรู้เกี่ยวกับข้อระเบียบทางหน่วยงานภาครัฐ^{๑๘}

๔. ส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายอนิรุทธิ์ พงษ์แก้ว กล่าวว่า คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยการเข้าไปทำงานในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เป็นแม่บ้านทำอาหาร ขายของฝากให้กับนักท่องเที่ยว และขายสิ่งของข้างถนนทางขึ้นดอยม่อนเงาะและเส้นทางไปไร่ชาลุงเดช และร้านอาหารข้างถนนในชุมชน^{๑๙} นายวิโรจน์ ชูดำ กล่าวว่า ทางผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว โดยการขายของที่ระลึกและขายสินค้า แบรินของตัวเองให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเสริมสร้างในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชน และชุมชนได้ผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว โดยการขายของหน้าบ้าน หรือข้างถนน เป็นต้น เมื่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองที่เป็นที่รู้จักกันมากขึ้นทำให้แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลได้รับผลประโยชน์ ถือว่าเป็นการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ทำให้คนในชุมชนได้เสริมสร้างกับการสร้างอาชีพและบริการนักท่องเที่ยว เช่นการรับส่งขึ้นลง ไปสถานที่แต่ละจุด เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว^{๒๐}

การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน หรือการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Participation in benefit-sharing) ได้แก่ การแจกจ่ายผลประโยชน์ต่างๆ ในการพัฒนาอย่างยุติธรรม โดยมีการกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยว อัตราค่าบริการ รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ แบบไป-กลับ (วันเดียว) กลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวแบบนี้ คือ กลุ่มคนไทยหรือชาวต่างชาติที่เข้ามา โดยไม่มีกำหนดหรือแจ้งให้กับคนในชุมชนไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะเข้ามาเที่ยวชมธรรมชาติและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน อาทิเช่น การเที่ยวชมวิถีชีวิต การเดินศึกษาธรรมชาติ การเที่ยววัด หรือการชมทิวทัศน์บริเวณจุดชมวิวม่อนเงาะ เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๒ แบบทัศนศึกษา กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จะเข้ามาศึกษาดูงานระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว การอรรถประโยชน์ของชุมชน หรือการจัดการป่าชุมชนในขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนไปด้วย ซึ่งกิจกรรมแบบนี้เกิดจากการที่ชุมชนอื่นเห็นความสำเร็จของชุมชนตำบลเมืองกาย และต้องการเข้ามาศึกษาความสำเร็จที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายเกษม บุญเรือง, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายอนิรุทธิ์ พงษ์แก้ว, หัวหน้าสำนักปลัด, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายวิโรจน์ ชูดำ, หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ในชุมชนของตนเอง ผลพลอยได้จากกิจกรรมทำให้ชุมชนได้เครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน อีกทั้งยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินในบริบทของชุมชนอื่นที่ต่างกันออกไป

กิจกรรมที่ ๓ แบบพักค้างคืน กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตและธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งจะติดต่อและจองที่พักล่วงหน้าโดยตรง หรือผ่านศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ การบริหารจัดการขยะโดยชุมชนชุดหลุมฝังในพื้นที่สาธารณะชุมชน การปลูกป่าบริเวณชุมชน การพัฒนาหมู่บ้านทุกวันสำคัญ และการอนุรักษ์สัตว์น้ำภายในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น^{๒๑}

๕. การมีส่วนร่วมการประเมินผล ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายอนันต์ ทันไค กล่าวว่า ทุกปีๆทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชุมผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้มีมาตรการในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ตำบลเมืองกาย โดยให้ผู้ประกอบการมีวิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยและเชื่อมั่น ทางผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้านได้ร่วมกันประชุมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการมาตการความปลอดภัยและร่วมกันประเมินถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกายได้ร่วมกับผู้ประกอบการจัดทำสำรวจผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน เมื่อชุมชนได้รับความเดือดร้อน ก็จะทำให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกายจะต้องหามาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น^{๒๒}

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เป็นการให้คนในชุมชนชนได้ ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขในลำดับต่อไป โดยชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์วิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จนถึงกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในรูปแบบของการถอดบทเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งคนในชุมชนจะสามารถชี้แจงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมกัน ประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต หาแนวทางแก้ไขปัญหา และร่วมสร้างแนวทางเพื่อนำไปใช้อย่างเป็นระบบ

จึงสามารถกล่าวได้ว่า ทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การใช้ประโยชน์ การได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในอำนาจและการตัดสินใจของคนใน

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายเกษม บุญเรือง, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายอนันต์ ทันไค, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านออบ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ เพราะคนในชุมชนเป็นทั้งเจ้าของ ผู้รับผิดชอบ ผู้ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นโดยตรง เพราะฉะนั้นคนในชุมชนจึงได้รับผลตอบแทนจากการเข้าร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเสมอภาค ผู้วิจัยยังพบอีกว่า การที่ให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากจะได้รับผลตอบแทนแล้วยังทำให้คนในชุมชนเกิดการกระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น เห็นอกเห็นใจกันซึ่งถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุดในการมีส่วนร่วมและทำให้เห็นคุณค่าและเกิดการวางแผนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่^{๒๓}

๔.๓.๒ รูปแบบการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า

การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการที่จะต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่าย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ จากการศึกษาพบว่า การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า มีดังนี้

๑. การใช้สื่อในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว ในปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นอย่างมาก เพราะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยเฉพาะเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ถูกสร้างขึ้นเพื่อติดต่อกันระหว่างกลุ่ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มคนที่มีความสนใจหรือมีกิจกรรมร่วมกันผ่านเว็บไซต์ ซึ่งสนับสนุนให้ผู้ใช้งานเปิดเผยเครือข่ายสังคมในชีวิตจริงออกมาแสดงออกในโลกออนไลน์ได้^{๒๔}

เช่นเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่ง ได้มีการใช้สื่อออนไลน์เป็นตัวช่วยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เครือข่ายจาก Facebook, Line, Youtube, Instagram และสื่อวิดีโอ จากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวและประทับใจและนำไปลงในสื่อออนไลน์ จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งผ่านไปถึงนักท่องเที่ยวที่สนใจรูปแบบการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ จึงเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในสถานที่ท่องเที่ยวนี้ เป็นการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบการใช้สื่อ

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๔} ฌานภานู มงคลฤทธิ์, “ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการตลาดและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการโฆษณา, (คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

นายเดช รัชชี เจ้าของไร่ชาลุงเดช ได้ให้สัมภาษณ์ว่า แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะและไร่ชาแห่งนี้ ใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตในการประชาสัมพันธ์ ทางแหล่งท่องเที่ยวได้สร้างจุดชมวิที่สวยงามและเป็นธรรมชาติรอบล้อมไปด้วยป่าเขา ต้นไม้ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้เก็บรูปภาพที่สวยงาม เป็นการสร้างเครือข่ายให้นักท่องเที่ยวช่วยกันแชร์และมียูทูปเบอร์จัดทำวิดีโอลงในยูทูปและทาง Facebook ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น^{๒๕}

๒. การใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ และไร่ชาลุงเดชมีชุมชนที่อาศัยหลายชาติพันธุ์ อีกทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจเป็นที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ดังนั้นการใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นจุดขายที่สำคัญเช่นกัน

นายดวงคำ มาลาจันทร์ กล่าวว่า การจัดกิจกรรมประเพณีของชนเผ่าม้ง แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชนเผ่าม้งได้กลับมาจัดกิจกรรมและมีการถ่ายรูปภาพ โพสต์ลงในทางสื่อทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในโลกออนไลน์อีกรูปแบบหนึ่ง ทางแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกันจัดกิจกรรมโดยการนำประเพณีวัฒนธรรมแต่ละสถานที่ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภายในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติผสมผสานกับทางวัฒนธรรมของชุมชน^{๒๖}

๓. การคมนาคม เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เส้นทางหรือถนนแห่งการท่องเที่ยว ถือว่ามีบทบาทอันสำคัญที่นักท่องเที่ยวจะใช้ในการตัดสินใจไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ถึงแม้สถานที่ท่องเที่ยวจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยระบบธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวปรารถนา แต่หากเส้นทางถนนไม่มีความปลอดภัยก็ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจไม่มาเที่ยวได้

นายสังวร ผางมาลี กล่าวว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย ควรจะพัฒนาเส้นทางในการเดินทางขึ้น ลงแต่ละจุดให้กว้างขวาง เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่ไม่ชินเส้นทาง ในการเดินทางมาด้วยยานพาหนะ ด้วยตัวเอง และจะต้องมีการทำป้ายบอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด ว่ามีระยะทางห่างกันมากเท่าไร เพราะสถานที่ใกล้เคียงเป็นถนนแคบและเป็นถนนลูกรังบางพื้นที่ ซึ่งเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นทางผู้ประกอบการจะต้องพูดคุย

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายเดช รัชชี, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายดวงคำ มาลาจันทร์, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.

กับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการขยายถนนให้กว้างขวางกว่าเดิมและซ่อมแซมถนนที่ชำรุดบางจุด เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว^{๒๗}

๔. การเชื่อมความสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายเดช ริงษ์ กล่าวไว้ว่า ทางผู้ประกอบการในแต่ละแห่งของตำบลเมืองเก่าได้มีการสร้างแผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน^{๒๘}

นายดวงคำ วุฒิ กล่าวไว้ว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยว ที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า มีการจัดกลุ่มจิตอาสา ในการดูแลนักท่องเที่ยว และทางนักท่องเที่ยวได้มีการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยการใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ เช่น Facebook Line และ Youtube ใช้เทคโนโลยีก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นสิ่งที่มีผู้คนเข้ามาใช้งานสามารถเข้าถึงผู้คนได้อย่างรวดเร็ว^{๒๙}

๕. วิธีการดูแล ในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายสรารุฒิ เสงส์หลักกล่าวว่า จะให้แหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืนนั้นจะต้องอาศัยภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการเสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ด้วยการสร้างกฎข้อระเบียบให้แก่นักท่องเที่ยวโดยการเคารพกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายของแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่นั้นอีกด้วย^{๓๐}

นายเมือง อินตาศ กล่าวไว้ว่า การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาความสะอาด โดยการจัดตั้งถังขยะ และอุปกรณ์ต่างๆและจัดทำป้ายบอกสถานะ เพื่อเป็นการรักษาความสะอาดไม่ก่อให้เกิดการทำลายระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการกับคนในชุมชน เป็นเสมือนกับเป็นเจ้าของ ของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย^{๓๑}

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายสังวร ผางมาลี, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านกายน้อย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายเดช ริงษ์, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายสรารุฒิ เสงส์หลัก, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านม่อนเงาะ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายเมือง อินตาศ, ผู้ประกอบการร้านอาหาร, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๖. วิธีการรักษาในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นายสังวร ผางมาลีกล่าวว่า การรักษาเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่ายที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายที่ภาครัฐและเอกชน โดยที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษา เมื่อมีการดูแลทำให้เกิดการรักษาดูแลระบบนิเวศที่เป็นป่าอุดมสมบูรณ์ โดยการกำหนดขอบเขตของการจัดทำกินพื้นที่ส่วนตัว โดยการนำพืชเศรษฐกิจที่ไม่อาจทำลายระบบนิเวศ^{๓๒}

นายอาทิตย์ ก้อนคำ กล่าวว่า การดูแลในการสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืนนั้นจะต้องร่วมมือหลายๆฝ่ายไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน รวมไปถึงภาคประชาชน ของคนในชุมชนก่อให้เกิดพลังสามัคคีที่มั่นคง แข็งแกร่งมากขึ้น และเป็นการป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาทำลายระบบการบริการหรือมีการจัดการบริหารแบบผูกขาดเพียงคนเดียว แต่ละชุมชนจะต้องสร้างพลังชุมชนที่มั่นคง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาประกอบกิจกรรม หรือบริหารแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลเมืองกาย คนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการด้วยตนเอง และการสร้างแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละจุดนั้นจะต้องมีเครือข่าย เพื่อเป็นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล เมื่อมีการพัฒนาเครือข่ายที่ยั่งยืนจะต้องรักษาไว้และประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ^{๓๓}

สรุป แนวทางการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองกาย มีรูปแบบในการพึ่งพาสื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ จากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแล้วประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ และมีกิจกรรมผ่านประเพณีวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาติพันธุ์ จึงสร้างความประทับใจจนเกิดการประชาสัมพันธ์ต่อในรูปแบบออนไลน์

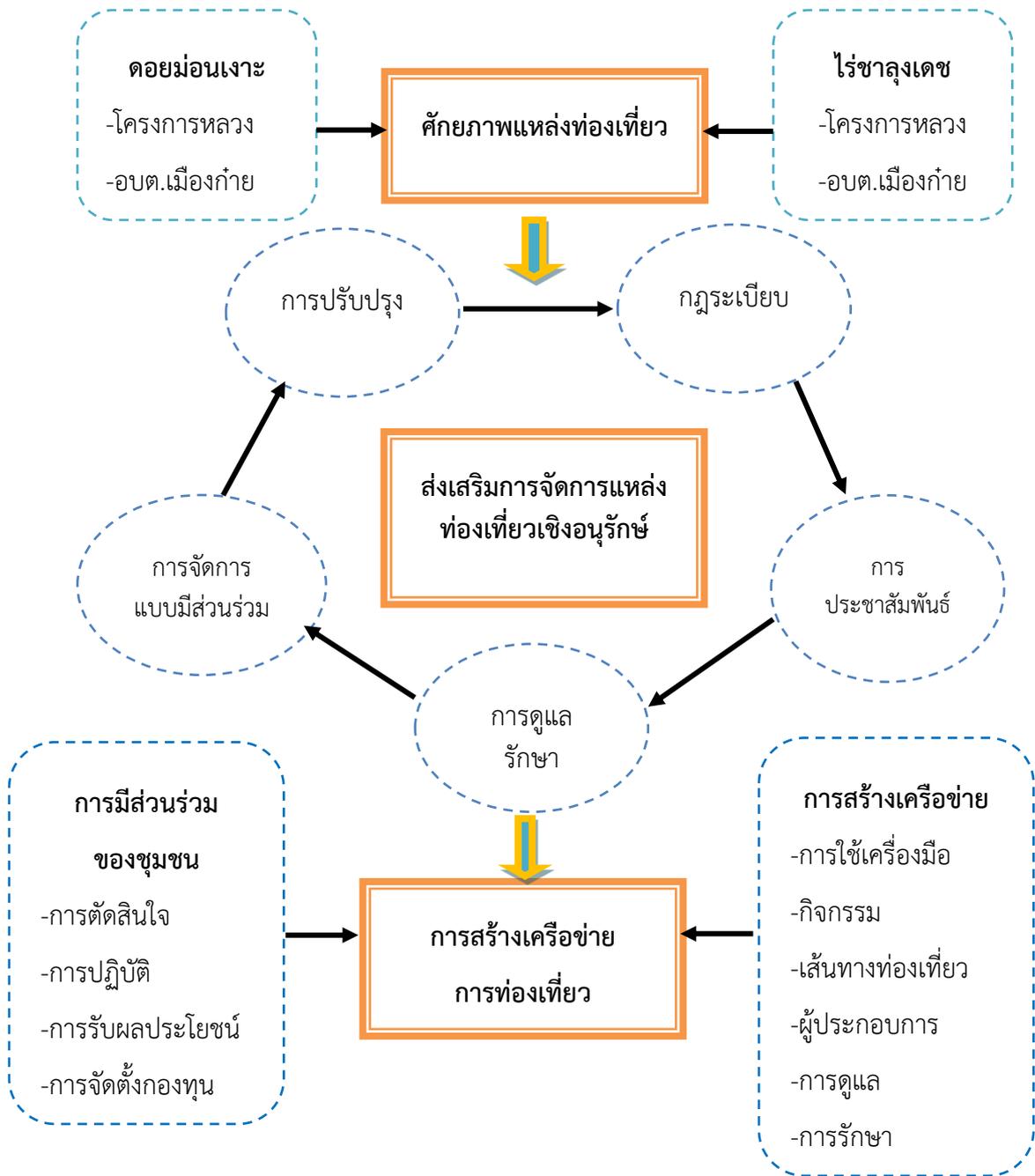
การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อการพักผ่อนหรือ ชื่นชมและเพลินเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติสภาพ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมาก จะเห็นได้ว่าชุมชนได้ให้ความสนใจกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนสนใจมากขึ้น ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดจนเส้นทาง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และควรมีการจัดการให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยนำชมนำเที่ยวให้ข้อมูลของชุมชนที่ถูกต้องและคอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีเอกลักษณ์ของชุมชน จะเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคตและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อ

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายสังวร ผางมาลี, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านกายน้อย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายอาทิตย์ ก้อนคำ, กำนันตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งให้มีการดำเนินการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ด้านต่างๆ จะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับ

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๔.๑ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ดอยม่อนเงาะ เป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ด้วยระบบนิเวศที่เป็นธรรมชาติ เป็นป่าภูเขาที่มีต้นไม้ใหญ่ตลอดแนวทาง อีกทั้งมีแม่น้ำลำธารตลอดสาย ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลรักษาพื้นที่ไม่ให้มีการบุกรุกป่าไม้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีการบริการนักท่องเที่ยว อาทิ ด้านจุดชมวิว ด้านที่พักอาศัยที่เป็นธรรมชาติ ด้านการเดินทาง ด้านความปลอดภัย และยังมีการส่งเสริมสร้างอาชีพโดยการปลูกผักผลไม้ตามความต้องการของตลาด ศักยภาพของการบริหารจัดการของไร่ชาลุงเดชนั้นมีการบริการให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาได้สัมผัสจุดชมวิวที่เป็นธรรมชาติและให้ความสะดวกในด้านการเดินทาง การใช้บริการยานพาหนะมีการรับส่ง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเกิดความประทับใจ และมีการเพิ่มศักยภาพในการที่อยู่อาศัยทางไร่ชาได้จัดทำบ้านพักสำรองแก่นักท่องเที่ยวพร้อมบริการอาหารและบริการขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับใบชา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างอาชีพผลิตภัณฑ์ด้วยชา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้ สามารถพึ่งพาตัวเองและครอบครัวได้

๔.๔.๒ การส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ดังนี้ ๑. รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ มิให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาครอบครองตามใจตน ต้องขออนุญาตผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง ส่วนไร่ชาลุงเดชนั้นมีการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนบุคคล และมีการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ๒. การส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาโดยภาครัฐ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดูแลรักษาตามรูปแบบที่ตนเองกำหนดขึ้น ๓. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีรูปแบบการจัดการ ชุมชนตั้งคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยวในแต่ละฝ่าย โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน ๔. วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนร่วมกันวางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ ๕. การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งมีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันกับชุมชน โดยเน้นเรื่องการปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนการให้ความสำคัญในด้านประเพณีวัฒนธรรมและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยออกมาตรการให้นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตาม และ ๖. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเซียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค ยูทูป และเว็บไซต์ เป็นต้น

๔.๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ดังนี้ ๑. การใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งนั้นเป็นการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อแหล่งท่องเที่ยวเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นช่องทาง facebook ช่องทาง youtube ถือว่าทั้งสองทางนี้มีผู้คนเข้ามาชมเป็นจำนวนมาก ทำให้การประชาสัมพันธ์ไปอย่างรวดเร็ว ๒. การใช้กิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชนก็เป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลที่ใกล้เคียงอีกด้วย ในแต่ละปีชนเผ่ามูเซอ ได้จัดกิจกรรมภายในชุมชนขึ้น เรียกว่า ประเพณีกินวอ คือ งานประเพณีขึ้นปีใหม่ของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑-๓ ค่ำ เดือน ๑ ซึ่งตรงกับเดือนมกราคมของทุกปี จะมีการถ่ายรูปและทำเป็นวิดีโอประชาสัมพันธ์ในสื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นการสร้างเครือข่ายโดยใช้กิจกรรมภายในชุมชนเป็นตัวนำ ๓. การสร้างเส้นทางในการเดินทางถึงว่าเป็นจำเป็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางอย่างสะดวกสบาย ไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและยังสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากต่างแดน ผู้ประกอบการจะต้องร่วมมือทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าในการขยายถนนและทำป้ายบางจุดที่เกิดอันตรายบ่อย ๔. การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการแต่ละแห่งภายในตำบลเมืองเก่าถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องจัดทำเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว บางแห่งที่นักท่องเที่ยวไม่คุ้นเคย ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการสัมผัสสิ่งใหม่ๆอีกด้วย ๕. คู่มือในการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละแห่งนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากและเจ้าของสถานที่จะต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อเป็นการดูแลความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนยอดดอยม่อนเงาะและไร่ชาลู่เดซ แต่ละแห่งล้วนมีจุดชมวิวที่สวยงาม และ๖. แหล่งท่องเที่ยวได้พัฒนาขึ้นมาจำเป็นจะต้องรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ตามธรรมชาติโดยการจัดตั้งคณะกรรมการที่กำกับดูแลและจัดตั้งกฎระเบียบข้อบังคับของแต่ละแห่งให้ชัดเจนปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นการดำรงความเป็นธรรมชาติที่ดี

ซึ่งมีการจัดทำแผนผังเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

๑. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงจุดล่องแพบ้านสบก่าย ใช้ระยะทางทั้งหมด ๖๙.๙ กิโลเมตร

๒. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงดอยม่อนเงาะ ใช้ระยะทางทั้งหมด ๖๗.๙ กิโลเมตร

๓. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงไร่ชาลุงเดช ใช้ระยะทางทั้งหมด ๖๔.๔ กิโลเมตร
๔. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงปางอุสา รีสอร์ท ใช้ระยะทางทั้งหมด ๕๗.๓ กิโลเมตร
๕. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงวัดสบเปิง ใช้ระยะทางทั้งหมด ๕๐.๕ กิโลเมตร
๖. จากท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ถึงตลาดแม่มาลัย ใช้ระยะทางทั้งหมด ๔๐.๕ กิโลเมตร

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงแผนผังเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยว

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informer) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนตำบลเมืองเก่า ประชากรในตำบลเมืองเก่า ทั้งสิ้น ๑๕ คน และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ คน สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑.๑ เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิจัยพบว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมโดยเฉพาะดอยม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช ได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านอาชีพให้แก่ชุมชน ดังนี้

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า

๑. ดอยม่อนเงาะ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แตง ในอดีตสภาพพื้นที่ป่าบริเวณนี้ถูกแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยขยายพื้นที่ทำกินและปลูกฝิ่นทำให้ทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ลดลงอย่างต่อเนื่อง โครงการหลวงดอยม่อนเงาะจึงเข้ามาส่งเสริมด้านอาชีพให้กับกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ด้วยการส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนการปลูกฝิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไร้หมุนเวียน

ด้วยศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ ที่เกิดจากการร่วมมือของภาครัฐและชุมชนที่ร่วมกันบริหารจัดการปัจจุบันกลายเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมีความสวยงามตามธรรมชาติ มีทรัพยากรป่าไม้แม่น้ำลำธารมีความอุดมสมบูรณ์จนเริ่มกลายเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ด้วยการประชาสัมพันธ์ เพราะว่าดอยม่อนเงาะมีความสวยงามตามธรรมชาติ มีเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลรักษาพื้นที่ป่าร่วมกับชุมชน เพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกป่าไม้ไม่ทำลายความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและยังเป็นที่ตั้งศูนย์ของโครงการหลวงดอยม่อนเงาะมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนสร้างอาชีพโดยการปลูกพืชผักผลไม้มานานาชนิดตามความต้องการของตลาดทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการหลวงดอยม่อนเงาะ และชุมชนบ้านม่อนเงาะ ได้ร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ด้วยการบริการและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ดังนี้ ๑. พื้นที่จุดชมวิว ๒. การบริการที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยว ๓. การรับ-ส่งนักท่องเที่ยว ๔. ความปลอดภัย ๕. การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ๖. การอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ๗. การสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว และ ๘. การเสริมสร้างอาชีพ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ อยู่ภายใต้การดูแลของโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ชุมชนบ้านม่อนเงาะและผู้ประกอบการ ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตำบลเมืองเก่า จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มีศักยภาพในหลายด้าน เช่น มีพื้นที่จุดชมวิว การบริการที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมรายได้อาชีพ ทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน

๒. ไร่ชาลู่เดช เป็นไร่ชาส่วนบุคคลที่อยู่ในความดูแลและให้การสนับสนุนของโครงการหลวงม่อนเงาะส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ปลูกชาพันธุ์ดี ๒ สายพันธุ์ คือ ชาเบอร์ ๑๒ กับพันธุ์ก้านอ่อน ไร่ชาแห่งนี้มีที่มาเริ่มต้นจากการได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวงที่มีโครงการส่งเสริมชุมชนในการปลูกชาในขณะนั้นมีชาวบ้านได้ลงชื่อเข้าร่วมในโครงการ ๑๘ หลังคาเรือนโครงการหลวงได้ส่งเสริม

การให้อำนาจความรู้ในการวิชาการและปฏิบัติการแต่ในเวลาต่อมาคนในชุมชนได้เปลี่ยนอาชีพในการปลูกชาเป็นอาชีพอื่นในปัจจุบันนี้มีแต่ลุงเดชที่ยังคงดำเนินการปลูกชาเป็นอาชีพอีกทั้งยังมีสามารถต่อยอดมาเป็นธุรกิจส่วนช่วยในการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้านสามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง

ปัจจุบันจึงไร้ชาลุงเดช ปลูกชาสองสายพันธุ์ที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวง นอกจากการปลูกชาแล้วไร่ของลุงเดชยังปลูกผลไม้มีนานาชนิดเช่น เงาะ ส้ม มะขาม เป็นต้น และยังได้จัดสรรพื้นที่ขนาดกะทัดรัดใช้เป็นแปลงเพาะปลูกกาแฟพันธุ์ดีโดยใช้วิธีการปลูกชาและกาแฟแบบขั้นบันไดลงไป เนื่องจากพื้นที่อยู่ตามเชิงเขาเชิงดอยให้เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก และยังจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของตำบลเมืองเก่า จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการสนับสนุนของทางโครงการหลวงซึ่งทำให้ไร่ชาลุงเดชเป็นไร่ตัวอย่างของคนในพื้นที่ปัจจุบันไร่ชาลุงเดชได้เปิดบริการให้กับนักท่องเที่ยว ดังนี้ ๑. พื้นที่จุดชมวิว ๒. การบริการที่พักอาศัย ๓. การเดินทางมารับ-ส่งนักท่องเที่ยว ๔. ความปลอดภัย ๕. การให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ๖. การอำนวยความสะดวกด้าน ๗. การสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว และ ๘. การเสริมสร้างอาชีพ

ดังนั้น ศักยภาพของการบริหารจัดการของไร่ชาลุงเดช เป็นพื้นที่ส่วนบุคคลได้มีการบริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ได้สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติ และอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทางให้บริการรับ-ส่งดูแลความปลอดภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวและบริการบ้านพักอาหารผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับใบชาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

๕.๑.๒ ส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๑. การส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

๑.๑ ดอยม่อนเงาะ เป็นสถานที่ที่อยู่ในความดูแลของเขตป่าสงวนแห่งชาติจึงมีรูปแบบการส่งเสริมและการจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าสงวนและคุ้มครองผืนป่าดังนั้นจึงมีข้อจำกัดในการส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะหากจะต้องมีการส่งเสริมและการจัดการจะต้องให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีระบบแบบแผนมีการปรึกษาหารือกันระหว่างภาครัฐและประชาชนกำหนดวัตถุประสงค์หลักแล้วพิจารณาอย่างสมเหตุสมผลที่สุดแล้วนำมาทำการจัดการแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะอย่างเป็นระบบ

๑.๒ ไร่ชาลุงเดช เป็นสถานที่ส่วนบุคคลมีรูปแบบการส่งเสริมและการบริหารจัดการด้วยตนเองอยู่ในความดูแลของโครงการหลวงดอยม่อนเงาะมีการติดต่อประสานงานกับโครงการหลวงเป็นประจำซึ่งโครงการหลวงเป็นผู้ให้คำแนะนำด้านเกษตรกรรมนำเอาผลิตผลที่ได้ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกในประเทศไร่ชาลุงเดช จึงเป็นสถานที่ตัวอย่างของตำบลเมืองเก่า และมีการจัดสรร

ปันส่วนรายได้ให้กับชุมชนโดยการนำเอาชาวบ้านเข้ามาประกอบอาชีพเก็บใบชาเก็บผักผลไม้จนทำให้ชาวบ้านในมีอาชีพและมีรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้และส่งเสริมให้ชาวบ้านนำเมล็ดพันธุ์ไปปลูกในพื้นที่ของตนแล้วนำเอาผลผลิตที่ได้มาส่งให้ที่ไร้ชาเพื่อรวบรวมส่งออกไปสู่ท้องตลาด

๒. การส่งเสริมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จัดให้มีการประชุม อบรมเพื่อหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดอบรมมัคคุเทศก์เยาวชนเพื่อให้เรียนรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชน

๒.๑ การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ เป็นหน้าที่หลักของเขตป่าสงวนแห่งชาติและองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย โครงการหลวงดอยม่อนเงาะและชาวบ้าน ที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมดูแลรักษาเนื่องจากอยู่ในเขตรับผิดชอบจึงต้องแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบ

๒.๒ การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช มีระบบการจัดการและดูแลรักษาด้วยตนเอง เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล มีการดูแลอย่างเป็นระบบระเบียบคอยดูแลรักษาในพื้นที่ของตนทุกชั้นตอน

๓. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

รูปแบบการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ แหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดช ร่วมกับชุมชน มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว จึงได้จัดทำกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่กลุ่มตัวแทนชุมชน โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการดูแล ซึ่งคณะกรรมการการท่องเที่ยวมีทั้งคนในชุมชน ภายในตำบลเมืองกาย จังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน การดำเนินงานของชุมชนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการฝ่ายการตลาด กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรรมการฝ่ายประสานงาน กรรมการฝ่ายบ้านพัก กรรมการฝ่ายเหรียญกษาปณ์ กรรมการฝ่ายอาหาร กรรมการฝ่ายกิจกรรมการแสดง และกรรมการฝ่ายกิจกรรมนำเที่ยว โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน

๔. วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่ง มีวิธีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น โดยคนในชุมชนร่วมกันวางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ อาทิเช่น ด้านการสัญจรทั้งไป-กลับ ทั้งถนนหลัก

ถนนสายรอง และป้ายบอกชื่อสถานที่ มีการจัดที่พัก สถานที่ประกอบอาหาร สุขา ให้มีความสะอาด เป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ เช่น มีการแยกขยะ มีบ่อน้ำทิ้ง มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

๕. การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองมีการจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว ทางภาครัฐคือ อบต. และดอยม่อนเงาะตลอดจนผู้นำชุมชนจึงได้ประชุมมีมติร่วมกันให้มีการออกกฎให้นักท่องเที่ยว เป็นกฎระเบียบที่ทุกคนที่เข้ามาจะต้องปฏิบัติตาม ห้ามไม่ให้ผู้ใดฝ่าฝืน มิเช่นนั้นต้องถูกทำโทษตั้งแต่สถานเบาไปจนถึงสถานหนัก กฎที่ร่วมกันออกนี้ครอบคลุมไปทุกๆที่ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ ไร่ชาลุงเดช ตลอดจนถึงสถานที่ในชุมชนที่มีผลกระทบต่อการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ นักท่องเที่ยวต้องช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ทั้งขยะในบริเวณที่จัดให้ทั้งบริเวณหมู่บ้านและพื้นที่ท่องเที่ยวทั้งหมด ไม่ทำลายสิ่งสาธารณประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนพื้นที่ในชุมชน ห้ามส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในยามวิกาล ห้ามเล่นการพนัน ผู้ที่จะเข้ามาในพื้นที่ท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ ห้ามประพฤติทางเรื่องชู้สาวหรือกระทำการอนาจารใดๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหรือในชุมชน ห้ามกระทำการใดๆ หรือนำสิ่งเสพติดเข้ามาภายในหมู่บ้าน และที่สำคัญที่สุดต้องให้ความเคารพไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบประเพณีความเชื่อของชาวบ้าน

๖. การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองกาย ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ค ยูทูป และเว็บไซต์ เป็นต้น

๕.๑.๓ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองกายอำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในตำบลเมืองกาย ได้แก่ ดอยม่อนเงาะ และไร่ชาลุงเดช พบว่า ดอยม่อนเงาะ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกายเป็นหลัก เพราะดอยม่อนเงาะอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จึงได้รับงบประมาณ เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนไร่ชาลุงเดช พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนบุคคล มักจะได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ซึ่งทางโครงการหลวงมีบทบาทในการแนะนำ ให้คำปรึกษาในแต่ละด้าน

๑. การมีส่วนร่วมชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองกาย

๑.๑ การมีส่วนร่วมคิดร่วมทำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วม ช่วยกันคิด ช่วยกันจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยทุกหมู่บ้านจะมีการประชุมร่วมกัน

ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะให้เห็นถึงทัศนคติแนวความคิดที่หลากหลายพร้อมกับการช่วยกันลงมือทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อคนในชุมชน

๑.๒ การมีส่วนร่วมการวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวของทั้งสองแห่ง ได้ร่วมกับเทศบาลตำบลเมืองเก่าได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการจัดสถานที่บริการข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละจุดและร่วมกับผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเพราะตนเองเป็นเจ้าของกิจการโฮมสเตย์จึงได้ร่วมกันกำหนดการวางแผนงานให้การจัดการนั้นมีประสิทธิภาพและทำให้แหล่งท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จตามี่คาดหวัง

๑.๓ การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คนในชุมชนได้มีส่วนโดยการลงประชาคมตีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการประชุมผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้มีการจัดความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและการให้บริการต่างๆรวมทั้งทางเจ้าหน้าที่ของเทศบาลลงไปให้ความรู้เกี่ยวกับข้อระเบียบทางหน่วยงานภาครัฐ

๑.๔ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยการเข้าไปทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเช่นเป็นแม่บ้านทำอาหารขายของฝากให้กับนักท่องเที่ยวและขายสิ่งของข้างถนนขึ้นดอยม่อนเงาะและเส้นทางไปไร่ชาลุงเดชและร้านอาหารข้างถนนในชุมชน ส่วนผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวโดยการขายของที่ระลึกและขายสินค้าแบรนด์ของตัวเองให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเสริมสร้างในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชนและชุมชนได้ผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยว

๑.๕ การมีส่วนร่วมการประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทุกปีทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชุมผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้มีมาตรการในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ตำบลเมืองเก่าโดยให้ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้านร่วมกันประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อปรับปรุงแก้ไขและร่วมกันพัฒนา

๒. การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า

การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยว ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการที่จะต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักจากการศึกษาพบว่าการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่ามีดังนี้

๒.๑ การใช้สื่อในการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดชเจ้าหน้าที่ พนักงาน จะใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นการโปรโมทผ่าน

YouTube และfacebook การสร้างจุดชมวิวที่สวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาเที่ยวชมบรรยากาศบนเส้นทางธรรมชาติ

๒.๒ การใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ จะมีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน โดยการนำประเพณีวัฒนธรรม เช่นการจัดกิจกรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์หรือที่เรียกว่ามุขเอธิกรกรรมความเชื่อทางศาสนาและการแสดงของชนเผ่า เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภายในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติผสมผสานกับทิวทัศน์ของชุมชน

๒.๓ การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เทศบาลตำบลเมืองเก่าควรจะพัฒนาเส้นทางในการเดินทางในการท่องเที่ยวแต่ละจุดให้กว้างขวางเนื่องจากบางจุดเป็นถนนยังเป็นหลุมและเป็นบ่อ เดินทางยากลำบากในช่วงฤดูฝนดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยและความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งแรกเช่น การจัดทำป้ายเตือนความปลอดภัย บอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด

๒.๔ การเชื่อมความสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผู้ประกอบการในแต่ละแห่งของตำบลเมืองเก่ามีการสร้างแผนที่แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลจัดทำป้ายสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายภายในตำบลและตำบลใกล้เคียง เช่น การซื้อขายผลผลิต การขนส่งและแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชนและใช้สื่อออนไลน์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

๒.๕ วิธีการดูแลในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจะยั่งยืนนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะคนในพื้นที่ต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการสร้างกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดให้กับนักท่องเที่ยว นายทุน ชุมชน เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และรักษาระบบนิเวศทางธรรมชาติไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมรักษาความสะอาด เพื่อเป็นการเสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒.๖ วิธีการรักษาในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรักษาเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่ายที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายที่ภาครัฐและเอกชนโดยที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาก่อให้เกิดพลังสามัคคีที่มั่นคงแข็งแรงมากขึ้นและเป็นการป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาทำลายทรัพยากรธรรมชาติด้วยการบริหารจัดการแบบผูกขาดภายในตำบลเมืองเก่า ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการด้วยตนเอง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประกอบไปด้วย ๑. แหล่งท่องเที่ยว ดอยม่อนเงาะ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของโครงการหลวง และ ๒. ไร่ชาลุงเดช เป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนบุคคล ถึงแม้สถานที่ท่องเที่ยว ๒ แห่งนี้จะมีรูปแบบที่ต่างกัน แต่ในด้านศักยภาพการบริหารจัดการ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แหล่งท่องเที่ยวม่อนเงาะและไร่ชาลุงเดช ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการการเกษตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจากโครงการหลวง และนำองค์ความรู้ที่ได้รับส่งต่อไปยังชาวบ้าน โดยเฉพาะการปลูกชาทุกสายพันธุ์ ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านนำเมล็ดพันธุ์ไปปลูกในพื้นที่ของตนเองแล้วนำเอาผลผลิตที่ได้รวบรวมส่งออกไปสู่ท้องตลาด ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพและเกิดรายได้ดูแลครอบครัวเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า จังหวัดเชียงใหม่ โครงการหลวงดอยม่อนเงาะ และชุมชนบ้านม่อนเงาะ ผู้ประกอบการ ได้ร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ด้วยบริการและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ดังนี้ ๑) ปรับภูมิทัศน์พื้นที่จุดชมวิว ๒) การบริการที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยวเช่น บ้านเป็นหลัง ห้องพัก สถานที่กางเต็นท์และชาวบ้านยังมีส่วนร่วมได้รวมกลุ่มกันเพื่อทำโฮมสเตย์ โดยใช้บ้านของตนเองรองรับนักท่องเที่ยวเป็นการเสริมรายได้ให้กับครอบครัวและคนในชุมชน ๓) การบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวเดินทางมาบนดอยม่อนเงาะ ๔) ความปลอดภัยมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยมีป้ายเตือนจุดอันตรายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ๕) การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยว ๖) การอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ๗) การสร้างเครือข่ายดอยม่อนเงาะมีการสร้างเครือข่ายติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ตำบลเมืองเก่าจังหวัดเชียงใหม่ และ ๘) การเสริมสร้างอาชีพส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพได้แก่การปลูกพืชผักผลไม้ส่งผลผลิตให้กับโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ, การเพาะพันธุ์กล้วยไม้สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ ทรายแก้ว ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษากลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อำเภอชนอมจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า ๑) ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันดูแลความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการวางถังขยะตามจุดต่างๆ ส่วนสภาพถนนในการเดินทางเข้ามายังท่าเรือสภาพถนนอาจไม่ค่อยดีนักผู้นำกลุ่มชุมชนจะต้องติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานเพื่อนำงบประมาณมาบำรุง

ซ่อมแซมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ถนนที่มีสภาพดีและเกิดความปลอดภัย ๒) นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกันช่วยดูแลสอดส่องมิฉ้อฉลหรือคนแปลกหน้าเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ๓) ร่วมกันให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยวว่าจะเป็นการแจกแผ่นพับ ๔) การสร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นควรผลิตสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าทำให้นักท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอยในการซื้อของฝากของที่ระลึกกันในราคาไม่แพงจนเกินไป ๕) การมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยกลุ่มชุมชนโดยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับกลุ่มชุมชนดังนั้นการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์สวยงามควรดูแลรักษาด้วยความร่วมมือจากภาครัฐประชาชนในท้องถิ่นผู้ประกอบการนักท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาเช่นจัดพื้นที่จอดรถให้เพียงพอและปลอดภัยการจัดการขยะการอบรมภาษาให้กับประชาชนในชุมชนการท่องเที่ยวในสภาพดีและปลอดภัยการจัดการจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพและหลากหลายเพื่อความยั่งยืนต่อไป^๑

๒) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลู่เดช พบว่า เป็นไร่ชาส่วนบุคคลได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงม่อนเงาะ ส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ปลูกชาพันธุ์ดี ๒ สายพันธุ์ คือ ชาเบอร์ ๑๒ กับพันธุ์กำน่อ่น ซึ่งโครงการหลวงได้เข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ในการปลูกชาในหมู่บ้านเริ่มต้นจากการได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวงที่มีโครงการส่งเสริมชุมชนในการปลูกชาในขณะนั้นมีชาวบ้านได้ลงชื่อเข้าร่วมในโครงการ ๑๘ หลังคาเรือน โครงการหลวงได้ส่งเสริมการให้องค์ความรู้ในการวิชาการและปฏิบัติการแต่ในเวลาต่อมาคนในชุมชนได้เปลี่ยนอาชีพในการปลูกชาเป็นอาชีพอื่นในปัจจุบันนี้มีแต่ลุงเดชที่ยังคงดำเนินการปลูกชาเป็นอาชีพอีกทั้งยังสามารถต่อยอดมาเป็นธุรกิจส่วนช่วยในการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้านสามารถอยู่ได้อย่างพอเพียงและยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของตำบลเมืองกายจังหวัดเชียงใหม่ และไร่ชาลู่เดชเป็นไร่ตัวอย่างของคนในพื้นที่ปัจจุบันไร่ชาลู่เดชได้เปิดบริการให้กับนักท่องเที่ยว ดังนี้

๑) พื้นที่จุดชมวิวมีการสร้างเรือนไม้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นั่งชมบรรยากาศการเก็บยอดอ่อนใบชาและถ่ายภาพบรรยากาศบริเวณของไร่ชา ๒) การบริการที่พักอาศัยได้บริการห้องพักรับรองแก่นักท่องเที่ยว ๓) การบริการอำนวยความสะดวกในการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว ๔) ความปลอดภัย ๕) การให้ข้อมูลการบริการให้ความรู้ข้อมูลการปลูกชาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

^๑ เสาวคนธ์ ทรายแก้ว, “แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา กลุ่มเขาออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๒).

สำคัญภายในตำบลเมืองเก่า ๖) การอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ๗) การสร้างเครือข่ายได้มีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวภายในตำบลร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่จัดทำแผนผังแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างเครือข่ายกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นนอกตำบลด้วยการประชาสัมพันธ์เช่นประชาสัมพันธ์ลงอินเทอร์เน็ตสื่อออนไลน์และเอกสารแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอแม่แตง เป็นต้น ๘) การเสริมสร้างอาชีพไร้ชาลุงเดชได้เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามาทำงานรับจ้างรายวันการเก็บขาปลูกลูกชาและส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการปลูกพืชผักผลไม้ส่งให้กับกลุ่มลูกค้าของไร้ชาลุงเดช สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชประวีร์ ลิขิตอรุณ ได้ทำวิจัยเรื่อง ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร ผลวิจัยพบว่า ๑) ด้านทำเลที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนสายหลัก ๒) ด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดพิจิตรเนื่องจากมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ๓) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวแต่มีบางแห่งยังขาดการจัดการด้านที่พักให้ได้มาตรฐาน ๔) ด้านระบบสาธารณูปโภคของแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ไฟฟ้าประปามีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๕) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนในพื้นที่มีความตื่นตัวและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในระดับมาก ๖) ด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตรมีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ๗) การท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตรยังขาดการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสู่สายตานักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือนจึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง^๒

๕.๒.๒ การส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า แหล่งท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะมีการส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลเมืองเก่า ประกอบไปด้วย ๖ ประเด็น ดังนี้ ๑) รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดการตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ มีให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาครอบครองตามใจตน ต้องขออนุญาตผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง ส่วนไร้ชาลุงเดชมีการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนบุคคล และมีการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ๒) การส่งเสริมการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาโดยภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน มีการดูแลรักษาตามรูปแบบที่ตนเองกำหนดขึ้น ๓) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีรูปแบบการ

^๒ นุชประวีร์ ลิขิตอรุณ, “ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร”, การบริการและการท่องเที่ยวไทย, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑, (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒).

จัดการ ชุมชนตั้งคณะกรรมการชุมชนการท่องเที่ยวในแต่ละฝ่าย โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่กลุ่มกรรมการอย่างชัดเจน ๔) วิธีการจัดการด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนร่วมกันวางแผนงานด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การคมนาคมขนส่ง การบริการนักท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ ๕) การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยว มีการกำหนดกฎระเบียบร่วมกันของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ๖) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองกาย ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ก ยูทูป และเว็บไซต์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงรัตน์ จินพล ได้ทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยใช้เว็บไซต์ไปสู่การทำ e-Commerce ด้วยรูปแบบ POPULAR Model ที่มีการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน ดังนี้ ๑. การวางแผน ๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ ๓. การประกาศให้รับรู้ในขั้นตอนนี้มีเครื่องมือในการดำเนินการ ๒ ประเภทได้แก่การกระทำ Social Commerce และวิธีโฆษณาแบบดั้งเดิม ๔. การสร้างความเข้าใจ ๕. ลักษณะเฉพาะ ๖. การสร้างความประทับใจ และ ๗.การรักษาลูกค้าทั้งนี้ข้อมูลบนเว็บทำควมมีองค์ประกอบของข้อมูล ๖ องค์ประกอบ (6As) และคุณลักษณะของเว็บทำประกอบด้วย ๗ คุณลักษณะ (7Cs) เมื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อเว็บทำที่พัฒนาขึ้นพบว่าระดับความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสรุปได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยใช้รูปแบบ POPULAR Model สามารถใช้เป็นต้นแบบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดอื่นๆได้^๓

แหล่งท่องเที่ยวดอยไร่ชาลุงเดช มีการส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลเมืองกาย ๖ ด้าน ดังนี้ ๑) การส่งเสริมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดชมีรูปแบบการส่งเสริมและการบริหารจัดการด้วยตนเองอยู่ในความดูแลของโครงการหลวงดอยม่อนเงาะโครงการหลวงเป็นผู้ให้คำแนะนำด้านเกษตรกรรมนำเอาผลิตผลที่ได้ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกในประเทศ และมีการจัดสรรปันส่วนรายได้ให้กับชุมชนโดยการนำเอาชาวบ้านเข้ามาประกอบอาชีพเก็บใบชาจนทำให้ชาวบ้านมีรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ๒) การส่งเสริมในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดชมีระบบการจัดการและดูแลรักษาด้วยตนเองมีการดูแลอย่างเป็นระบบระเบียบคอยดูแลรักษาในพื้นที่ของตนทุกขั้นตอนเช่นเริ่มตั้งแต่การปลูกการรดน้ำพรวนดินการให้ปุ๋ย การเก็บใบชาและการขาย ๓) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไร่ชาลุงเดชเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบมีการจัดการเวลาจัดสรรพื้นที่และจัดการนักท่องเที่ยว ๔) วิธีการจัดการ

^๓ พวงรัตน์ จินพล, การพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช, (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการศึกษา: วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้, ๒๐๑๙), หน้า ๒๖-๒๗.

ด้านการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดชเป็นเจ้าของกิจการคอยสังเกตการณ์อยู่เป็นประจำจากเดิมที่เป็นแค่ไร่ชาธรรมดา ก็ปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยการก่อสร้างบ้านพักตากอากาศเปิดร้านอาหารและกาแฟ ๕) การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวไร่ชาลุงเดชเนื่องจากเป็นสถานที่ส่วนบุคคลด้านกฎระเบียบไม่เป็นทางการมากนักไม่ได้เคร่งครัดจนเกินไปมีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบตามความเหมาะสมเพราะเปิดโอกาสให้คนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกฎระเบียบของไร่ชาลุงเดชจะมีความยืดหยุ่นมีการพิจารณาเหตุผลประกอบหากความผิดนั้นไม่ได้ทำโดยเจตนา ก็ถือว่าให้อภัยได้ ๖) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊ก ยูทูบ และเว็บไซต์ เป็นต้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันท์จิรา สุขบรรจง ได้ทำวิจัย เรื่อง ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดงอำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดงคือมีการจำกัดปริมาณการเข้ามาของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้พื้นที่ดูแลอดจนเกินไปเป็นกรช่วยลดอุบัติเหตุทางรถยนต์การแก้ปัญหาห้องพักและที่จอดรถไม่เพียงพอและควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อื่นๆเพิ่มเติมเช่นตลาดนัดย้อนยุคเกษตรแนวใหม่เพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมหลักในพื้นที่ถึงแม้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหนานมดแดงอย่างเต็มที่แต่บุคลากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรจัดสรรบุคลากรเข้ามาให้ความรู้เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันสร้างจิตสำนึกในการหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาหนานมดแดงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป^๔

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก จันท์เกตุ ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะยอตามองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเกาะยอ ผลวิจัยพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอยังไม่เกิดความยั่งยืนเนื่องจากขาดความสมดุลในการพัฒนาทางด้านมิติของเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมประกอบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของคนชุมชนอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการซึ่งจากการศึกษาพบว่ามิติด้านที่ขาดความยั่งยืนและควรได้รับการแก้ไขตามลำดับความเร่งด่วนคือมิติการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและด้านมิติการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม

^๔ จันท์จิรา สุขบรรจง, “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๙).

และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนเกาะยอ ได้แก่ปัจจัยด้านผู้นำปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก และปัจจัยด้านนโยบายมาตรการและกฎหมายซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอเพื่อให้เกิดความยั่งยืนคือควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการมีแผนงานด้านท่องเที่ยวมีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนที่มีความสมดุลของการพัฒนาในมิติทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกๆกระบวนการ^๕

๕.๒.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในตำบลเมืองเก่าได้แก่ดอยม่อนเงาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าเป็นหลัก เพราะดอยม่อนเงาะอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบจึงได้รับงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในส่วนไร่ชาลู่เดชเป็นแหล่งท่องเที่ยวส่วนบุคคลมักจะได้รับการสนับสนุนจากโครงการหลวงดอยม่อนเงาะ ซึ่งทางโครงการหลวงมีบทบาทในการแนะนำให้คำปรึกษาในแต่ละด้านโดยมีประเด็น ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า พบว่า ๑) การมีส่วนร่วมคิดร่วมทำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมช่วยกันคิดช่วยกันวิเคราะห์และช่วยกันทำในเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยทุกหมู่บ้านจะมีการประชุมหารือกันร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อจะได้เห็นถึงทัศนคติแนวความคิดที่หลากหลายเพื่อประโยชน์อย่างสูงสุดต่อคนในชุมชน ๒) การมีส่วนร่วมการวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลเมืองเก่าและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการสถานที่บริการข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวและร่วมกับผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเพราะเป็นเจ้าของกิจการโฮมสเตย์จึงได้ร่วมกันกำหนดการวางแผนงานให้การจัดการนั้นมีประสิทธิภาพและทำให้แหล่งท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จ ๓) การมีส่วนร่วมดำเนินการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมโดยการลงประชามติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ๔) ส่วนร่วมรับ

^๕ กมลชนก จันทร์เกตุ, “การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะยอตามองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเกาะยอ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐).

ผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยการเข้าไปทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเช่นเป็นแม่บ้านทำอาหารขายของฝากร้านอาหารข้างถนนในชุมชนส่วนผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวโดยการขายของที่ระลึกและขายสินค้าแบรนด์ของตัวเองเป็นการเสริมสร้างในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชน ๕) การมีส่วนร่วมการประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุกปีตำบลได้ประชุมผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้มีมาตรการในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในพื้นที่ตำบลเมืองเก่าโดยให้ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้านร่วมกันประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อปรับปรุงแก้ไขและร่วมกันพัฒนา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายพิฑูรย์ ทองฉิม ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมทั้งชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนและขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นและการท่องเที่ยวชุมชนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ จังหวัดกระบี่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดกระบี่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกระบี่พัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ซึ่งแนวทางการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่ชุมชนและมีการดำเนินการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดส่วนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่พบว่าชาวบ้านในชุมชนยังมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ไม่ดีเท่าที่ควรส่งผลกระทบต่อศักยภาพคนและพื้นที่ของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อแข่งขันกับผู้ประกอบการที่มาจากภายนอกและบทบาทของผู้นำชุมชนในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาชุมชนมีอยู่น้อยมากทำให้การจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนมีค่อนข้างน้อยมีส่วนร่วมในบางประเด็นเท่านั้นดังนั้นแนวทางการจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่จึงต้องอาศัยการจัดการที่เป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานซึ่งกันซึ่งและต้องสร้างความร่วมมือด้วยที่คือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา^๖

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา มีม้าย และ มณฑกานติ ชูชูวงศ์ ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา

^๖ นายพิฑูรย์ ทองฉิม, “การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘).

ชุมชนบ้านบางพลับจังหวัดสมุทรสงครามผลการศึกษาพบว่า ๑. ด้านระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ๒. ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๓. ด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชนบ้านบางพลับพบว่าโดยรวมแล้วประชาชนต้องการให้รักษารูปแบบเดิมของวิถีชีวิตดั้งเดิมขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาของชุมชนไม่ควรมีการสร้างเพิ่มเติมจนมองว่าเป็นการปรุงแต่งเกินความพอดีและประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนมีสำนึกรักบ้านเกิดและส่งเสริมภาคเอกชนน้อยรวมถึงการดูแลสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในชุมชนและบริเวณโดยรอบให้คงอยู่เดิมสวยงามสะอาดและปลอดภัยและต้องการให้หน่วยงานราชการให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมงบประมาณเพิ่มเติมบางส่วนและส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นที่รู้จักเช่นการเผยแพร่ภาพกิจกรรมลงในสื่อสังคมออนไลน์^๗

๒. การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการที่จะต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมีดังนี้

๑) การใช้สื่อในการสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวโดยมีอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเป็นสื่อหลัก ๒) การนำพนักงานใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นการโปรโมทผ่าน YouTube facebook ๓) การใช้กิจกรรมในการสร้างเครือข่ายภายในชุมชนคือการทำกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านโดยการนำประเพณีวัฒนธรรมเช่นการจัดกิจกรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กิจกรรมความเชื่อทางศาสนาและการแสดงของชนเผ่าเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภายในชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติผสมผสานกับทางวัฒนธรรมของชุมชน ๓) การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เทศบาลตำบลเมืองเก่าพัฒนาเส้นทางในการเดินทางแต่ละจุดให้กว้างขวาง ให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่าและตำบลใกล้เคียงเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ๔) การเชื่อมความสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผู้ประกอบการในตำบลเมืองเก่ามีการสร้างแผนที่แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลจัดทำป้ายสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงเครือข่ายภายในตำบล

^๗ ศรีัญญา มีมัย และมณฑกานติ ชูบชูวงศ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, (คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๖๓), หน้า ๙๐.

และตำบลใกล้เคียง ๕) วิธีการดูแลในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจะยั่งยืนนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะคนในพื้นที่ต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการสร้างกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อร่วมกันอนุรักษ์และรักษาระบบนิเวศทางธรรมชาติเพื่อเป็นการเสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ๖) วิธีการรักษาในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การรักษาเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องหาวิธีในการสร้างเครือข่ายที่หลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายที่ภาครัฐและเอกชนโดยที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาก่อให้เกิดพลังสามัคคีที่มั่นคงแข็งแกร่งมากขึ้นและเป็นการป้องกันไม่ให้นายทุนเข้ามาผูกขาดในสถานที่ท่องเที่ยว

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา อินรินทร์ ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวกรณีศึกษาตำบลกรุงชิงอำเภอหนองปีทาจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของตำบลกรุงชิงมีความสอดคล้องกับรูปแบบตามลักษณะกิจกรรมของสมาชิกเครือข่ายซึ่งมีกิจกรรมต่างประเภทกันโดยรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวขององค์กรภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาคประชาชนองค์กรธุรกิจเอกชนพบว่ามีจุดร่วมในการเชื่อมประสานความร่วมมือการทำงานผ่านกิจกรรมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและที่พักกิจกรรมการส่งต่อนักท่องเที่ยวและกิจกรรมสนับสนุนทุนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอีกทั้งมีการก่อตั้งชมรมการท่องเที่ยวกรุงชิงโดยมีตัวแทนจากเครือข่ายทั้ง ๔ เครือข่ายมาเชื่อมประสานความร่วมมือเพื่อเกื้อกูลกันให้การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวดีขึ้นและการหนุนเสริมจากหน่วยงานภายนอกโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิงจะเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานการดำเนินการการจัดประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานและการประสานงานความร่วมมือไปยังแต่ละเครือข่ายเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวดังนั้นการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อหาแนวทางกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น^๔

สอดคล้องกับงานวิจัยของธนุวัศ สุวรรณวงศ์,ภัทรพงษ์ เกริกสกุล ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่๕จังหวัดชายแดนภาคใต้(สตูลสงขลาปัตตานียะลาและนราธิวาส) กับการเชื่อมต่อพื้นที่การท่องเที่ยวใน ๔ รัฐ (กลันตันเปรักเคดาห์และเปอร์ลิส) ประเทศมาเลเซียผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชน

^๔ จริญญา อินรินทร์, “รูปแบบเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีทา จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๗).

ต้นแบบ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจะต้องมีกระบวนการ ๑) การเติมกิจกรรมลงไป
 ชุมชน ๒) ขั้นตอนลงสนาม ๓) พี่เลี้ยงเชื่อมประสาน และ ๔) การค้นหาข้อจำกัดและประเด็นที่สามารถ
 เชื่อมโยงเครือข่ายได้นั้นจะเป็นด้านเครือข่ายความรู้โดยเฉพาะมิติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับ
 ปัญญาซึ่งผ่าน ๑) ระยะเวลาฟูมฟักภายในท้องถิ่นมาแล้วและสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้โดยตรง และ
 ๒) การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชนผ่านการเสนอข้อมูลชุมชนต่อที่สาธารณะโดยกลไกดังกล่าว
 เกิดขึ้นโดยหลายหน่วยงานและพบว่าภายในชุมชนมีการไหล (flow) ของเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้น
 พื้นฐานได้แก่โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตและความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเครือข่ายมี ๓ ประเด็นหลักคือ
 ๑. ชุมชนต่อชุมชนของประเทศไทย ๒. ชุมชนของประเทศไทยกับชุมชนของประเทศมาเลเซีย และ
 ๓. การเชื่อมโยงเครือข่ายโดยผ่านตัวกลางโดยดำเนินงานลักษณะ วิทยาการกระบวนการ^๙

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองกาย
 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองกาย
 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 ทางธรรมชาติ ให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมช่วยกันอนุรักษ์ รักษา ให้กับคนรุ่นต่อไป
 เพื่อทำให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๒. หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในระดับต่างๆ ควรเข้ามามี
 บทบาทในการสนับสนุน ด้านการสร้างเครือข่าย การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
 เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองกาย จะได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. การนำผลวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน
 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

^๙ ดนุวัศ สุวรรณวงศ์ และภัทรพงษ์ เกริกสกุล, “การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขต
 พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) กับการเชื่อมต่อพื้นที่การท่องเที่ยวใน ๔
 รัฐ (กลันตัน เปรักเคดาห์ และเปอร์ลิส) ประเทศมาเลเซีย”, รายงานวิจัย, (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๙).

๒. สามารถนำข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดการดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในตำบลเมืองเก่า

๓. ควรจัดตั้งกองทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกองทุนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในชุมชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตำบลเมืองเก่า

๒. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า ที่มีส่วนต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

๓. ช่วงวิกฤติการณ์ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ โควิด ๑๙ ในปัจจุบันและหลังสถานการณ์ ๑. ควรมีการจัดตั้งมาตรการป้องกันภายในชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยวกำหนดมาตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์แต่ละประเภทให้ชัดเจน รวมทั้งจัดทำแนวทางขอบเขตการศึกษา การจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแหล่งให้หน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบแหล่งธรรมชาตินั้นๆ นำไปใช้ในการวางแผนการจัดการพื้นที่แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ๒. ควรนำกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาบังคับใช้อย่างจริงจัง หรือเร่งการออกหรือปรับปรุงแก้ไขและการบังคับใช้กฎหมาย และข้อบังคับเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ นอกจากนั้นหากพื้นที่แหล่งธรรมชาติที่สำคัญมีคุณค่าสูงหาได้ยากยิ่ง และมีปัญหาเร่งด่วนในการป้องกันแก้ไขปัญหา ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และกำหนดการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๓. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ เพื่อให้มีการหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่ายิ่งและควบคุมไม่ให้เกิดการตัดแปลงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ๔. ควรให้มีการจัดตั้งเครือข่ายท้องถิ่น เพื่อช่วยในการติดตามตรวจสอบสภาพแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์และเสนอแนะแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์เพิ่มเติม รวมทั้งควรปรับปรุงระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ให้ครบถ้วนสมบูรณ์และทันสมัย มีความสามารถติดต่อประสานงานกับเครือข่ายท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น^{๑๐}

^{๑๐} อนุรักษ์ ปิ่นทอง, การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson๕.htm>, [๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗].

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลวิทยุภูมิ

(๑) หนังสือ:

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. **รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.**

ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร, ๒๕๕๐.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. **ความหมายการท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: กรมการกงสุล, ๒๕๕๘.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๘.

_____ . **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ.** กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔.

เกษม จันทร์แก้ว. **คู่มือนักพัฒนา เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.** กรุงเทพมหานคร: บางกอกบลิ๊อค, ๒๕๔๐.

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๖๐.

ชนกฤต สังข์เฉย. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ.** นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการ วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

นิคม จารุมณี. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, ๒๕๔๔.

นิวัติ เรืองพานิช. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. **Modern Management การจัดการสมัยใหม่.** กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป, ๒๕๕๓.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.** เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

ไพฑูรย์ พงศะบุตร และวิลาสวงค์ พงศะบุตร. **คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยที่ ๑-๗.**

นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๔๕.

ศูนย์วิจัยป่าไม้. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้.** กรุงเทพมหานคร:

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘.

เศกสรรค์ ยวงวิชัย. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว.** ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

๒๕๔๑.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. **พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์,** กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

สาคร สุขศรีวงศ์. **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: จีพีซีเบอร์พริ้นท์, ๒๕๕๐.

_____. **การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: จีพีซีเบอร์พริ้นท์, ๒๕๕๑.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๗. **โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราช**

ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๔.

สุรัสวดี ราชกุลชัย. **การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จามจุรี,

๒๕๔๓.

อำนาจ เจริญศิลป์. **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๘.

(๒) **คุษณินิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:**

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.** กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๕.

จริญญา อินรินทร์. “รูปแบบเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาตำบลกรุงชิง

อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **สารนิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต.**

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.

จันทร์จิรา สุขบรรจง. “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม

จังหวัดพัทลุง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม

การบริการและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๙.

ชาญวิทย์ โพธิ์เจริญ. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน

นาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.**

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๕๐.

- ฉานภาณุ มงคลฤทธิ์. “ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการตลาดและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์”. **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการโฆษณา. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- บรรจง กณะกาศัย. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. สาขาการจัดการทรัพยากร. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.
- ประกอบศิริ ภัคดีพิณิจ. “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา การท่องเที่ยวทางชุมชนริมคลองเขตตลิ่งชัน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๓.
- พระกนกพงศ์ สมจิตโต. “แนวทางการสร้างเครือข่ายการให้บริการสุขภาพแก่พระสงฆ์ของโรงพยาบาลบางปลาหม้อและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในอำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาวิระยุทธ ประสาทนอก. “การอนุรักษ์และการสืบทอดภูมิปัญญาการผลิตบาตรของชุมชนบ้านบาตรเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.
- พิฑูรย์ ทองฉิม. “การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘.
- เยาวมาลย์ จ้อยจุฬี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดการมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลแหลมฉิม จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๔๒.
- ศศิกานต์ กุลวานิช. “การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา”. **รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑.
- เสาวคนธ์ ฝรายแก้ว. “แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา กลุ่มเข้าออกการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๒.

อำภรณ์ ช่างเกวียน. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลนชุมชน ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐.

(๓) รายงานวิจัย:

دنوّٰศ สุวรรณวงศ์ และภัทรพงษ์ เกริกสกุล. “การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) กับการเชื่อมต่อนพื้นที่การท่องเที่ยวใน ๔ รัฐ (กลันตัน เปรักเคดาห์ และเปอร์ลิส) ประเทศมาเลเซีย”. **รายงานวิจัย**. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๙.

ดา เกิงโถทอง และคณะ. “เส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทยกัมพูชาลาว”. **รายงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐.

พิงพิศ ลักขณาลิขิตกุล. “ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน”. **รายงานวิจัย**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔.

ศรัญญา มีมัย และมณฑกานติ ชูชูวงศ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม”. **รายงานวิจัย**. สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๖๓.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. “รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”. **รายงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒.

อิศรัฎฐ์ รินโรสง และคณะ. “เรื่องรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนเมืองเก่า อำเภอมือง จังหวัดสงขลา”. **รายงานวิจัย**. หน่วยงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๒.

(๔) บทความ:

แก้ว นิมะเริง. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี”. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. “กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม”. **โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. ขอนแก่น, ๒๕๔๓.

นฤมล นิราทร. “การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ”. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

นุชประวีร์ ลิขิตอรุณ. “ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร”. การบริการและการท่องเที่ยว
ไทย. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒).

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. “เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ”. โครงการเสริมสร้างการ
เรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๗.

พวงรัตน์ จินพล. “การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัด
นครศรีธรรมราช”. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยี
ภาคใต้, ๒๐๑๙.

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. การบริหารสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษเพื่อ
สังคมไทยและสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, ๒๕๕๑.

ภิญโญ ภูศรี. “ความหมายของการมีส่วนร่วมชุมชน”. สำนักวิทยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, ๒๕๓๕.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. “เอกสารบทความ เรื่อง หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”.
กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๗.

สนธยา พลศรี. “เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน”. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐.

สุชาติ จักรพิสุทธิ์. “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์. ๒๗. ๔. (มิถุนายน-
สิงหาคม: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗).

เสรี พงศ์พิศ. “แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน”. กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญาไท, ๒๕๔๖.

อคิน ระพีพัฒน์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา
นโยบายสาธารณะสุข, ๒๕๔๗.

อภิญา กังสนารักษ์. “รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของ
สถาบันอุดมศึกษา”. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

ณัฐกฤชฎี เอกวรรณัง. “การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว”. เอกสารประกอบการ
สอนวิชาการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๘. (อัดสำเนา).

ธีระ อินทรเรือง. เอกสารประกอบ เรื่อง การวางแผนพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๙. หน้า ๓๗. (อัดสำเนา).

อมร นนทสุต. “สหสวรรษใหม่กับความท้าทายใหม่ๆ ของนักสาธารณสุข”. เอกสารประกอบการ
ศึกษา กระบวนวิชาสาธารณสุขมูลฐาน หลักสูตรสาธารณสุขมหาบัณฑิต. บัณฑิต
 วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓. (อัดสำเนา).

อุษาวดี พลพิพัฒน์. “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนใน
 ประเทศไทย”. **จูลสารการท่องเที่ยว**, ๒๑, ๔ ตุลาคม-ธันวาคม, ๒๕๔๕. (อัดสำเนา).

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (๒๕๔๙). **คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ
 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.tourism.go.th/2010/th/standard/view.php?ItemID=1617> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการสำนักงาน. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.maceducation.com/e-knowledge/2343104100/02.htm> [๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗].

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (มกราคม ๒๕๖๐).
“ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D8/8D01Feb2017150134.pdf> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (๒๕๕๐). “การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย”. **จูลสารวิชาการ
 อิเลคทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. [ออนไลน์]. ฉบับที่ ๑/๒๕๕๐: ๑-๔.
 แหล่งที่มา: <http://www.etatjournal.com> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์. (๒๕๕๕). **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.highlightthailand.com/th/main/detail_content/การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/๒๑๔.html [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

เสรี เวชบุษกร. (๒๕๓๘). “สวนนันทนาการและสื่อความหมาย”. สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยาน
 แห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.dnp.go.th/np/html/Tour/Eco_Tour.html [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย. (๒๕๖๓). **สภาพโดยทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน**. [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา: <http://muangkhai.go.th/index.php> [๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

อนุรักษ์ ปิ่นทอง. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson5.htm>, [๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗].

(๗) สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม:

สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.

- สัมภาษณ์ นายเดช รัชชี, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายประพันธ์ สุธาชัย, ผู้ประกอบการ ไร่ส้มแบงค์ค้อย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายวัฒนชัย แซ่ลี, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านม่อนเงาะ, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายฝน นันตา, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ ขอดเรือนแก้ว, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายวิรัตน์ ใจสูง, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นางสาวพรนิภา นันตา, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ มาลาจันทร์, ผู้ประกอบการร้านอาหาร, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นางบัวใย มาลาจันทร์, ผู้ประกอบการร้านอาหาร, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายบุญยศ ไชยเลิศ, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านออบ, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายดวงคำ มาลาจันทร์, ตัวแทนประชาชนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายกฤษฎากรณ์ คำกล้า, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านกายน้อย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายเดช รัชชี, ผู้ประกอบการ ไร่ชาลุงเดช, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายวัฒนชัย แซ่ลี, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านม่อนเงาะ, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายเมือง อินตายุศ, ผู้ประกอบการร้านอาหาร, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สัมภาษณ์ นายฝน นันตา, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายดวงคำ วุฒิ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายประจวบ ชันธวงค์, รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายเกษม บุญเรือง, รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายอนิรุทธิ์ พงษ์แก้ว, หัวหน้าสำนักปลัด, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายวิโรจน์ ชูดำ, หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายอาทิตย์ ก้อนคำ, กำนันตำบลเมืองกาย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายสังวร ผางมาลี, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านกายน้อย, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายอนันต์ ทันโต, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านออบ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายประพันธ์ สุธาชัย, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านเหล่า, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.
- สนทนากลุ่ม นายสรารวุฒิ เสง่หล้า, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านม่อนเงาะ, ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary Sources

(I) Books:

Gulick, Luther, Lindon Urwick. **Paper on the Science of Administration**. Clifton: Augustus M. Kelley, 1937.

James A. F. Stoner and R. Edward Freeman. **Management**. Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1992.

Terry, George R. **Principles of Management**. Illinois: Richard D. Irwin. Inc, 1977.

Western, D., Defining Ecotourism. in K. Lindbergh and D.E. Hawkins (eds.). **Ecotourism: A Guide for Planners & Managers**. North Bennington Vermont: The Ecotourism Society, 1993).

(II) Articles:

Ceballos Lascurain. "Tourism, eco-tourism and protected areas in Kusler, (ed) Eco-tourism and Resource Conservation" . **Eco-tourism and resource conservation project**. Vol 1., Maryland: The wilife Society, 1991.

Drucker. P.F. "**Management: Tasks, responsibilities, practices**". New York: Truman Talley Books, 2005.

Elizabeth Boo. "**Ecotourism: The Potentials and Pitfalls**". Washington D.C.: World Wildlife Fund-US., 1991.

The Common wealth Department of Tourism (CDoT). "**National Ecotourism Strategy**". Canberra: Australian Government Publishing Service, 1994.

The Ecotourism Society. "**The Ecotourism Society's Definition**". Washington D.C.: The Ecotourism Society Newsletter, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสืออนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่๑๓๘ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๖, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๑๘๕ ๖๓๖๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.อภิรมย์ สีดาคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการงานวิจัย	จำนวน	๑ ชุด
	๒. เครื่องมือวิจัย	จำนวน	๑ ชุด

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETAENG DISTRICT, CHAING MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ
มาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มีให้ดูเอกสารฉบับนี้แล้ว
อ.อภิรมย์ สีดาคำ
(รศ.ดร.อภิรมย์ สีดาคำ)
๑๕.๑๑.๖๓ .

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานานุกต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๘ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๘, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๑๘๕ ๖๓๖๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการงานวิจัย	จำนวน	๑ ชุด
	๒. เครื่องมือวิจัย	จำนวน	๑ ชุด

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETAENG DISTRICT, CHAIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่
ขออนุญาตตรวจจากท่านในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ
มาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานิช, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

๒๕-11-๖๓

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๔๖๗ ต่อ ๓๑๑

ติดต่อ นิสิต พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) โทร. ๐๘๐-๖๗๔๐๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๘ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี, ผศ.ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงการงานวิจัย	จำนวน	๑ ชุด
	๒. เครื่องมือวิจัย	จำนวน	๑ ชุด

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETAENG DISTRICT, CHANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ
มาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูประวิตรวานูด, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๖๖๗ ต่อ ๓๓๑

ติดต่อ นิสิต พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๔๐๐๒๔

ตรวจแล้ว
พระครูประวิตรวานูด
๒๕๖๓

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า คำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน โดยพิจารณาตามความเห็นของท่าน ดังนี้

ช่อง +1 ถ้าเห็นด้วย / เหมาะสม / ถูกต้อง

ช่อง 0 ถ้าเห็นไม่แน่ใจ

ช่อง -1 ถ้าไม่เห็นด้วย / ไม่เหมาะสม / ไม่ถูกต้อง

อนึ่ง ข้อใดในแบบสอบถาม ที่ท่านเห็นสมควรปรับปรุง แก้ไขหรือตัดออก กรุณาให้ความเห็นในแบบสอบถามตามความเห็นของท่าน

ลำดับ	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณา			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย	✓	
2	การเลือกประชากรเหมาะสมกับงานวิจัย	✓	
3	การเลือกเครื่องมือเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
4	คำถามครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย	✓	
5	ลักษณะรูปแบบของแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
6	จำนวนคำถามในแต่ละตอนเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
7	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓	
8	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
9	ตัวอักษรในแบบสอบถามชัดเจนและเหมาะสม	✓	
10	การเรียงลำดับคำถามสอดคล้องกับลำดับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า คำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสมตามที่ระบุไว้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน โดยพิจารณาตามความเห็นของท่าน ดังนี้

ช่อง +1 ถ้าเห็นด้วย / เหมาะสม / ถูกต้อง

ช่อง 0 ถ้าเห็นไม่แน่ใจ

ช่อง -1 ถ้าไม่เห็นด้วย / ไม่เหมาะสม / ไม่ถูกต้อง

อนึ่ง ข้อใดในแบบสอบถาม ที่ท่านเห็นสมควรปรับปรุง แก้ไขหรือตัดออก กรุณาให้ความเห็นในแบบสอบถามตามความเห็นของท่าน

ลำดับ	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณา			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย	✓	
2	การเลือกประชากรเหมาะสมกับงานวิจัย	✓	
3	การเลือกเครื่องมือเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
4	คำถามครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย	✓	
5	ลักษณะรูปแบบของแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
6	จำนวนคำถามในแต่ละตอนเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
7	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓	
8	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
9	ตัวอักษรในแบบสอบถามชัดเจนและเหมาะสม	✓	
10	การเรียงลำดับคำถามสอดคล้องกับลำดับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ดร.ดร. อารักษ์ ธิรัตน์)

ตำแหน่ง.....

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า คำถามแต่ละข้อมีความเหมาะสมตามที่ระบุไว้หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน โดยพิจารณาตามความเห็นของท่าน ดังนี้

ช่อง +1 ถ้าเห็นด้วย / เหมาะสม / ถูกต้อง

ช่อง 0 ถ้าเห็นไม่แน่ใจ

ช่อง -1 ถ้าไม่เห็นด้วย / ไม่เหมาะสม / ไม่ถูกต้อง

อนึ่ง ข้อใดในแบบสอบถาม ที่ท่านเห็นสมควรปรับปรุง แก้ไขหรือตัดออก กรุณาให้ความเห็นในแบบสอบถามตามความเห็นของท่าน

ลำดับ	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณา			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย	✓	
2	การเลือกประชากรเหมาะสมกับงานวิจัย	✓	
3	การเลือกเครื่องมือเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
4	คำถามครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย	✓	
5	ลักษณะรูปแบบของแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
6	จำนวนคำถามในแต่ละตอนเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
7	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามชัดเจนและเข้าใจง่าย	✓	
8	ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามถูกต้องและเหมาะสม	✓	
9	ตัวอักษรในแบบสอบถามชัดเจนและเหมาะสม	✓	
10	การเรียงลำดับคำถามสอดคล้องกับลำดับเนื้อหาของการวิจัย	✓	
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(พ.ม. ธีรศักดิ์ สุทธิพงษ์, พศ. ๓๖.)

ตำแหน่ง.....

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
2	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
3	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
4	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
5	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
6	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
7	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
8	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
9	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี
10	1	1	1	3	$3/3 = 1.00$	ดี

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล (สัมภาษณ์)

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่
๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๖๖๖, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๑๘๕ ๖๓๖๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒
เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>
อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร *นาย อรรถา ภูมิ*

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราบุญต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

อรรถา ภูมิ

(นาย อรรถา ภูมิ)

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖๗-๘๙๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ ฮว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร

นายเดช วัชระ

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๕๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวรานูยต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ไปให้
ยื่นให้ขอข้อมูลสำคัญ
1๗/๑๒/๒๕๖๓
(นายเดช วัชระ)

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๖, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายประพันธ์ สุกทชัย

ด้วย พระมหาทิฆากร ขตุติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาทอราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราบุญต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

นิสิตในนาม นิสิต

นายประพันธ์ สุกทชัย

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัฒนคอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร *นางกฤษณา อากค์*

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเข้าเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคณา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูปุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

*อ.อ.พร
บัณฑิตศึกษา
นางกฤษณา อากค์*

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๖๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๕.๑(๑๐)/ว ๑๐๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายบุญยุค ไชยเลิศ

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีให้ข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์
นายบุญยุค ไชยเลิศ
(นายบุญยุค ไชยเลิศ)

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราภรณ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๖๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร *นายฉัตร นันทา*

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเข้าเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ฉัตร นันทา

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวรานุยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๕.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๓ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ)
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๕๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร

นายวันชัย แซ่ลี้

ด้วย พระมหาพิวการ ขตติยสิริ (ชัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๕๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ยินดีให้ข้อมูลแก่คุณ
ภิกษุวันชัย แซ่ลี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราบุญต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๘ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๘, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร *นางพรทิพย์ มาลาจันทร์*

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

ยินดีให้ข้อมูลสำคัญ
พรทิพย์ มาลาจันทร์
นางพรทิพย์ มาลาจันทร์

(พระครูประวิตรวานายุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร

นางนงใจ มาลาจันทร์

ด้วย พระมหาทิวากร ขุดดีศิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ที่ให้นิสิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

นางนงใจ มาลาจันทร์
เลขที่ ๑๓๕ วัดสวนดอก
เชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๙๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๑๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร

นายเมือง อนทยก

ด้วย พระมหาพิลากร ขตุติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ที่ให้นิสิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีในข้อมูลสำคัญ
นายเมือง อนทยก

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานนุยต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัฒนคอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๖๓๖๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นำนิตินิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร **นายวีรพันธ์ ไชยสูง**

ด้วย พระมหาพิทวาร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิตินิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตินิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิตินิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้นำนิตินิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิตินิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานุนุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

นิตินิตเก็บข้อมูลสำคัญ

นายวีรพันธ์ ไชยสูง

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัฒนคอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๖, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้นิตยเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร *๖๐๖๘๑๑ มจรเชียงใหม่*

ด้วย พระมหาพิทวารกร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิตย ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตย
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิตยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุญาตเผยแพร่ให้นิตยเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิตยจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาทูลเกล้าฯ และพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอคุณณา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พรนิภา นินดา
๖๒๐๗๓๑๖๒๐๕๐๔๐

(พระครูประวิตรวานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๖, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๖๓๖๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายปรชพจน์ ขอลเรือนแก้ว

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูยต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ยื่นให้ข้อมูลสำคัญ
สินี

C นายปรชพจน์ ขอลเรือนแก้ว

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmuncnews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ให้นิสิตรเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร **หาบองดี๋ มาลาจันทร์**

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE"

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้นิสิตรเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตรจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดี ขอนุมัติ
มส
(หาบองดี๋ มาลาจันทร์)

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ ว ๑๐๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

เจริญพร

นางนงโย สุขปวงเสวี

ด้วย พระมหาพิวากร ขตุติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์
บัณฑิตศึกษา จึงขอความเมตตาอนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีในข้อมูลสำคัญ
นงโย

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราญยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่ม)

ลงทะเบียน

เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรื่อง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/หน้าที่	ลายเซ็น
๑.	นายดวงคำ วุฒิ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า	ดวงคำ วุฒิ
๒.	นายประจวบ ชื่นรงค์	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า	ประจวบ ชื่นรงค์
๓.	นายเกษม บุญเรือง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า	เกษม บุญเรือง
๔.	นายอนิรุทธิ์ พงษ์แก้ว	หัวหน้าสำนักปลัด	อนิรุทธิ์ พงษ์แก้ว
๕.	นายวิโรจน์ ชูคำ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ	วิโรจน์ ชูคำ
๖.	นายอาทิตย์ ก้อนคำ	กำนันตำบลเมืองเก่า	อาทิตย์ ก้อนคำ
๗.	นายสังวร ผางมาลี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑	สังวร ผางมาลี
๘.	นายอนันต์ ทินไค	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓	อนันต์ ทินไค
๙.	นายประพันธ์ สุทาชัย	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔	ประพันธ์ สุทาชัย
๑๐.	นายสุราษฎร์ เส่งหล้า	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕	สุราษฎร์ เส่งหล้า

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๗ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายดวงแก้ว วุฒิ

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิตินิติ ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตินิติ
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิตินิติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิตินิติจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราณยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
ดวงแก้ว วุฒิ

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายเกษม ภูมิเรือง

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิตินิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตินิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิตินิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิตินิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ยินดีเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
(กมล ภูมิเรือง)

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๖๖๓ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๔๐๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ด.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร **นางอโนทัย พงษ์แก้ว**

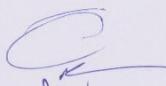
ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพ (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

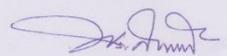
ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิสิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

อโนทัย พงษ์แก้ว

ขอเจริญพร

นางอโนทัย พงษ์แก้ว

(พระครูประวิตรวานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๖๖๗ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๕๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ค.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายโงจน์ ชูคำ

ด้วย พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) เลขประจำตัวนิตินิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตินิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิตินิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิตินิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

นิตินิตแห่งบัณฑิตศึกษา

ชัตติยะ

(พระครูประวิตรวราญยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๖๖๗ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาพิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๕๐๒๖๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร **นชอาทพงษ์ ก้อนคำ**

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) เลขประจำตัวนิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิสิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นชอาทพงษ์ ก้อนคำ

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๘๖๗ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๔๐๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัย
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๑๘๕ ๖๓๓๑ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร **นายสังวร งามภักดิ์**

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๒๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองกาย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิสิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

อ.สังวร งามภักดิ์
อ.สังวร งามภักดิ์

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวานูยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๖๖๓ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๔๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๗๑๘๕ ๗๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร **นางอนันต์ ทนใจ**

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชิตียะ) เลขประจำตัวนิตินิติ ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิตินิติ
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิตินิติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิตินิติจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

อนันต์
นางอนันต์ ทนใจ

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราณยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยสงฆ์พุทธมณฑล
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายปรชพงษ์ กุญชัย

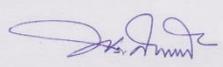
ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิสิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

อินทร์ ปรชพงษ์ กุญชัย

(พระครูประวิตรวรานุกตฺ, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๖๖๓ ต่อ ๓๑๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๓๔๐๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๖๓๗๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>

อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายสิววณีย์ เล็งหล้า

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) เลขประจำตัวนิสิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิสิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราณยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

อนึ่งเชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
สิววณีย์ เล็งหล้า

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๕๖๗ ต่อ ๓๑๑

ผู้ประสานงาน พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ) โทร. ๐๙๐-๖๗๔๐๐๒๔

ที่ อว ๘๐๒๔.๑(๑๐)/ว ๑๑๑

**มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่**

 ๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๖๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๔๕, ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๘๕ ๓๓๓๓ โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/cmmcu/>อีเมล cmmcunews@hotmail.com

๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เจริญพร **นางปวงจวบ ชันฉะงค์**

ด้วย พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ชติยะ) เลขประจำตัวนิต ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐ เป็นนิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนสังคม (ภาคปกติ) ของบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ THE CONSERVATION TOURISM MANAGEMENT OF
MUEANG KAI SUB-DISTRICT, MAETANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE” และจะได้มีการจัด
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ของนิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทาง
บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอ
เชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) วันจันทร์ที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
โดยนิตจะเข้าไปประสานด้วยตนเอง

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูประวิตรวราญญุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

ยินดีเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
ปวงจวบ ชันฉะงค์

ภาคผนวก จ

เครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของตำบลเมืองเก่า
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒) เพื่อส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงภูมิความรู้ มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความเมตตาอนุเคราะห์ ในการเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ)

รหัสประจำตัว ๖๒๐๔๒๐๕๐๔๐

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

โทรศัพท์ ๐๘๒-๙๗๙-๑๖๓๕

E-mail : birdy43@gmail.com

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของตำบลเมืองเก่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ที่อยู่.....

ตำแหน่ง/บทบาท.....

****หมายเหตุ**** ขออนุญาตบันทึกเสียง บันทึกภาพ ในขณะที่สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามในการสัมภาษณ์

๑. บริบทของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ในตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. การส่งเสริมการตลาดรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. การจัดการ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. การจัดการด้านกฎระเบียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....

๕. การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....

๖. รูปแบบการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลเมืองเก่าเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....

๗. สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนจากองค์กรใดบ้างอย่างไร และมีรูปแบบในการดำเนินงานเป็นอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....

๘. ท่านมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลเมืองเก่าอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....

๙. ท่านมีส่วนร่วมวางแผน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลเมืองเก่าอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑๐. ท่านมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลเมืองเก่าอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑๑. ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลเมืองเก่าอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑๒. ท่านมีส่วนร่วมประเมินผล ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลเมืองเก่าอย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑๓. ท่านมีวิธีการเชื่อมความสัมพันธ์ ในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายใน
ตำบลเมืองเก่าหรือไม่ อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....

๑๔. ท่านมีวิธีการลงทุน ในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายในตำบลเมืองเก่า
หรือไม่ อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....

๑๕. ท่านมีวิธีการดูแล ในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายในตำบลเมืองเก่า
หรือไม่ อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....

๑๖. ท่านมีวิธีการรักษา ในการสร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายในตำบลเมืองเก่า
หรือไม่ อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....

.....ขออนุโมทนาขอบคุณที่ให้ข้อมูล.....

พระมหาทิวากร ขตติยสิริ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๒

มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่

ภาคผนวก ฉ

ภาพผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข

ประมวลภาพจากการศึกษาภาคสนาม/สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม

เก็บข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า

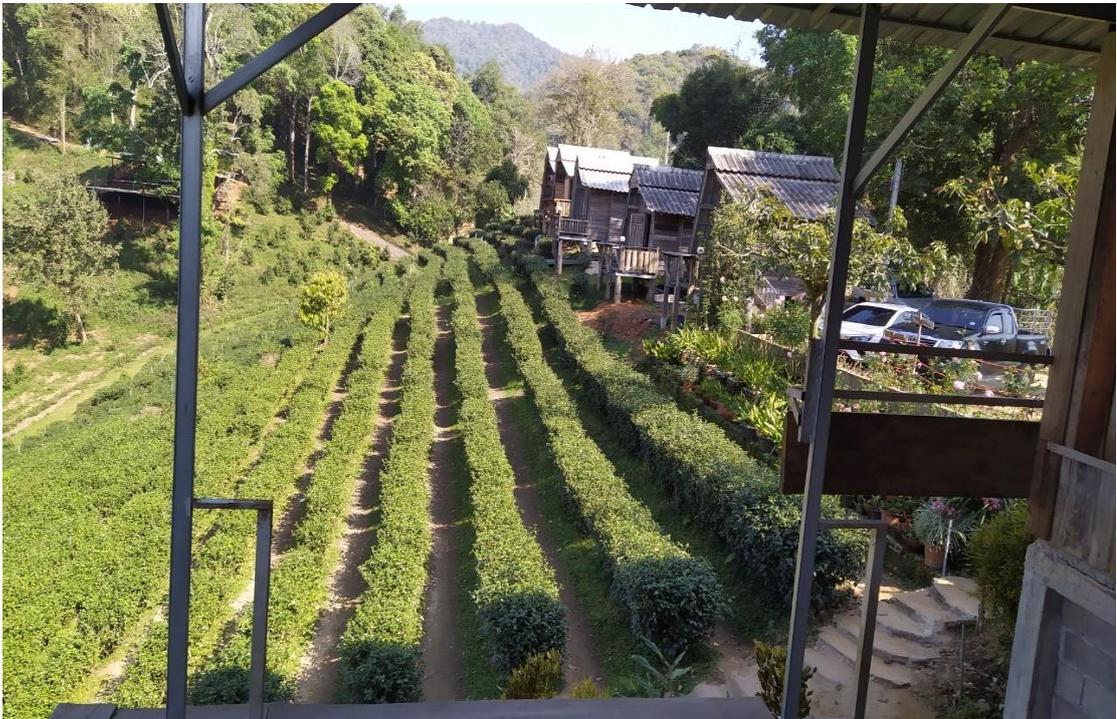

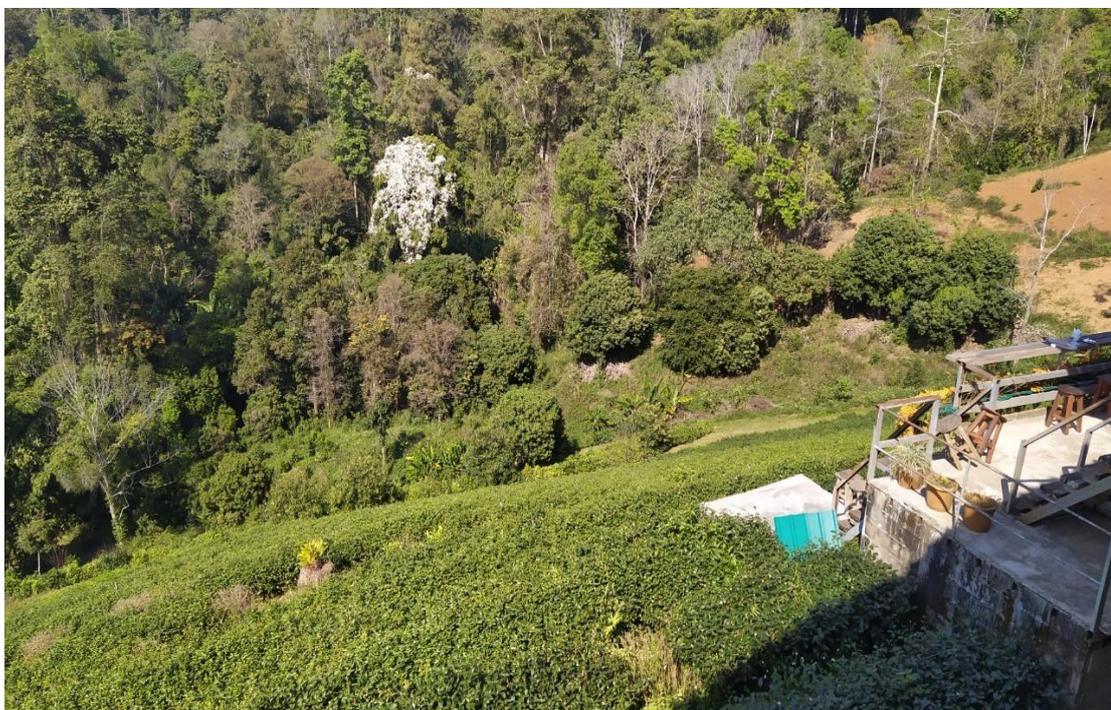

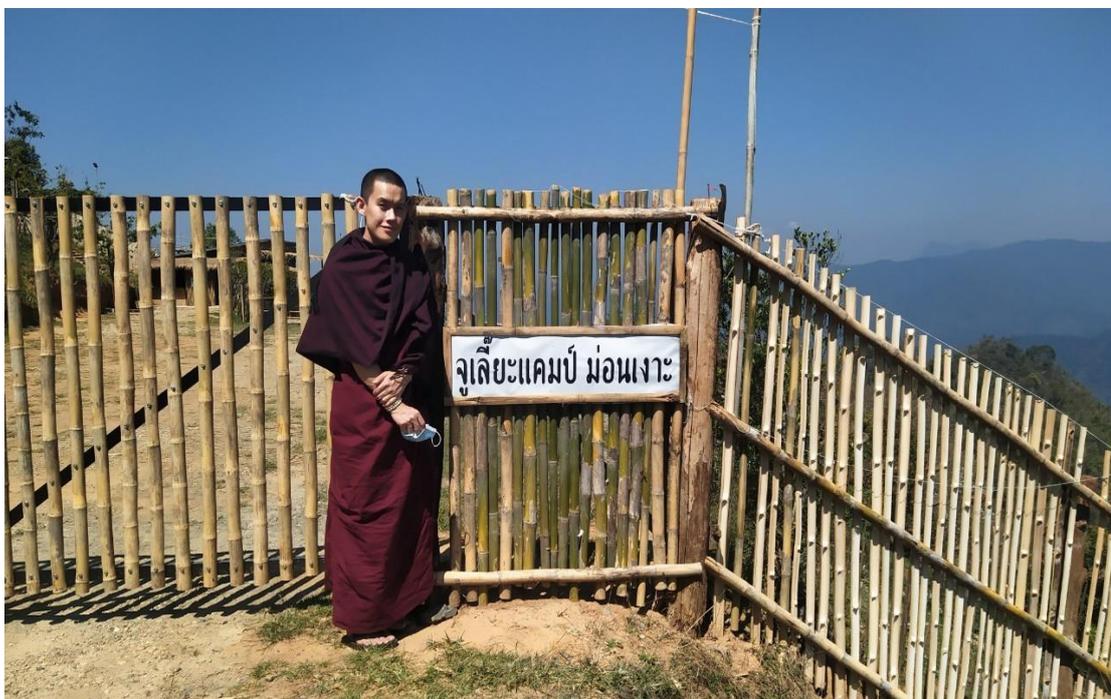

สถานที่ท่องเที่ยวดอยม่อนเงาะ/ไร่ชาลุงเดช

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ ฉายา/นามสกุล : พระมหาทิวากร ขตติยสิริ (ขัตติยะ)
- วัน เดือน ปีเกิด : วัน ศุกร์ ที่ ๑๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๓
- ภูมิลำเนาที่เกิด : บ้านเลขที่ ๔๓ หมู่ที่ ๖ บ้านหนองบัว ตำบลช่อแล อำเภอมะแม่ง
จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ ๕๐๑๕๐
- การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา
เชียงใหม่, ๒๕๔๙
มัธยมศึกษาตอนปลาย, โรงเรียนธรรมศึกษา เชียงใหม่, ๒๕๕๒
ปริญญาตรี, คณะมนุษยศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕๕๗
- ประสบการณ์การทำงาน : พ.ศ.๒๕๕๓ พระเลขานุการเจ้าคณะตำบลแม่หอพระ เขต ๑
อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ.๒๕๕๕ ที่ปรึกษาพิเศษฝ่ายสงฆ์ องค์กรจิตอาสาสามฝั่งแกน
อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
พ.ศ.๒๕๖๑ พระเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมะแม่ง จังหวัด
เชียงใหม่
พ.ศ.๒๕๖๑ พระวินยาธิการประจำอำเภอมะแม่ง จังหวัด
เชียงใหม่
พ.ศ.๒๕๖๒ เจ้าอาวาสวัดบ้านแพะ ตำบลบ้านเป้า อำเภอมะแม่ง
จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ.๒๕๖๓ พระเลขานุการเจ้าคณะตำบลบ้านเป้า อำเภอมะแม่ง
จังหวัดเชียงใหม่
- ผลงานทางวิชาการ : -
- ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) : -
- อุปสมบท : วัน จันทร์ ที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
- สังกัด : วัดบ้านแพะ

- ตำแหน่ง : เจ้าอาวาสวัดบ้านแพะ/พระเลขานุการเจ้าคณะตำบลบ้านเป้า
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๒
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านแพะ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่